ಪ್ರಕಾಶಕರು
ಕಾವ್ಯಾಲಯ
ಮೈಸೂರು

ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಮಾಲೆ—೩೫

ಬಿರುಗಾಳಿ

ದಿವಂಗತ
ಟಿ. ಎಸ್. ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯ, ಎಂ.ಎ., ಅವರ
ಮುನ್ನುಡಿಯೊಡನೆ

ಕುವೆಂಪು

ಪ್ರಕಾಶಕರು
ಕಾವ್ಯಾಲಯ
ಮೈಸೂರು

ಮೊದಲನೆಯ ಮುದ್ರಣ—೧೯೩೦
ಕಾವ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಮೊದಲನೆಯ ಮುದ್ರಣ—೧೯೪೬

ಬೆಲೆ : ರೂ. ೧-೪-೦

ಮುದ್ರಣಕಾರರು :
ಜಿ. ಎಚ್. ರಾಮರಾವ್, ಬಿ.ಎಸ್‌ಸಿ.
ಮೈಸೂರು ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಪಬ್ಲಿಷಿಂಗ್ ಹೌಸ್, ಮೈಸೂರು.

ಮುನ್ನುಡಿ

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಈಗ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ, ಮುಂದೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಾಡುವವರಾಗಿರುವ ಹೊಸ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರು ಹೆಸರುವಾಸಿ ಪಡೆದಿರತಕ್ಕವರು; ಪ್ರಮುಖರಾಗಿರತಕ್ಕವರು. ಅವರ ಕವನಗಳು, ಕಥೆ, ವಿಮರ್ಶೆ ಮೊದಲಾದುವು ಈಗಾಗಲೇ ಅನೇಕವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ಅವರ ಕವಿತಾ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು 'ಕೊಳಲಿ'ನ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬಿ. ಎಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯನವರು ಅಧಿಕಾರಯುಕ್ತವಾದ ವಾಣಿಯಿಂದ ಪ್ರಶಂಸಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದಕಾರಣ ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಪಾಠಕರಿಗೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕಾದ ಆವಶ್ಯಕವಿಲ್ಲ. ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿರುವ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರೆ ಸಾಕೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

'ಯಮನ ಸೋಲು'* ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಸಾವಿತ್ರಿಯ ಕಥೆ; 'ಬಿರುಗಾಳಿ' ಷೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್ ಮಹಾಕವಿಯ 'ಟೆಂಪೆಸ್ಟ್' ಎಂಬ ನಾಟಕದ ಮೂಲಭಾವಗಳನ್ನೂ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನೂ ಅವಲಂಬಿಸಿ ರಚಿಸಿದ ನಾಟಕ. ಈ ಎರಡು ನಾಟಕಗಳೂ ಮಹಾರಾಜರ ಕಾಲೇಜಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಅಭಿನಯಿಸಿದುವು. 'ಯಮನ ಸೋಲು' ಈ ಮೊದಲೇ 'ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ಣಾಟಕ' ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ನಾಟಕವನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರು, ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ, ಬಿಜಾಪುರ ಮೊದಲಾದ ಕೆಲವು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಆಡಿಯೂ ಇದ್ದಾರೆ. 'ಬಿರುಗಾಳಿ' ಪ್ರಕಟನವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಇದೇ ಮೊದಲು.

ನಾಟಕವು ಸಂವಾದ ರೂಪವಾದ ಕಾವ್ಯ. ಆದಕಾರಣ ಅದು ನೈಜವಾಗಿ ಇರಬೇಕಾದದ್ದು ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ—ಮಾತನಾಡುವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ. ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಭಾವೋದ್ರೇಕವನ್ನಾಗಲಿ ಭಾವಪರಿಪುಷ್ಟಿಯನ್ನಾಗಲಿ ಉಂಟುಮಾಡಲು ಛಂದೋಬದ್ಧವಾದ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಸೌಕರ್ಯಗಳುಂಟು. ಸಂಸ್ಕೃತ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಗದ್ಯವು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿದ್ದು

* ಈ ನಾಟಕ ಈಗ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಲ್ಲ.

ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪದ್ಯಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಾಟಕ ಕರ್ತೃಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾದ ಕೆಲವರು ನಾಟಕಗಳನ್ನು 'ಬ್ಲಾಂಕ್ ವರ್ಸ್' ಎಂಬ ಪ್ರಾಸರಹಿತವಾದ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಮೊದಮೊದಲು ಕನ್ನಡ ನಾಟಕಕಾರರು ಸಂಸ್ಕೃತ ನಾಟಕಗಳ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದರು; ಈಗ ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರು ಈ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತರಲು ಈ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. 'ಬಿರುಗಾಳಿ'ಯಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿರುವಂತೆಯೇ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ—ಮಧ್ಯಮ ನೀಚ ಪಾತ್ರಗಳ ಸಂಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿ—ಗದ್ಯವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಈ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿರುವ ಪದ್ಯದ ಮೂಲವು ರಗಳೆಗಳಲ್ಲಿದೆ. ಲಲಿತ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಪಾದದಲ್ಲಿಯೂ ಐದು ಮಾತ್ರೆಯ ನಾಲ್ಕು ಗಣಗಳಿರುತ್ತವೆ; ಪಾದದ ಆದ್ಯಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಸವಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಾಸದ ಕಟ್ಟನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿದರೆ ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರು ಬರೆದಿರುವ ಪದ್ಯದ ತಳಹದಿ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಾಸರಹಿತವಾದ ರಗಳೆಯನ್ನು 'ಸರಳ ರಗಳೆ' ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದು.

ಈ ಸರಳ ರಗಳೆಯನ್ನು ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರು ಹೊಸದಾಗಿ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಮೊದಲೇ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಮೊದಲು ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಬಳಸಿಕೊಂಡವರು ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರು. ಈ 'ಸರಳ ರಗಳೆ' ಇಂಗ್ಲಿಷ್ 'ಬ್ಲಾಂಕ್ ವರ್ಸ'ನ್ನು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಲುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟೇ ಪಾದಗಳಿರಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮವಿಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದಲೂ ಪ್ರಾಸದ ನಿರ್ಬಂಧವು ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದಲೂ ಗದ್ಯದಂತೆ ಇದು ಎಷ್ಟು ದೂರ ಬೇಕಾದರೂ ಹೋಗಬಲ್ಲುದು. ಮನಸ್ಸಿನ ಭಾವಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಮಾತಿನ ಭಾಷೆಗೆ ಒಂದು ಶಕ್ತಿ ಇದೆ; ಛಂದೋಬದ್ಧವಾದ ಭಾಷೆಗೆ ಒಂದು ಶಕ್ತಿ ಇದೆ. ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರು ಇವೆರಡನ್ನೂ ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಉದ್ದೇಶ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಪದ್ಯರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ವಹಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಗಣಕ್ಕೆ ಐದು ಮಾತ್ರೆ ಇರುವುದು ಅದರ ಲಕ್ಷಣವಾದರೆ ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಎಂದರೆ ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಗಣಕ್ಕೆ ಮೂರು, ನಾಲ್ಕು ಅಥವಾ ಆರು ಮಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ಗಣಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಹೀಗಾಗಿ ಪದ್ಯವನ್ನು ಓದುವ ಹಾಗೆ ಓದುವವರಿಗೆ ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಎಡವಿದಂತೆ, ಮುಗ್ಗರಿಸಿದಂತೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಈ 'ಛಂದೋಭಂಗ'ವು ಅಚಾತುರ್ಯದಿಂದ, ಅಜ್ಞತೆಯಿಂದ ಆದದ್ದಲ್ಲ. ಪದ್ಯರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಪಳಗಿದ ಕೈಯುಳ್ಳ ಕವಿ ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ತಂದಿರುವುದು. ಛಂದಸ್ಸಿನ ಸಾಮಾನ್ಯನಿಯಮವನ್ನನುಸರಿಸಿದರೂ ಕೆಲವು ಮನೋಭಾವಗಳನ್ನು ಸುಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತರಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಭಾವವ್ಯಂಜಕತೆಗೆ ಅಪೋಹ ಬಾರದಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಛಂದೋನಿಯಮವನ್ನು ಮೀರಿದೆ. ಛಂದಸ್ಸಿಗೆ ಕಡಿಮೆಯಾದದ್ದು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚಾದದ್ದು ನಟರ ಬಾಯಿಂದ ಮಾತು ಹೊರಡುವಾಗ ಒತ್ತಿ ಉಚ್ಚಾರವಾಗುವುದರಿಂದಲೋ ತಡೆದು ಅಥವಾ ವೇಗವಾಗಿ ಉಚ್ಚಾರವಾಗುವುದರಿಂದಲೋ ಹೊಂದಿಕೆಯಾದದ್ದಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತದೆ, ಎಂಬುದು ಲೇಖಕರ ಆಶಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಪಾಠಕರು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಈ ಪ್ರಯೋಗ ಪರೀಕ್ಷೆಯು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಫಲವಾದದ್ದೆಂಬುದು ಮುಂದೆ ಗೊತ್ತಾಗಬೇಕಾದದ್ದು. ಇಲ್ಲಿ ಈ ಸರಳ ರಗಳೆ ಹೇಗೆ ಪ್ರಯೋಗವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಿಳಿಸಿದೆ.

'ಬಿರುಗಾಳಿ' ಷೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್ ಕವಿಯ 'ಟೆಂಪೆಸ್ಟ್' ಎಂಬ ನಾಟಕದ ಮೂಲಭಾವಗಳನ್ನೂ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನೂ ಅನುಸರಿಸಿ ರಚಿತವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹಿಂದೆಯೇ ಹೇಳಿದೆ. ಒಂದು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿರುವ ನಾಟಕವನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಷೆಗೆ ತರುವವರು ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಇದ್ದುದನ್ನು ಇದ್ದಂತೆ ಶಬ್ದಶಃ ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡಬಹುದು; ಅಥವಾ ಮೂಲದಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಬದಲಾಯಿಸದೆ ಅದು ತಾವು ಬರೆಯುವ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಡುವ ಜನರ ನಡೆನುಡಿಗೆ ಹೊಂದುವಂತೆ ಆವಶ್ಯಕವಾದಷ್ಟು ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ಮೂಲ ನಾಟಕದ ಭಾವವೆಲ್ಲವೂ ಬರುವಂತೆ ಅನುವಾದಿಸಬಹುದು. ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರು ಈ ಎರಡು ವಿಧಾನಗಳನ್ನೂ ಅನುಸರಿಸಿಲ್ಲ. ಅವರು ಮೂಲಗ್ರಂಥವನ್ನು ಓದಿ, ಅದನ್ನು ಓದಿದ್ದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಮುಖ್ಯ ಮುಖ್ಯವಾದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನೂ ಭಾವಗಳನ್ನೂ ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಒಂದು ಹೊಸ ನಾಟಕವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಮೂಲನಾಟಕದ ಭಾಷಾಂತರ ಅಥವಾ ಅನುವಾದ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗದು;

ಆ ನಾಟಕವನ್ನು ಈ ನಾಟಕ ರಚನೆಗೆ ಪ್ರೇರಕವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಅನೇಕ ಭಾವಗಳು ರೂಪಾಂತರವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಇದರಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಹಳೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿದೆ. ಹೊಸ ಕವಿಗಳು ಅನೇಕರು ಕೇವಲ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಶರಣರಾಗದೆ ತಮಗೆ ಯುಕ್ತವೆಂದು ತೋರಿದ ರೀತಿಯಿಂದ ಆ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮಾರ್ಪಾಟುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕಾವ್ಯರಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪುಷ್ಟಿಗೂ ಆವಶ್ಯಕವೆಂದು ತೋರಿದಾಗ ನಮ್ಮ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಅವನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿಕೊಂಡು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹಳೆಯದರಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ, ಆದರೆ ಅದರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಿನ್ನವಾದ ಈ ಹೊಸ ಸಂಪ್ರದಾಯವು ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆಂಬುದು ಈ ಕವಿಗಳ ಶಕ್ತಿ ವರ್ಚಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಜೀವನದ ಪಥವು ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪಥವೂ ಮಾರ್ಪಾಟನ್ನು ಹೊಂದುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯ. ಕಾಲವೆಂಬ ಗಾಳಿ ತಾನಾಗಿ ತಾನೇ ಜಳ್ಳನ್ನು ತೂರುತ್ತದೆ; ಕಾಳು ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕಾಳು ಯಾವುದು, ಜಳ್ಳು ಯಾವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಈಗ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕಾದರೆ ವಿಶಾಲ ಭಾವವೂ ವಿಚಾರಯುಕ್ತವಾದ ಬುದ್ಧಿಯೂ ಸಹೃದಯರಿಗೆ ಸಹಜವಾದ ಸಹಾನುಭೂತಿಯೂ ಬೇಕು. ಈ ತೆರದ ಮನೋಧರ್ಮವು ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದದ್ದೆಂಬುದನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಓದಿದವರು ಅರಿಯದೆ ಇರಲಾರರು.

ಮೈಸೂರು,
ತಾ|| ೨೪-೧೧-೧೯೩೦.

ಟಿ. ಎಸ್. ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯ.

ಬಿರುಗಾಳಿ

[ಷೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್ ಮಹಾಕವಿಯ ‘ಟೆಂಪೆಸ್ಟ್’ ನಾಟಕದ ರೂಪಾಂತರ]

ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಪರ್ವತಶ್ರೇಣಿಗಳ ನಿರ್ಜನ ನಿಬಿಡಾರಣ್ಯಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಪ್ರವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಒಂದು ನದಿಯ ನಡುವೆ ಸಣ್ಣದೊಂದು ದ್ವೀಪವಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಋಷಿಚರ್ಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಭೈರವನಾಯಕನು ತನ್ನ ಮಗಳು ಗೌರಾಂಬೆ ಯೊಡನೆ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಆತನಿಗೆ ‘ಶನಿಶಕ್ತಿ’ ಎಂಬ ಅರ್ಧಮಾನುಷ ಕಿಂಕರನೂ, ಕಿನ್ನರ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಒಬ್ಬ ಅತಿಮಾನುಷ ಡಿಂಗರಿಗನೂ ಇದ್ದರು. ‘ಶನಿಶಕ್ತಿ’ಯು ‘ಶನಿ’ ಎಂಬ ಮಂತ್ರಗಾರ್ತಿಯ ಮಗನು. ಆ ಮಂತ್ರಗಾರ್ತಿಯು ಭೈರವನು ಆ ದ್ವೀಪಕ್ಕೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ಮುನ್ನವೇ ಜವನಾಲಯಕ್ಕೆ ಸಂದಿದ್ದಳು. ಭೈರವನಾಯಕನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಮೇಲೆ ‘ಶನಿ’ಯಿಂದ ಪೀಡಿತವಾಗಿದ್ದ ಗಗನಚಾರಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು ನೀಡಿ, ಶುಭ್ರಮನೋಹರಮೂರ್ತಿಯಾಗಿದ್ದ ‘ಕಿನ್ನರ’ ನನ್ನು ತನ್ನ ದೂತನನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ‘ಶನಿಶಕ್ತಿ’ಯೂ ಭೈರವನಾಯಕನ ಪರಿಚಾರಕನಾದನು. ಹೀಗೆ ಭೈರವನಾಯಕನು ಸಣ್ಣವ ಳಾಗಿದ್ದ ತನ್ನ ಮಗಳು ಗೌರಾಂಬೆಯನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುತ್ತ ಅವಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾ ಬುದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುತ್ತ, ತನ್ನ ಯೋಗಬಲದಿಂದ ನಿಸರ್ಗದೇವತೆಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲರನ್ನು ಬಾಯ್ಕೇಳಿಸುತ್ತ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳನ್ನು ನೂಕಿದನು.

ಒಂದು ದಿನ ಗೌರಾಂಬೆಯು ತಂದೆಯೊಡನೆ ನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರಲು, ನದಿಯ ನಡುವೆ ಒಂದು ದೋಣಿಯು ಬಂದುದನ್ನು ಕಂಡಳು. ಅದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸುಂದರ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿದ್ದರು. ಆಕೆಯು ವಿಸ್ಮಯ ದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಬಿರುಗಾಳಿಯೆದ್ದು ದೋಣಿ ಯನ್ನು ಮುಳುಗಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಗೌರಾಂಬೆಯು ದುಃಖ ಪಡುತ್ತಿರಲು ಭೈರವನಾಯಕನು ತನ್ನ ಮಂತ್ರದ ಬಲದಿಂದಲೇ ಬಿರುಗಾಳಿ ಯೆದ್ದುದೆಂದೂ, ದೋಣಿ ಮುಳುಗಿದುದೆಂದೂ ಹೇಳಿ ಮಗಳನ್ನು ಸಂತೈಸ

ಲೆಳಸಿದನು. ಆದರೆ ಮುಗ್ಧೆಯಾದ ಗೌರಾಂಬೆಯು ದೋಣಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮನುಷ್ಯರ ಮರಣವನ್ನು ನೆನೆದು ರೋದಿಸತೊಡಗುವಳು. ಆಗ ಭೈರವನು "ಮಗಳೇ ವ್ಯಸನಪಡಬೇಡ. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿನ್ನ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಮಾಡಿರುವೆನು. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಜನರಾರೂ ಅಳಿದಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಸಂತವಿಡುವನು.

ಗೌರಾಂಬೆಯು ಬಿರುಗಾಳಿಯನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿದುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಕೇಳುವಳು.

ಭೈರವನಾಯಕನು ತನ್ನ ಹಿಂದಿನ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಹೇಳುವನು. "ಮಗಳೇ, ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನಾನು ಕೆಳದಿಯ ಸಾಳ್ವ ನಾಯಕನಾಗಿದ್ದೆ. ನನ್ನ ತಮ್ಮ ರುದ್ರನಾಯಕನಿಗೆ ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ವಹಿಸಿ, ನಾನು ವೇದಾಧ್ಯಯನ, ಯೋಗಸಾಧನೆ ಮೊದಲಾದುವುಗಳಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾದೆ. ರುದ್ರನಾಯಕನು ನಗರ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಅರಸನಾದ ರಣನಾಯಕನೊಡನೆ ಒಳಸಂಚು ನಡೆಯಿಸಿ, ನನ್ನನ್ನು ರಾಜ್ಯಚ್ಯುತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ನಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಹರಿದ ಹರಿಗೋಲೊಂದರಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ತೇಲಿಬಿಟ್ಟನು. ದೈವಕೃಪೆಯಿಂದ ಅದು ಮುಳುಗದೆ ಈ ದ್ವೀಪದೆಡೆಗೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಕರತಂದುಬಿಟ್ಟಿತು. ಇಂದು ಆ ನನ್ನ ಶತ್ರುಗಳು ಹೊಳೆಯ ನಡುವೆ ಬಂದುದನ್ನು ಕಂಡೆ. ಅವರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಗಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿ ಇಂತೆಲ್ಲ ಮಾಡಿದೆನು."

ಬಿರುಗಾಳಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಿನ್ನರನು ದೋಣಿಯನ್ನು ಮುಳುಗಿಸಿ, ಅದರಲ್ಲಿದ್ದ ಜನರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಅವರರಿಯದಂತೆ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ದ್ವೀಪದೆಡೆಗೊಯ್ದು ಭೈರವನಾಯಕನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಅವರನ್ನು ಚದರಿಸುವನು. ರುದ್ರನಾಯಕ, ರಣನಾಯಕ, ಅವನ ತಮ್ಮ ರಂಗನಾಯಕ ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಿ ಜಯದೇವ ಇವರೆಲ್ಲ ಒಂದು ಕಡೆ ಸೇರುವರು. ಸೇವಕರಾದ ಬೀಮಣ್ಣ ತ್ರಿಶಂಕುಗಳು ಒಂದು ಗುಂಪಾಗುವರು. ರಣನಾಯಕನ ಮಗನಾದ ಶಿವನಾಯಕನನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅದೃಷ್ಟಕಿನ್ನರನು ಭೈರವ ಗೌರಾಂಬೆಯರು ಇದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆತರುವನು. ಶಿವನಾಯಕ ಗೌರಾಂಬೆಯರ ಪ್ರಣಯ ಮೈತ್ರಿಯು ಪ್ರಥಮ ಸಂದರ್ಶನದಲ್ಲಿಯೇ ಮೊಳೆತು ಬೆಳೆಯುವುದು. ಸುಲಭಸಾಧ್ಯವಾದ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಬೆಲೆ ಬಾರದೆಂಬ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತ ಭೈರವನು ಮೊದಮೊದಲು ರುದ್ರತೆಯನ್ನು ನಟಿಸಿ ಶಿವನಾಯಕನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಕಡೆಗೆ ಮಗಳನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಧಾರೆಯೆರೆಯುವನು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಇತ್ತ 'ಶನಿಶಕ್ತಿ' ಯನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿದ ಬೀಮಣ ತ್ರಿಶಂಕುಗಳು ಅವನಿಂದ ಎಲ್ಲ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿದು ಭೈರವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಪಿತೂರಿ ನಡೆಯಿಸುವರು. ಬೀಮಣನನ್ನು ಮೂರ್ಖನಾದ 'ಶನಿಶಕ್ತಿ' ಯು ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಇಳಿದುಬಂದ ದೇವತೆಯೆಂದೇ ಭಾವಿಸಿ, ಅವನ ಸಹಾಯ ಪಡೆದು ಭೈರವನ ದಾಸ್ಯದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಲು ಬಯಸುವನು. ಆದರೆ ಕಿನ್ನರನ ನೆರವಿನಿಂದ ಭೈರವನು ಅವರನ್ನು ಕಷ್ಟನಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಗುರಿಪಡಿಸಿ ಓಡಿಸುವನು.

ಅತ್ತ ರುದ್ರ ರಂಗನಾಯಕರು ಬಳಲಿ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಜಯದೇವ ರಣನಾಯಕರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ಭೈರವನಿಂದ ಕಳುಹಲ್ಪಟ್ಟ ಕಿನ್ನರನಿಂದ ಪರಾಜಿತರಾಗಿ, ಮಾಯೆಯಿಂದ ಮರುಳ್ಗೊಂಡು ಭೈರವನಾಯಕನ ಗುಹೆಯ ಬಳಿಗೆ ಒಯ್ಯಲ್ಪಡುವರು. ಅಲ್ಲಿ ವೈತಿಳಿದು, ಭೈರವನಾಯಕನ ಗುರುತನ್ನು ಬಹು ಶ್ರಮದಿಂದ ತಿಳಿದು, ತಮ್ಮ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಕ್ಷಮೆಯನ್ನು ಬೇಡುವರು. ಭೈರವನು ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ಮನ್ನಿಸಿ, ಮಗನ ಅಳಿವಿಗಾಗಿ ಗೋಳಿಡುತ್ತಿದ್ದ ರಣನಾಯಕನಿಗೆ ಗೌರಾಂಬೆ ಶಿವನಾಯಕರನ್ನು ತೋರುವನು. ತಂದೆಮಕ್ಕಳು ಪರಸ್ಪರ ದರ್ಶನದ ಆನಂದದಿಂದ ಹಿಗ್ಗುವರು. ಶಿವನಾಯಕನಿಂದ ಸಕಲ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ತಿಳಿದ ರಣನಾಯಕ ಜಯದೇವರುಗಳು ಭೈರವನಾಯಕನನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುವರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕಿನ್ನರನು ಓಡಿಹೋಗಿದ್ದ ಬೀಮಣ ತ್ರಿಶಂಕು ಶನಿಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ತರುಬಿಕೊಂಡು ಬರುವನು. ಆಗ ಅವರಿಗೆ ಕುಡಿದು ತಲೆಗೇರಿದ್ದ ಹೆಂಡದ ಮತ್ತೆಲ್ಲ ಇಳಿಯುವುದು.

ರಣನಾಯಕ ಮೊದಲಾದವರುಗಳು ಭೈರವನಾಯಕನ ಆಹ್ವಾನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಆತನ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಆ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಸಂತಸದಿಂದ ಕಳೆಯುವರು. ಮರುದಿನ ಎಲ್ಲರೂ ನಗರ ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವರು. ಕಿನ್ನರನು ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿ, ಎಂದಿನಂತೆ ತಿಳಿಯಾಳದಾಗಸದ ನೀಲಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮಳೆಬಿಲ್ಗರಿಗಳ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಬಿದಿರ್ಚಿ ಇನಿದನಿಯಿಂದ ಹಾಡುತ್ತ ಸಂಚರಿಸತೊಡಗುವನು.

ಪಾತ್ರಗಳು

ರಣನಾಯಕ	:	ನಗರಸಂಸ್ಥಾನದ ಅರಸು.
ಶಿವನಾಯಕ	:	ಅವನ ಮಗ.
ರಂಗನಾಯಕ	:	ಅವನ ತಮ್ಮ.
ಭೈರವನಾಯಕ	:	ಕೆಳದಿಯ ರಾಜ್ಯದ ನಾಯಕ.
ರುದ್ರನಾಯಕ	:	ಅವನ ತಮ್ಮ.
ಜಯದೇವ	:	ವೃದ್ಧ ಮಂತ್ರಿ.
ಕಿನ್ನರ	:	ಭೈರವನಾಯಕನ ಅತಿಮಾನುಷ ಕಿಂಕರ.
ಶನಿಶಕ್ತಿ	:	ಭೈರವನಾಯಕನ ಅರ್ಧಮಾನುಷ ಸೇವಕ.
ಬೀಮಣ	:	ಬಾಣಸಿಗ.
ತ್ರಿಶಂಕು	:	ಅವನ ಸಂಗಾತಿ.
ಗೌರಾಂಬೆ	:	ಭೈರವನಾಯಕನ ಪುತ್ರಿ.

ಬನದೇವಿ, ಜಲದೇವಿ ಮೊದಲಾದವರು.

ಬಿರುಗಾಳಿ

ದೃಶ್ಯ ೧

[ದ್ವೀಪದ ಒಂದು ಭಾಗ. ಮುಸಲಧಾರೆಯಾಗಿ ಸುರಿಯುವ ಮಳೆಯ ಜವನಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತ ದೃಶ್ಯವೂ ಮುಸುಗಾಗಿದೆ. ಬಿರುಗಾಳಿಗೆ ಬಳುಕುವ ಬಲ್ಮರಗಳ ಅಸ್ಪಷ್ಟಾಕಾರಗಳು ತೆರೆಯೊಳಗಣ ಚಿತ್ರದಂತೆ ಗೋಚರಿಸುತ್ತವೆ. ಗುಡುಗು ಸಿಡಿಲುಗಳ ನಡುನಡುವೆ ಕಿನ್ನರನ ಗಾನದ ತಾನ ಬಹುದೂರದಿಂದೆಂಬಂತೆ ಕೇಳಿಬರುತ್ತದೆ. ಬರಬರುತ್ತ ಗುಡಗು ಮಿಂಚು ಮಳೆ ಇಳಿಮೊಗವಾಗಿ ಕಿನ್ನರನ ಹಾಡೂ ಕೇಳಿಸುತ್ತದೆ. ದೂರ ದೂರ ದೂರ ಸಂಚರಿಸಿ ಅದು ಮತ್ತೆ ಕಿವಿಮರೆಯಾಗಿ, ಮಳೆ ಹೊಳವಾಗುತ್ತದೆ- ತೊಯ್ದ ಬಟ್ಟೆಯ ಡೊಳ್ಳು ಹೊಟ್ಟೆಯ ನಸುಮುದುಕ ತ್ರಿಶಂಕು ಒಂದು ಬಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಬಳಲಿ ಕೂತಿರುವುದು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ.

ತ್ರಿಶಂಕು—(ಮೇಲೆ ನೋಡಿ)

ಏನು ಮಳೆ! ಏನು ಗುಡುಗು! ಏನು ಗಾಳಿ! ಏನು ಮಿಂಚು!
ಅಬ್ಬಬ್ಬ! ಪ್ರಳಯಕಾಲದ ಮಳೆಯ ರುದ್ರನಿಗೆ
ಮದವೇರಿ ಬಂದಾಗ ಚೇಳು ಕಡಿದಂತಿಹುದು!
ಗಾಳಿಯಾಳ್ವನಿಗೆ ಮರುಳಮರಿದಂತಿಹುದು!
ಮುಗಿಲೊಡೆಯನಾದರೋ ಕಳ್ಳು ಕುಡಿದಂತಿಹುದು:
ಬಾನ್ನೀರೆಗಾವುದೋ ಕುತ್ತಮೇರ್ದಂತಿಹುದು!

(ಸುಯ್ದು ಕೆಳಗೆ ನೋಡಿ)

ದೋಣಿ ತಲೆಕೆಳಗಾಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಮುಳುಗಿದರು:
ರಣನಾಯಕರು, ಶಿವನಾಯಕರು, ಆ ಮಂತ್ರಿ
ಜಯದೇವರು, ರಂಗನಾಯಕ ರುದ್ರನಾಯಕರು,—
ಎಲ್ಲರೂ ಮುಳುಗಿದರೆ? ನಾನೆಂತು ಬದುಕಿದೆನೊ
ನಾನರಿಯೆ. ಬೊಜ್ಜು ಬಂದಿಹ ದೇಹ; ಈಜಲರಿಯೆ!

ಆದರೇಂ ? ಡೊಳ್ಳು ಬಂದಿಹ ಹೊಟ್ಟೆ ; ಮುಳುಗಲರಿಯೆ !
ಹೊಳೆ ಕೂಡ ಹೇಸಿ ಬಿಸುಟಿತೆ ನನ್ನ ? ಈ ಹೊಳೆಯ
ನಡುವೆಯಿಹ ದ್ವೀಪದಲಿ ಬಾಳ್ವುದಾದರು ಎಂತು ?
ಗಳಪುವೆನೆ ಜನವಿಲ್ಲ ; ಅಲೆಯುವೆನೆ ಉದ್ಯಾನ
ವನವಿಲ್ಲ ; ತಿರಿಯುವೆನೆ ಅರಮನೆಗಳಿಲ್ಲಿಲ್ಲ ;
ಹೊಡೆಯಾರಲುಂಬುವೆನೆ ಭಕ್ಷ್ಯಭೋಜ್ಯಗಳಿಲ್ಲ :
ಏನಿಲ್ಲ—ಜೀವವೆಂಬುದೆ ಇಲ್ಲ ; ಸಾವೆ
ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾಳುತಿದೆ. ಗಾಳಿಗಳ ಸಂಗದಲಿ
ಗಾಳಿ ನಾನಾಗುವೆನು : ಮರುಳಿಗಿಂತಲು ಮರುಳು
ನಾನಾಗಿ ಹೋಗುವೆನು :—ನನ್ನ ಮಾಂಸಗಳೆಲ್ಲ
ಕರಕರಗಿ ಹೋಗುವುವು ; ನಾನು ಎಲುಬಿನ ಮೂಟೆ
ಯಾಗುವೆನು ! ಈ ಕಣ್ಣುಗಳು ಕರಗಿ ತೂತೆರಡು
ಮಾತ್ರ ನನಗುಳಿಯುವುವು. ಆ ಬಳಿಕ ಮಾನವರ
ಕೂಟದಲಿ ನಾನು ಕಲೆಯುವುದೆಂತು !–ಅಯ್ಯಯೋ,
ನಾನೀಗಲೇ ಮರುಳಾಗಲಾರಂಭಿಸಿಹೆನು !
ಅಲ್ಲದಿರೆ ನನಗೇತಕೀ ಹಸಿವೆ ? ಅಯ್ಯಯೋ,
ನನ್ನ ಹಸಿವೆಯೆ ನನ್ನ ಬೊಜ್ಜುಬಾಡನು ಕಿತ್ತು
ಸುಲಿಸುಲಿದು ನುಂಗುತಿದೆ. ಹಸಿದಿರುವ ಮರುಳುಗಳ
ದ್ವೀಪವಿದು ! ನಿಜವಾಗಿಯೂ ದೆವ್ವಗಳ ದ್ವೀಪ !

(ಕೂಗುವನು)

ಹಸಿವೆ ! ಹಸಿವೆ ! ಬಾಣಸಿಗ ಬೀಮಣಾ !

(ಹಾಗೆ ಮಲಗುವನು)

[ಬಾಣಸಿಗ ಬೀಮಣನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹೆಂಡದ ಬುರುಡೆಯೊಂದನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬರುವನು. ಸುಮಾರು ನಾಲ್ವತ್ತು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ದಾಂಡಿಗನು. ತೊಯ್ದು ಬಟ್ಟೆಗಳು ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಮೈಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವುವು.]

ಬೀಮಣ—ನನಗೆ ಈಜಲು ಕಲಿಸಿಕೊಟ್ಟವನು ಸಾವಿರ ಶತಮಾನ, ಸಾಯದೆ ಹೋದರೆ, ಬದುಕಿದರೆ, ಜೀವದಿಂದಿದ್ದರೆ, ಬಾಳಲಿ ! ಇಲ್ಲದಿರೆ ಉಳಿದೆ

ಲ್ಲರಿಗೂ ಆದಂತೆ ನನಗೂ ನೀರ್ಮೃಸಣವಾಗುತಿತ್ತು! ಶಿವ ಶಿವಾ! ಎಂತಹ ದುರ್ಮರಣ! ಎಂತಹ ದುರ್ಮರಣ!—ಏನು ಚಳಿಗಾಳಿ! (ಹೆಂಡವನ್ನು ಕುಡಿದು ಬಾಯಿ ಒರಸಿಕೊಂಡು ಮೇಲೆ ನೋಡಿ) ಇನ್ನೂ ಆಗಸ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಹುಬ್ಬುಗಂಟಿಕ್ಕಿಕೊಂಡೇ ಇದೆ. ಒಂದಲ್ಲ, ಎರಡಲ್ಲ; ನಲವತ್ತು ಸಂವತ್ಸರಗಳನ್ನು ಕಳೆದಿದ್ದೇನೆ ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ. ಆದರೂ ಇಂತಪ್ಪ ಬಿರುಗಾಳಿ ಮಳೆಗಳನು ನಾನು ಬೇರೆ ಕಂಡರಿಯೆ. ಕೇಳಿ ಕೂಡ ಅರಿಯೆ!

ತ್ರಿಶಂಕು—ಹಸಿವೆ! ಹಸಿವೆ! ಬೀಮಣಾ!

ಬೀಮಣ—(ತನ್ನೊಳೆ) ಏನು ಸದ್ದುಗಳಿವು! ಈ ದ್ವೀಪ ಸದ್ದುಗಳ ಮುದ್ದೆಯೆಂದೇ ತೋರುತ್ತದೆ. ಇದರ ತೀರವನೇರಿದಾಗಲೆ ಸಂಗೀತ ಕೇಳಿಸಿತು; ಯಾರೋ ಕರೆದಂತಾಯಿತು! ನೂರಾರು ಇಂಪಾದ ವಾಣಿಗಳು ಮಾತಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತಾಯಿತು.—ನಾನು ಬದುಕಿ ಭೂಮಿಯಮೇಲಿರುವೆನೋ, ಸತ್ತು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿರುವೆನೋ ನನಗೊಂದೂ ಬಗೆಹರಿವುದಿಲ್ಲ. ಅಂತೂ ಇದು ಮಾಯದ ಮನೆಯೆಂದೇ ತೋರುತ್ತದೆ!

ತ್ರಿಶಂಕು—ಅಯ್ಯಯೋ! ಹಸಿವೆ! ಬೀಮಣಾ!

ಬೀಮಣ—ಇದಾರ ದನಿ? ನನ್ನನೇ ಕರೆಯುತಿದೆ? ತ್ರಿಶಂಕುವಿನ ವಾಣಿಯಂತಿಹುದು! ಪಾಪ, ತ್ರಿಶಂಕು ಸತ್ತು ಪ್ರೇತವಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆಯುತಿಹನೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ! ಹಾಗಾದರೆ ನಾನು ಸತ್ತಿಲ್ಲ! (ಕರೆಯುವನು) ತ್ರಿಶಂಕೂ! ತ್ರಿಶಂಕೂ! ಎಲ್ಲಿರುವೆ? ಮಾತಾಡು!

ತ್ರಿಶಂಕು—ಅಯ್ಯಯೋ, ಹಸಿವೆ ಬೀಮಣಾ!

ಬೀಮಣ—ಪಾಪ, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಪ್ರೇತವಾಗಿಹನು! ಇರಲಿ ಮಾತಾಡಿಸಿ ನೋಡುವೆನು. (ಗಾಳಿಯನ್ನು ಸಂಬೋಧಿಸಿ) ಮಿತ್ರನೇ, ನೀನು ಸತ್ತಿರುವೆ; ಪ್ರೇತವಾಗಿರುವೆ; ಅದೃಶ್ಯನಾಗಿರುವೆ!

ತ್ರಿಶಂಕು—ಇಲ್ಲ, ನಾನು ಸತ್ತಿಲ್ಲ. ಚಳಿಯಿಂದ ಹಸಿದಿರುವೆ;—ಅಯ್ಯಯೋ!

ಬೀಮಣ—ಹಾಗಾದರೆ ನಾನು ಸತ್ತಿರುವೆ! ನಾನು ಪ್ರೇತವಾಗಿರುವೆ! ನಾನು ನಿನಗೆ ಅದೃಶ್ಯವಾಗಿರುವೆ!

ತ್ರಿಶಂಕು—(ಬೆಚ್ಚಿಬಿದ್ದು ಮೇಲಕ್ಕೆದ್ದು) ಹಾಗಾದರೆ, ನೀನು ನನ್ನೊಡನೆ ಮಾತಾಡಿದ್ದೇಕೆ? ನಿನಗೇನು ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲವೇ? ಸತ್ತು ಪ್ರೇತವಾಗಿರುವವರು ಬದುಕು ಬಾಳುವರೊಡನೆ ಮಾತಾಡಬಾರದೆಂದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇ ನಿನಗೆ?

ಬೀಮಣ—(ತ್ರಿಶಂಕುವನ್ನು ನೋಡಿ ಗುರುತಿಸಿ, ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ) ಹೌದು! ಇವನೇ ನಮ್ಮ ತ್ರಿಶಂಕು! ಸತ್ತಿಲ್ಲ, ಪಾಪ ಬದುಕಿದ್ದಾನೆ! (ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ) ಮಿತ್ರನೇ, ಮಿತ್ರನೇ, ನಿನ್ನನ್ನು ಕಂಡು ನನಗೆ ಅತ್ಯಾನಂದವಾಗಿದೆ. (ಕೈಚಾಚಿ ಅವನನ್ನು ತಬ್ಬಿಕೊಳ್ಳಲು ಮುಂದೆ ನುಗ್ಗುವನು.)

ತ್ರಿಶಂಕು—(ಹೆದರಿ ಚೀತ್ಕಾರಮಾಡಿ) ಅಯ್ಯಯೋ ಪಿಶಾಚ! ಬೀಮಣ ಪಿಶಾಚ! ನನ್ನನ್ನು ಪೀಡಿಸಬೇಡ! ನಿನ್ನ ದಮ್ಮಯ್ಯ! (ಎಂದು ಓಡಲೆಳಸುವನು.)

ಬೀಮಣ—ನಿಲ್ಲು, ತ್ರಿಶಂಕು. ಎಲ್ಲಿಗೆ ಓಡುವೆ? ನಿಲ್ಲು! (ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವನು.)

ತ್ರಿಶಂಕು—(ಹೆದರಿ) ಅಯ್ಯಮಾ! ಸತ್ತೆ! ಸತ್ತೆ! (ಬೀಳುವನು.)

ಬೀಮಣ—(ತನ್ನಲ್ಲಿ) ಈ ಮುದುಕನನ್ನು ಹೆತ್ತ ಮುದಿಗೂಬೆ ಹಾಳಾಗ! ಏನು ಭಯ ಇವನಿಗೆ! (ಬಹಿರಂಗ) ಅಯ್ಯೋ ತ್ರಿಶಂಕು, ಎಷ್ಟು ಭಯ ನಿನಗೆ! ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಬದುಕಿದ್ದೇವೆ ಕಣಪ್ಪ! (ತ್ರಿಶಂಕು ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟು ಮೇಲೆದ್ದು ದೈನ್ಯದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತ)

ತ್ರಿಶಂಕು—ಬೀಮಣ, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನೀನು ಸತ್ತಿಲ್ಲವಷ್ಟೇ?

ಬೀಮಣ—ನೀನು ಸತ್ತಿದ್ದರೆ ನಾನು ಸತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ತ್ರಿಶಂಕು—ಇಲ್ಲ, ನಿನ್ನ ದಮ್ಮಯ್ಯ! ನಾನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸತ್ತಿಲ್ಲ.

ಬೀಮಣ—ಹಾಗಾದರೆ ನಾನೂ ಸತ್ತಿಲ್ಲ!

ತ್ರಿಶಂಕು—ನಿನ್ನಾಣೆಗೂ?

ಬೀಮಣ—ನಿನ್ನಾಣೆಗೂ! ನನ್ನಾಣೆಗೂ! ಈ ಹೆಂಡದ ಬುರುಡೆ ಆಣೆಗೂ!

ತ್ರಿಶಂಕು—(ಅಂಗಲಾಚುತ್ತ) ಬೀಮಣ, ಬಹಳ ಹಸಿವೆ! ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಬಾಯಾರಿಕೆ! ನಿಲ್ಲಲು ಕೂಡ ಬಲವಿಲ್ಲ. (ಹೆಂಡದ ಬುರುಡೆಯನ್ನು ಅಭೀಷ್ಟಕನಯನಗಳಿಂದ ಈಕ್ಷಿಸುವನು.)

ಬೀಮಣ—(ನಗುತ್ತಾ) ಬುರುಡೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಬಾಯಾರಿಕೆಯಾಯ್ತೆ?

ತ್ರಿಶಂಕು—ಇಲ್ಲ, ನಿನ್ನ ಕೊರಳಾಣೆ! ಗಂಟಲು ಒಣಗಿಹೋಗಿದೆ! ನಿಲ್ಲಲು ಕೂಡ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಬೀಮಣ—ಈಗತಾನೆ ನಾಗಾಲೋಟ ಕಿತ್ತಿದ್ದೆ!

ತ್ರಿಶಂಕು—ಅಯ್ಯೋ, ಸಾವಿನೆದುರು ನೀರಡಿಕೆಯೆ?

ಬೀಮಣ—ಹೋಗಲಿ ಬಿಡು; ಇಗೋ ಕುಡಿ. (ಬೀಮಣನು ಬುರುಡೆಯನ್ನು ತ್ರಿಶಂಕುವಿನ ಬಾಯಿಗೆ ಹಿಡಿಯುವನು. ತ್ರಿಶಂಕು ಅದನ್ನು ಕೈಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಹೋಗಲು, ಬೀಮಣನು ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪದೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳುವನು.) ನೀನು ಮುಟ್ಟಬೇಡ! ನಾನೇ ಹೊಯ್ಯುತ್ತೇನೆ. (ತ್ರಿಶಂಕುವಿನ ಬಾಯಿಗೆ ಸುರೆಯನ್ನು ಹೊಯ್ಯುವನು.)

ತ್ರಿಶಂಕು—(ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೊಟ್ಟೆ ನೀವಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ) ಸತ್ತವನು ಬದುಕಿ ಬಂದೆನಯ್ಯಾ!

ಬೀಮಣ—ಅದರಿಂದಲೇ ದೇವತೆಗಳು ಇದನು ಪಾನಮಾಡುವರು. ಇದು ಮರ್ತ್ಯಲೋಕದ ಅಮೃತವಯ್ಯಾ, ಅಮೃತ!

ತ್ರಿಶಂಕು—ಬೀಮಣ, ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದವನು, ನೀನು ಬದುಕಿಬಂದುದು ಹೇಗೆ?

ಬೀಮಣ—ನೀನು ಬಂದಂತೆ.

ತ್ರಿಶಂಕು—ನಾನು ಬರಲಿಲ್ಲ; ಗಂಗಮ್ಮ ದಡ ಕಾಣಿಸಿದಳು.

ಬೀಮಣ—ನಾನು ಈಜಿ ಈಜಿ ನೆಲ ಸೇರಿದೆ.

ತ್ರಿಶಂಕು—ಉಳಿದವರು?

ಬೀಮಣ—ಗಂಗಮ್ಮನ ಪಾಲು!

ತ್ರಿಶಂಕು—ಶಿವನಾಯಕರು, ರಣನಾಯಕರು ಎಲ್ಲ ಮುಳುಗಿದರೇ?

ಬೀಮಣ—ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಉಳಿದವನು ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೆ. ಜೊತೆಗೆ ನೀನೂ ಒಬ್ಬನು ಬದುಕಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದೀಯೆ!

ತ್ರಿಶಂಕು—ಅವರ ಗತಿ ಏನಾಯಿತೆಂದು ನೋಡಬೇಕಲ್ಲಾ, ಮತ್ತೆ.

ಬೀಮಣ—ಅದಕ್ಕೇನು ಮಾಡಬೇಕು? ಹೇಳು!

ತ್ರಿಶಂಕು—ನೋಡುವುದೇನು! ಹುಡುಕುವುದಪ್ಪಾ! ನೀನು ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಹುಡುಕು. ನಾನು ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತೇನೆ.

(ತೆರಳಲೆಳಸುವನು)

ಬೀಮಣ—ಎಚ್ಚರಿಕೆ, ತ್ರಿಶಂಕು, ಎಚ್ಚರಿಕೆ! ಇದೇನೋ ಅದ್ಭುತ ದ್ವೀಪ! (ಗಾನ ಕೇಳಿಸುವುದು) ಕೇಳಿದೆಯಾ ಯಾರೋ ಹಾಡುತಿದ್ದಾರೆ!

ತ್ರಿಶಂಕು— ಮನುಷ್ಯರಿರಲಾರರು! ಕಿನ್ನರರಿರಬೇಕು!

(ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.)

ದೃಶ್ಯ ೨

[ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಭೈರವನಾಯಕನ ಗುಹೆಯ ಮುಂದುಗಡೆ ನೀಳವಾದ ಗಡ್ಡದಿಂದ ಪವಿತ್ರತರನಾಗಿ ತೋರುವ ಭೈರವನಾಯಕನೂ ಆತನ ಮಗಳು ಗೌರಾಂಬೆಯೂ ಬರುತ್ತಾರೆ.]

ಗೌರಾಂಬೆ—(ಉದ್ವೇಗದಿಂದ)

ಅಪ್ಪಯ್ಯ, ನಿನ್ನ ಮಂತ್ರದ ಬಲದೊಳೀ ದೊಡ್ಡ
ಬಿರುಗಾಳಿ ಎದ್ದಿರುವುದಾದೊಡೆ ತವಿಸದನು.
ಕತ್ತಲೆಯ ಕಾರುತಿದೆ ಬಾಂದಳಂ! ಹುಚ್ಚೆದ್ದ
ವಾಹಿನಿ ಗಿರಿಶಿಖರಗಳ ಮುಟ್ಟೆ ಚೀರುತಿದೆ,
ಅಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಹ ಗುಡುಗು ಮಿಂಚುಗಳನೆಚ್ಚರಿಸಿ!
ಬಿರುಗಾಳಿಯಲಿ ಸಿಲುಕಿ ನಮ್ಮ ಈ ದ್ವೀಪವೂ
ನಡುಗುತಿದೆ ಮಿಡಿದ ಬೀಣೆಯ ತಂತಿಯಂದದಲಿ.
ಆ ರೌದ್ರ ದೃಶ್ಯವನು ನಾ ನೋಡಲಾರೆ!
ನೆನೆಯಲಾರೆ! ಕಿರಿಯ ದೋಣಿಯು ತೆರೆಗಳಗ್ರದಲಿ
ಸುಳಿಗಾಳಿಯಲಿ ಸಿಲ್ಕಿ ಸುತ್ತುವ ತರಗಿನಂತೆ
ಕಂಪಿಸಿತು, ತತ್ತರಿಸಿ ಚಿಮ್ಮಿತು! ಹೋ ಎಂದು

ಬಡಜೀವಿಗಳು ಕೂಗುತಿರಲೊಡನೆ ಮುಳುಗಿತು !—(ಸುಯ್ದು)
—ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರೊಬ್ಬರೂ ಇರಲಿಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲಿ ?—
ನಿನ್ನ ಮಂತ್ರದ ಶಕ್ತಿ ನನಗಿದ್ದಪಕ್ಷದಲಿ
ಹೊಳೆಯನಿಳೆ ಈಂಟುವಂದದಿ ಮಾಡಿ ದೋಣಿಯನು
ಪೊರೆಯುತಿದ್ದೆ !

ಭೈರವ—(ಮುಗುಳ್ನಗೆಯಿಂದ) ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದಿರು, ತಾಯಿ; ಇನ್ನೇನು
ಭಯವಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಪೂವೆದೆಯಳಲ ಪರಿಹರಿಸಿ
ಸಂತವಿಡು.

ಗೌರಾಂಬೆ—ಅಯ್ಯೋ ಇದೆಂತಪ್ಪ ದುರ್ದಿನಂ !

ಭೈರವ—ಭಯವೊಂದುಮಿಲ್ಲ ; ಕೇಡಾರ್ಗಮಿಲ್ಲ ;
ನಿರ್ನೆರಂ ನೀನೇತಕಿಂತು ಬೆದರುವೆ, ಮಗಳೆ?
ನಿನಗಾಗಿ, ನನ್ನ ಮುದ್ದಿನ ಮಗಳೆ, ನಿನಗಾಗಿ,
ನಿನಗೋಸುಗವೆ ನಾನು ಇಂತೆಲ್ಲಮೆಸಗಿರ್ಪೆ.—(ಅಂತರ್ಮುಖಿಯಾಗಿ)
ನೀನರಿಯೆ, ಮುದ್ದಿನ ಕುಮಾರ್ತೆ, ನೀನರಿಯೆ :
ನಾನಾರು ? ನೀನಾರು ? ಎಲ್ಲಿಂದ ನಾವಿಲ್ಲಿ-
ಗೈತಂದಿಹೆವು ? ಎಂಬುದಾವದನು ನೀನರಿಯೆ !
ನಿನ್ನ ತಂದೆಯು ಕಿರಿಯ ಗುಹೆಗೊಡೆಯನೆಂಬುದನು
ಮಾತ್ರವೇ ನೀ ಬಲ್ಲೆ. ಮತ್ತಾವುದನು ಅರಿಯೆ. (ತಡೊತ್ತಯ್ಯುತ್ತಾನೆ)

ಗೌರಾಂಬೆ—(ನಸುಗಪ್ಪದದಿಂದ) ಇನ್ನೆವರಮರಿವಾಸೆ ಇರಲಿಲ್ಲ ; ಬರಲಿಲ್ಲ.

ಭೈರವ—(ಗಂಭೀರವಾಗಿ)
ಬಂದಿಹುದು ! ಹೊತ್ತಿಂದು ಬಂದಿಹುದು. ನನ್ನಿಯನು
ನಿನಗೊರೆವ ಸಮಯ ಬಳಿಸಾರಿಹುದು.—ಬಾ ಇಲ್ಲಿ,
ನನ್ನ ಮಂತ್ರದ ಕವಚವನ್ನೆಳೆದು ಕೆಳಗಿರಿಸು—
(ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ)
ಹಾಗೆ ; ಮಂತ್ರವು ಅಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರಲಿ.—ಕಣ್ಣೊರಸಿಕೊ,
ಶಾಂತಳಾಗು :—ನೀನು ನೋಡಿದ ದೋಣಿ ಮುಳುಗಿಲ್ಲ ;
ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಜನರ ಕೂದಲು ಕೂಡ ಕೊಂಕಿಲ್ಲ.

ನನ್ನ ಮಂತ್ರದ ಬಲದಿ ಮಾಯೆಯನು ಬೀಸಿದೆನು ;
ಬಿರುಗಾಳಿ ಬೀಸಿದೊಲು, ಮಿಂಚು ಮಿಂಚಿದ ತೆರದಿ,
ಗುಡುಗು ಮೊಳಗಿದವೋಲು, ದೋಣಿಯು ಮುಳುಗಿದಂತೆ
ಕಣ್ಗಳಿಗೆ ತೋರಿದುದು. ಬೆದರದಿರು, ಗೌರಾ.
ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಕೇಳು, ನಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಕತೆಯ
ಹೇಳುವೆನು. ಇಂದದನು ಸಂಪೂರ್ಣಗೈಯುವೆನು !

ಗೌರಾಂಬೆ—ಎನಿತೊ ಸೂಳ್ ಕತೆಯನೊರೆಯಲು ತೊಡಗಿ, ನಿಲ್ಲಿಸಿಹೆ.
‘ ಇಂದಿರಲಿ. ಮುಂದೆ ಹೇಳುವೆನದನು ’ ಎಂದುಸುರಿ
ನಿದ್ದೆಮಾಳ್ಪೆನ್ನ ಬಯಕೆಯನೆಳ್ಚರಿಸಿ ಕೆಣಕಿಹೆ.

ಭೈರವ—ಕತೆಯ ಹೇಳುವ ಕಾಲವೀಗಳೈತಂದಿಹುದು.
ಕಾಲವೇ ನಿನ್ನ ಕಿವಿಗಳ ತೆರೆಯುತಿಹುದು.
ಕೇಳು, ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಕೇಳು. ಈ ಗುಹೆಗೆ ನಾವು
ಬರುವ ಮುನ್ನಿನ ಕಾಲದಾ ನೆನಪಿದೆಯೆ ನಿನಗೆ ?
ನಿನಗೆ ನೆನಪಿರಲಾರದು : ನೀನಾಗ ಪುಟ್ಟವಳು,
ಮೂರು ವರ್ಷದ ಪುಟಾಣಿ !

ಗೌರಾಂಬೆ— ನೆನಪಿದೆ, ಅಪ್ಪಯ್ಯ,
ನೆನಪಿದೆ !

ಭೈರವ— ಎಲ್ಲಿಂದ ? ಯಾರಿಂದ ? ಏಕೆ ? ಹೇಳು !—
ನಿನಗೆ ನೆನಪನು ತರುವ ಚಿತ್ರಮೇನಾದೊಡಂ
ಮನದಿ ಮೂಡಿದರದನು ಹೇಳು. (ಗೌರಾಂಬೆ
ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾಳೆ)

ಗೌರಾಂಬೆ— ದೂರದಲಿ,
ನೆನಪಿನ ದಿಗಂತದಲಿ, ಮುಸುಕಾದ ಕನಸಿನೊಲು,
ಮಬ್ಬಾಗಿ ಮಿಣುಕುತಿಹುದಾ ಚಿತ್ರ ! -ಐದಾರು
ಹೆಂಗಸರು ಸಲಹಲಿರುತಿರ್ದರಲ್ಲವೆ ನನ್ನ ?

ಭೈರವ—ಅಹುದಹುದೆ ! ಅದಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾದ ಭಾಗ್ಯಮುಂ
ನನಗಿತ್ತು.—ಇರಲಿ. ನಿನಗದರ ನೆನಪಾದುದೆಂತು ?

—ಕತ್ತಲೆ ಕವಿದ ಕಳೆದ ಕಾಲದ ಗಬ್ಬದಲಿ, ಹೇಳು,
ಮತ್ತೇನು ತೋರುತಿದೆ? ಇಲ್ಲಿಗೈತರ್ಪಾಗ
ನಾವೆಂತು ಬಂದೆವದ ಹೇಳು!

ಗೌರಾಂಬೆ—(ಯೋಚಿಸಿ) ನೆನಪಿಲ್ಲ.

ಭೈರವ—ಇಂದಿಗೆ ಹನ್ನೆರಡು ವರುಷಗಳ ಹಿಂದೆ,
ಗೌರಾಂಬೆ, ಹನ್ನೆರಡು ವರುಷಗಳ ಹಿಂದೆ,
ನಾನು ಕೆಳದಿಯನಾಳ್ವ ನಾಯಕನಾಗಿದ್ದೆ.
ನಾನರಸು, ನೀನರಸುಕುವರಿಯಾಗಿದ್ದೆ.

ಗೌರಾಂಬೆ (ಕಣ್ಣರಳಿಸಿ ಕೌತುಕದಿಂದ)
ನೀನೆನ್ನ ತಂದೆಯಲ್ಲವೆ, ಜೀಯ?

ಭೈರವ—ಇಂತೇಕೆ ಪ್ರಶ್ನಿಸುವೆ? ನಿನ್ನಮ್ಮ ಹದಿಬದೆ!
ನೀನೆನ್ನ ಮಗಳೆಂದು ಹೇಳಿದವಳವಳೆಯೆ?
ನಿನ್ನ ತಂದೆಯೆ ಕೆಳದಿಯೊಡೆಯನಾಗಿದ್ದ;
ನೀನರಸು ಕುವರಿಯಾಗಿದ್ದೆ.

ಗೌರಾಂಬೆ— ಶಿವ ಶಿವಾ!
ಯಾರ ಪಾಪವು ನಮ್ಮನಿಲ್ಲಿಗೊಯ್ದಿತು? ಅಥವಾ
ನಮ್ಮ ಪುಣ್ಯವೊ ಏನೊ?

ಭೈರವ— ಪಾಪ ಪುಣ್ಯಗಳೆರಡು,
ಪ್ರಿಯಪುತ್ರಿ. ಪಾಪವೆಮ್ಮನು ಹೊರಗೆ ತಳ್ಳಿತು;
ಪುಣ್ಯವೆಮ್ಮನೀಯೆಡೆಗೊಯ್ದಿತು!

ಗೌರಾಂಬೆ— ಅಪ್ಪಯ್ಯ,
ನಿನಗೆನಿತು ಅಳಲನಿತ್ತೆನೊ ಏನೊ ನಾನಂದು?—
ಮುಂದಾದುದೇನು? ಹೇಳಪ್ಪಾ!

ಭೈರವ— ನನಗೆ ತಮ್ಮನೆ,
ನಿನ್ನ ಕಕ್ಕನು, ರುದ್ರನೆಂಬುವನು—ಸರಿಯಾಗಿ
ಕೇಳು—ಆ ತಮ್ಮನೆಯೆ ನಮ್ಮ ದುರ್ಗತಿಗೆ
ಕಾರಣನು. ಒಂದೆ ಹೊಡೆಯೊಳೆ ಹುಟ್ಟಿ, ಒಬ್ಬನ್ಮ-

ನಿತ್ತ ಮೊಲೆಯುನೆ ಈಂಟೆ ಬೆಳೆದ ಆ ಸೋದರನೆ
ಕಡುವೈರಿಯಪ್ಪುದೇ?—ನಿನ್ನನುಳಿದರೆ, ತಿರೆಯೊ
ಳೆನಗಾತನೆಯೆ ಎರಡನೆಯ ಒಲ್ಮೆ; ಆತಂಗೆ
ದಾನಧರ್ಮಂಗಳಲಿ, ಸತ್ಯ ಭಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ,
ನಿಯಮ ನಿಷ್ಠೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಸರಾಂತ ನನ್ನ
ನೆಲದ ಹೊರೆಯನು ಹೊರಿಸಿ, ನಾನು ವೇದಾಧ್ಯಯನ,
ಯೋಗ ಮೊದಲಹ ಗುಪ್ತಸಾಧನೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ
ಮೈಮರೆತೆ, ನಿನ್ನ ಆ ಠಕ್ಕು ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನು—
ನಾ ಹೇಳುವುದನೆಲ್ಲ ಕೇಳುತಿಹೆಯೇನು?

ಗೌರಾಂಬೆ—ಅಪ್ಪಯ್ಯ, ಕಿವಿಯಾಗಿ ಕೇಳುತಿಹೆನಲ್ತೆ!

ಭೈರವ—ಇಂತಿರಲು, ರಾಜ್ಯಭಾರದ ಗುಟ್ಟುಗಳನೆಲ್ಲ
ತಾನರಿತು: ಏರಿದವರನು ಕೆಳಗೆ ತಳ್ಳುವುದು;
ಬಾಲವಲ್ಲಾಡಿಸುವ ಕುನ್ನಿಗಳನೆತ್ತುವುದು;
ಗೊಂಬೆಗಳ ತೆರದಿಂದೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನೆಲ್ಲ
ತನ್ನ ತಾಳಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ರೀತಿಯಲಿ ಕುಣಿಸುವುದು;
ಇತ್ಯಾದಿ ರಾಜ್ಯತಂತ್ರದ ಮರ್ಮಗಳನೆಲ್ಲ
ತಾನರಿತು, ಹೆಮ್ಮರಕೆ ಬಂದಿಳಿಕೆ ಹಿಡಿದಂತೆ
ನನ್ನರಸುತನಕವನು ಮೆಲುಮೆಲನೆ ಕಾಲಿಟ್ಟು
ನನ್ನ ಸತ್ವವನೆಲ್ಲ ಹೀರತೊಡಗಿದನು—
ನೀನೆಲ್ಲಿಯೋ ನೋಡುತಿರುವೆ!

ಗೌರಾಂಬೆ— ಇಲ್ಲಪ್ಪಾ, ಮನಸಿಟ್ಟು
ಆಲಿಸುವೆ.

ಭೈರವ—ಕೇಳಮ್ಮ, ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಕೇಳು.
ನಾನಿಂತು ಲೌಕಿಕ ವಿಚಾರಗಳ ತೊರೆದು
ಆತ್ಮಕಲ್ಯಾಣದಲಿ ತೊಡಗಿರಲು, ನನ್ನನುಜ-
ನೆದೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟಬಯಕೆಯು ಬೆಳೆದು, ಮರವಾಯ್ತು.
ನಾನೆನಿತು ಹಿರಿದಾಗಿ ತಮ್ಮನನು ನಂಬಿದೆನೊ

ತಮ್ಮನ ದುರಾಶೆಯೂ ಅದಕೆ ಇರ್ಮಡಿಯಾಯ್ತು!
ರಾಜ್ಯದಾದಾಯವೆಲ್ಲವು ಅವನ ಕೈಸೇರಿ,
ದೊರೆಯ ಬಲವದರೊಡನೆ ಗೆಳೆತನವ ಬೆಳೆಯಿಸೆ—
ಮುಂದೇನು? ಧನವುದದ ಬೆನ್ನಿನೊಳೆ ದರ್ಪಮದ
ಹುಟ್ಟಿದೊಡೆ ಸದ್ಗುಣವು ದುರ್ಗುಣಕೆ ತಿರುಗುವುದು.
ಅಂತೆಯೇ ರುದ್ರನೂ ತಾನೆ ಭೂಪತಿಯೆಂದು
ನಂಬಿದನು. ಬಾಹ್ಯದಲಿ ನಮ್ರತೆಯನಭಿನಯಿಸಿ
ತನ್ನ ವಾಣಿಯೆ ರಾಜವಾಣಿಯೆಂಬಂದದಲಿ
ನಟಿಸತೊಡಗಿದನು. ಇಂತು ಬೆಳೆದುದವನಾಸೆ—
ನೀನೆತ್ತ ನೋಡುತಿಹೆ?

ಗೌರಾಂಬೆ— ಇಂದ್ರಿಯಗಳನಿತುಮುಂ
ಕಿವಿಯಾಗಲೆಳಸುವುವು ಈ ಕತೆಯನಾಲಿಸೆ!

ಭೈರವ—ಇಂತೆಸಗಿ, ನಗರದರಸನ ಕೂಡೆ ಮಾತಾಡಿ,
ಒಳಸಂಚುಗಳ ನಡೆಸಿ, ಕಪ್ಪಮಂ ಕೊಡಲೊಪ್ಪಿ,
ಮಣಿಯುದೆಯೆ ನಿಂತಿರ್ದ ಕೆಳದಿಯ ಕಿರೀಟಮಂ
ಪರರಾಯರಡಿಗಿಡಲು ಒಪ್ಪಿ—ಹಾ ಕೆಳದಿ!—
ನನಗೆ ಬಲವಿಲ್ಲೆಂದು, ನನಗರಸುತನ ತಕ್ಕು-
ದಲ್ಲೆಂದು, ನನಗೆ ಹೊತ್ತಗೆಗಳೆಯೆ ಸಾಕೆಂದು,
ನನ್ನನಲ್ಲಿಂದಟ್ಟಬೇಕೆಂದು ನಿಚ್ಚಯಿಸಿ—

ಗೌರಾಂಬೆ—ಶಿವ ಶಿವಾ!

ಭೈರಾಂಬೆ—ನೋಡು, ಮಗಳೇ, ನೋಡು: ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನೆಸಗಿದುದು
ಧರ್ಮವೆ? ವಿಚಾರಿಸು! ಅವನೆನಗೆ ಸೋದರನೆ?

ಗೌರಾಂಬೆ—ನನ್ನಜ್ಜಿ ಕುಟಿಲೆಯೆಂದಾನು ಊಹಿಸಲಾರೆ!
ಗೋವುಗಳ ಬಸಿರಿನಲಿ ಕುನ್ನಿಗಳು ಬಂದಪವು
ಸಿಂಹಗಳ ಗಬ್ಬದಲಿ ಹುಲುನರಿಗಳುದಿಸಿಹವು.
ಎಂದು ನೀನೊಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಕತೆಪೇಳುತಿರ್ದುದೆ ದಿಟಂ!

ಭೈರವ—ಮೇಲೆ ನಡೆದುದ ಕೇಳು: ನನಗೆ ಅರಿಯಾಗಿರ್ದ

ನಗರದರಸನು ರುದ್ರನಾಡಿದಾ ನುಡಿಗಳಿಗೆ
ನೆರವನೀಯಲು ಸಮ್ಮತಿಸಿ, ನಟ್ಟಿರುಳಿನಲ್ಲಿ
ಸೇನೆಯೊಡನೈತಂದು ಕೆಳದಿಯನು ಮುತ್ತಿದನು.
ರುದ್ರನಾಯಕನೆಮ್ಮ ಕೋಂಟೆ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲನು
ತೆರೆಯೆ, ನಾನರಿಯದೆಯೆ ಅರಿಯ ಸೆರೆಯಾಳಾದೆ !
ಅಳುತಿರ್ದ ಮಗುವಾದ ನಿನ್ನನುಂ ನನ್ನನುಂ
ಕೊಂಡೊಯ್ದರಾಳುಗಳು.

ಗೌರಾಂಬೆ—(ನೀರವವಾಗಿ ರೋದಿಸುತ್ತ) ವಿಶ್ವಾಸ ಘಾತುಕರು !
ಅಂದೆಂತುಟತ್ತೆನೋ ಅದನರಿಯೆ ; ಅದಕಾಗಿ
ಇಂದಾದರುಂ ಕಂಬನಿಯ ಕರೆವೆ. ಈ ಕತೆಯ
ಕೇಳ್ದೆನ್ನ ಹೃದಯವಂ, ತೊಯ್ದರುವೆಯಂ ಪಿಂಡಿ-
ದಂದದಲಿ, ಆರೊ ಹಿಂಡಿದವೋಲಾಗುತಿದೆ !

ಭೈರವ—(ಅವಳ ತಲೆಯನ್ನು ಕೈಯಿಂದ ತಡವುತ್ತ)
ಕೇಳು ಮುಂದಿನ ಕತೆಯ :
ನಾವಿಲ್ಲಿಗೆಂತು ಬಂದೆವು ಎಂಬುದನು ತಿಳಿವೆ.
ಇಂದಿಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವೀ ಕತೆಗಾಗಿ ಹಿಂದಿನಾ
ಕತೆಯ ನಿನಗೊರೆದೆ.

ಗೌರಾಂಬೆ— ಸೆರೆಸಿಕ್ಕಿದೆವಿಮ್ಮರ್ವರನು
ಅವರು ಕೊಲ್ಲದೆ ಮಾಣ್ದರೇಕೆ ?

ಭೈರವ— ಸರಿಯಾಗಿ
ಕೇಳಿರುವೆ ; ಒಳ್ಳೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯಿದು. ಗೌರಾಂಬೆ,
ಅಂತೆಸಗೆ ಅವರಿಗೆಲ್ಲಿಯ ಕೆಚ್ಚು ? ಭೈರವನು
ದೇಶದೊಲ್ಮೆಗೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿರ್ದನೆಂಬುದನು
ತಿಳಿದಿದ್ದರವರೆಲ್ಲ. ಕೆಂಪಾದ ಪಾಪವನು
ಮರಳಿ ಕಡುಗೆಂಪಾಗಿ ಮಾಡಲಂಜಿದರು.
ನಮ್ಮಿರ್ವರನು ದೇಶದಿಂ ದೂರ ಕೊಂಡೊಯ್ದು
ಹಳೆಯ ಹರಿಗೋಲೊಂದರೊಳು ಹಾಕಿ, ನೆರೆ ತುಂಬಿ

ಭೋರ್ಗರೆದು ಹರಿದಿದ್ದ ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ನೂಂಕಿದರು.
ಜಡಿಮಳೆ ಹೋ ಎಂದು ಸುರಿದಿತ್ತು; ಬಿರುಗಾಳಿ
ಬಲೆಗೊಳಗಾದ ಕೇಸರಿಯಂತೆ ಗರ್ಜಿಸಿತ್ತು.
ಮಿತ್ತುವಿನ ನಾಲಗೆಗಳಂದದಲಿ, ವೀಚಿಗಳು
ತೇಲುತಿಹ ಹರಿಗೋಲ ನುಂಗಲೆಳಸಿದುವು.

ಗೌರಾಂಬೆ—ಅಪ್ಪಾ, ನಿನಗೆನಿತು ಅಳಲನಿತ್ತೆನೊ ನಾನು?

ಭೈರವ—ಅಂತೆನ್ನದಿರು, ನನ್ನ ದೇವತೆಯೆ. ನಿನ್ನಿಂದ,
ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ಬದುಕಿದೆನು. ಮುಗುಳುನಗೆಯಿಂದ
ನೀನೆನ್ನ ಹುರಿದುಂಬಿಸಿದೆ. ನಿನ್ನ ಕಣ್ಬೆಳಗೆ
ಬಟ್ಟೆದೋರಿದುದೆನಗೆ; ಬಲ್ಮೆಯನು ನೀಡಿದುದು.

ಗೌರಾಂಬೆ—ಈ ದ್ವೀಪದೆಡೆಗೆಂತು ಬಂದುದು ನಾವು?

ಭೈರವ—ಈಶ್ವರನ ದಯೆಯಿಂದ!
ಜಯದೇವನೆಂಬೊಬ್ಬ ಮುದಿಯ ಸರದಾರನು
ಕರುಣೆಯಲಿ ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಅನ್ನಪಾನಂಗಳನು
ದೋಣಿಯೊಳಗಿಡಿಸಿದನು. ಬೇಕಾದ ವಸನಗಳ-
ನೆಲ್ಲಮುಂ ನೀಡಿದನು. ಅದರಿಂದಿನ್ನೆವರಂ
ಬದುಕಿದೆವು. ಸದ್ಗುಣಿ, ಪಾಪಭೀರು ಅವನು!
—ಗ್ರಂಥಗಳಲೆನಗೊಲ್ಮೆ ಎಂಬುದನು ತಿಳಿದವನು
ಕೆಳದಿಗಿಂತಲು ನನಗೆ ಮಿಗಿಲಾದ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ
ಕೃತಿಗಳನು ನೀಡಿದನು.

ಗೌರಾಂಬೆ—　　　ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನಾತನನು
ಎಂದಾದೊಡಂ ನಾನು ನೋಡುವೆನೆ?

ಭೈರವ—(ಮಂತ್ರಕವಚವನ್ನು ಧರಿಸಿ) ಹೊತ್ತಾಯ್ತು
ನಾನಿಂದು ಮಾಡಬೇಕಿಹ ಕಾರ್ಯ ಬಹಳವಿದೆ.
ಕತೆಯ ತುದಿಯನು ಹೇಳಿ ಮುಗಿಸುವೆನು: ಹರಿಗೋಲು
ಇರುಳೆಲ್ಲ ತೇಲಿ, ನೇಸರು ತನ್ನ ಪೊಂದೇರ
ನಡರಿ ಮೂಡುವೆಟ್ಟಿನ ನೆತ್ತಿಗೈತಹ ಮುನ್ನ,

ಎಚ್ಚರುವ ತಿಂಗಳ ಚಿಲುಮೆವೊಲು ತೆರೆ ಕರೆ ಮುಗಿಲುಗ
ಮುಂಬೆಳಗು ಮೈದೋರಿ ಬನಗಳನು ಬೆಳಗುತಿರೆ,
ವಿಹಂಗಮಗಳಿಂಚರದ ಹೊನಲುಕ್ಕಿ ಬರುತಿರಲು,
ತಣ್ಣನೆಯ ಸುಸಿಲುಸಿರು ಒಯ್ಯನೆ ತೀಡುತಿರೆ,
ಬಂದು ಈ ದ್ವೀಪವನು ಸೇರಿದುದು. ನಾನಿಲ್ಲಿ
ಈ ಗುಹೆಯನೆಲೆವನೆ ಮಾಡಿ ನಿನ್ನನು ಪೊರೆದೆ.
ನಿನಗಾನೆ ಗುರುವಾಗಿ ಅರಸುಕುವರಿಯರರಿಯ-
ಲಾರದಿಹ ಎನಿತೆನಿತೊ ಬಿಜ್ಜೆಗಳ ನಿನಗಿತ್ತೆ.

ಗೌರಾಂಬೆ—ಅಪ್ಪಯ್ಯ, ನಾನಿನಗೆ ಚಿರಋಣಿ—ಆದರೀ
ಬಿರುಗಾಳಿಯನ್ನೇತಕೆಬ್ಬಿಸಿದೆ? ಎಂಬುದಕೆ
ಕಾರಣವನೀ ನೊರೆಯಲಿಲ್ಲ.

ಭೈರವ— ಅಂತಪ್ಪೊಡಾಲಿಸು :
ವಿಧಿಯ ನಿಯಮದಿ, ಮಗಳೆ, ನನ್ನ ಆ ಶತ್ರುಗಳು
ಹೊಳೆಯನಡು ದೋಣಿಯಲಿ ಕುಳಿತು ಬಂದುದ ಕಂಡೆ.
ಅಮೃತಗಳಿಗೆಯನೇಕೆ ಬಿಡಲೆಂದು ಬಗೆದು
ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿಯ ಬಲದಿ ಬಿರುಗಾಳಿಯೆಬ್ಬಿಸಿದೆ.
ಈಗ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಸಾಕು. ಮುಂದೆಲ್ಲ ತಿಳಿಯುವುದು.
[ಗೌರಾಂಬೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಆಕೆಗೆ ನಿದ್ದೆ ಬರುತ್ತದೆ.]
ನಿದ್ದೆ ಬರುತಿದೆ ನಿನಗೆ. ಒಳ್ಳೆಯದು ಮಲಗು.
[ಗೌರಾಂಬೆ ಮಲಗುತ್ತಾಳೆ. ಭೈರವನಾಯಕನು ಆಕಾಶದ ಕಡೆ ನೋಡಿ]
ಬಾ, ಈಗ, ಕಿಂಕರ; ಸಿದ್ಧನಾಗಿಹೆನ್ !
[ಮಾಯಾವಿಯಾದ ಕಿನ್ನರ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಸುಂದರಾಕಾರ.]

ಕಿನ್ನರ—ಜಯಮಕ್ಕೆ ! ನನ್ನೊಡೆಯ, ನಿನಗೆ ಗೆಲವಕ್ಕೆ !
ನಿರವಿಪುದನೆಸಗಲೈತಂದಿಹೆನ್ : ಬಾಂದಳದಿ
ಹಾರುವೆನ್; ಕಡಲುಗಳನೀಜುವೆನ್; ಬೆಂಕಿಯಲಿ
ಮುಳುಗುವೆನ್; ಮುಗಿಲುಗಳನಾಳುವೆನ್. ಮೇಣೇನಂ
ನೀನೆನಗೆ ಬೆಸವೇಳ್ದೊಡದನೆಸಗುವೆನ್ ನಾನ್ !

ಆವಗಂ ನಾ ನಿನ್ನ ಕಿಂಕರನ್ !

ಭೈರವ— 　　　　　　　　ಕಿನ್ನರಾ,

ನಾಂ ಪೇಳ್ದುದನಿತುಮಂ ಎಸಗಿ ಬಂದಿರ್ಪೆಯೇಂ ?

ಕಿನ್ನರ—ಅಂತೆಯೇ ಇನಿತುಮಂ ತಪ್ಪದೆಯೆ ಎಸಗಿದೆನ್ :
ದೊರೆಯ ದೋಣಿಯನಡರಿ ಹಿಂದುಗಡೆ ಮುಂದುಗಡೆ
ಕುಣಿಕುಣಿದು ಹಾರಾಡಿ ಹೋರಾಡಿ ಚೀರಾಡಿ
ಅಂಬಿಗರ ಮೆದುಳಿನಲಿ ಮದಿರೆಯಾಗಾಡಿದೆನ್.
ತರುವಾಯುಮಾ ಮಲೆಯೆ ತೆಳಗುರಳ್ವಂತೆ ನಾಂ
ಬಿರುಗಾಳಿ ಬೀಸಿದೆನ್.
ಬಿರುಗಾಳಿ ಬೀಸಿದೆನ್. ಕರ್ಮುಗಿಲಾಗಿ ಗಗನದಲಿ
ಕಿಕ್ಕಿರಿದು, ಮಿಂಚಾಗಿ ಮಿಂಚಿದೆನ್. ಮೊಳಗಾಗಿ
ಗುಡುಗಿದೆನ್ ಬೆಟ್ಟಗಳ ಗಬ್ಬಂ ನಡುಗುವಂತೆ.
ಎರಗಿದೆನ್ ಸಿಡಿಲಾಗಿ ಬಂಡೆಗಳ್ ಬಿರಿವಂತೆ.
ತರುವಾಯುಮಾ ನೀರಿನಲೆಗಳ ಹೊಕ್ಕು ದೋಣಿಯನ್
ನಡುಗಿಸಿದೆನುಡುಗಿಸಿದೆ. ನಂಜುಗೊರಲನ ಹಣೆಯ
ಕಣ್ಣಿಗಿಮ್ಮಡಿಯಾದ ಬೆಂಕಿಯುಂದದಿ ಕಡೆಗೆ
ನಾವೆಯನ್ ಮುತ್ತಿದೆನ್. ಗುಡುಗುಡಿಸಿ ಭೋರಿಡುತ
ಮುಗಿಲಿನಲಿ ಕಲ್ಲಾಗಿ ಬೀರಿದೆನ್, ಬಿಕ್ಕಿದೆನ್ !
ಹಗಲಿನಲಿ ಇರುಳಿಣಿಕಿದಂತೆಸಗಿ, ಮರಳಿ
ಇರುಳಿನಲಿ ಹಗಲಿಣಿಕಿದಂತೆಸಗಿ ಎಲ್ಲರನು
ಮಾಯೆಯಿಂ ಮುಚ್ಚಿದೆನ್. ಅವರವರ ಪಾಪಗಳನ್
ಆಯ್ದು ಅಲಗುವೋಲ್ ಸವೆದು ಚುಚ್ಚಿದೆನ್ !

ಭೈರವ— 　　　　　　　　ಭಲಾ, ವೀರ ಕಿನ್ನರ !

ಬಗೆ ಬಟ್ಟೆಗೆಡದೆ, ಪುರ್ಚಿಗೀಡಾಗದೆಯೆ,
ಮಾಯೆಗೊಳಗಾಗದವರಿರ್ದರೇ ಅವರಲ್ಲಿ ?

ಕಿನ್ನರ—ಹುಚ್ಚಾಗದಿದ್ದವನು ಒಬ್ಬನಾದರು ಇಲ್ಲ.
ಗೋಳಾಡದಿರ್ದವರ ನಾ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಆ

ಅಂಬಿಗರನುಳಿದು ಮಿಕ್ಕವರೆಲ್ಲ ಮುಡಿಗೆದರಿ,
ಸುತ್ತಲಿಂ ಮುತ್ತಿಬಂದಗ್ನಿಯನ್ ಕಂಡಳುಕಿ,
ನೊರೆಯೆದ್ದ ತೆರೆಗಳಲಿ ಧುಮುಕಿದರು ! ದೊರೆಯ ಮಗ
ಶಿವನಾಯಕನು ಮುಳುಗಿದವರಲ್ಲಿ ಮೊತ್ತ-
ಮೊದಲಿಗನ್. " ನರಕದೊಳು ಆರಿಲ್ಲ ! ಜವನಾಳ್ಗ-
ಳನಿಬರುಂ ಈಯೆಡೆಗೆ ಬಂದಿಹರು ! " ಎಂದೊರಲಿ
ಧುಮ್ಮಿಕ್ಕಿದನು ಮೊರೆದು ಹರಿವ ವಾಹಿನಿಯಲ್ಲಿ !

ಭೈರವ—ನೀನೀಗಳೆನ್ನ ಕಿಂಕರ ! ವೀರ ಕಿನ್ನರಾ,
ದಡದೆಡೆಯೆ ತಾನೆ ಇಂತೆಲ್ಲ ಜರುಗಿದುದು ?

ಕಿನ್ನರ—ಆಹುದಹುದು, ದಡಕತಿ ಸಮೀಪದೊಳೆ !

ಭೈರವ—ಎಲ್ಲ ಅಕ್ಷತರಾಗಿ ಬದುಕಿರ್ಪರಷ್ಟೆ ?

ಕಿನ್ನರ—ಕೂದಲೊಂದಾದೊಡಂ ಕೊಂಕಿಲ್ಲ, ನನ್ನೊಡೆಯ.
ಉಟ್ಟ ಸಿರಿಯುಡುಗೆಯೊಳು ಕಲೆಯೊಂದುಮಾಗಿಲ್ಲ.
ಅದಂತಿರ್ಕೆ; ಮತ್ತನಿತು ಪೊಸಕಳೆಯನೊಂದಿಹವು !
ನೀನು ಬೆಸವೇಳ್ದಂತೆ ದ್ವೀಪದೊಳಗಲ್ಲಲ್ಲಿ
ಓರೊರ್ವರಂ ಕೊಂಡು ಗುಂಪಾಗಿ ಹರಡಿಹೆನು.
ದೊರೆಯ ಮಗನನ್ನು ನಾನೆ ತೀರಕೇರಿಸಿದೆ ;
ದ್ವೀಪದೊಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಸುಸುಯ್ದು ಕುಳಿತಿಹನು,
ಆಳಲಿಂಗೆ ಕೆನ್ನೆಗಳ ಭಾರವನು ಕೈಲಿಟ್ಟು.

ಭೈರವ—ಉಳಿದವರನೆಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಚದರಿಸಿರ್ಪೆ !

ಕಿನ್ನರ— ನೌಕೆಯನು
ಕೊಲ್ಲಿಯಲಿ ಕಟ್ಟಿಹೆನು : ನೀನಂದು ಗೌರಾಂಬೆ-
ಗಾಗೆಂದು ತಗ್ಗಿನೂ ಗೊಂಡೆಗಳ ಕೊಯ್ಸಿ-
ದೆಡೆಯಲ್ಲಿ. ಉಳಿದ ಜನರೊಳು ಕೆಲರು ಕಲೆತು
ತಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಗತಿಯ ಚಿಂತಿಸುತಲಿಹರು.

ಭೈರವ—ಕಿನ್ನರಾ, ನೀನು ಕೈಂಕರ್ಯಮೂರ್ತಿಯೆ ದಿಟಂ !
ಪೇಳ್ದುದನೆಲ್ಲಮುಂ ಬಿಡದೆ ಬೆಸಕೆಯ್ದೆ. ಆದಡೆ

ಮಾಳ್ಪ ಕಜ್ಜವದಿನ್ನುಮಿನಿತೊಳದು. ಪೊಳ್ತೆನಿತು?
ಕಿನ್ನರ—ನಡುವಗಲ್ ದಾಂಟಿಹುದು—(ಮೇಲೆ ನೋಡಿ)
ಬೆಂಗದಿರನಾಗಲೆಯೆ
ಪಡುವಲೆಡೆಗೊಯ್ಯುತಿಹನಿಳಿವ ಪೊಂದೇರಂ.
ಭೈರವ—ಬೈಗುಗೆಂಪನು ಚೆಲ್ಲಿ ಸಂಜೆವೆಣ್ಣಿನಿಯಂ
ಬೀಳ್ಕೊಳ್ವ ಮುನ್ನಮೆಯೆ ನಮ್ಮ ಕಜ್ಜವನಿಂದು
ಕೊನೆಗಾಣಿಸಲೆ ಬೇಕು.
ಕಿನ್ನರ—(ನಸು ಇಳಿಮೊಗನಾಗಿ) ಇನ್ನು ಮಿರ್ಪುದೆ ಕಜ್ಜಂ?
ನೀನಂದು ಬಾಸೆಕೊಟ್ಟಿಹೆಯಲ್ಲ! ನನ್ನೊಡೆಯ
ನನಗೆಂದು ಬಿಡುಗಡೆ?
ಭೈರವ—　　ಇದೇನಿದು? ಇನಿತರೊಳೆ
ಅಲಸಿಕೆಯೆ?
ಕಿನ್ನರ—　　ನನಗೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಎಂದು, ಜೀಯ?
ಭೈರವ—(ದರ್ಪದಿಂದ) ತೆಪ್ಪಗಿರ್! ಕೆಲಸ ಮುಗಿಯುವ ಮುನ್ನ ಬಿಡುಗಡೆಯ
ಮಾತೆತ್ತದಿರ್!
ಕಿನ್ನರ—(ಭಯದಿಂದ) ಜೀಯ, ದೈನ್ಯದಿಂ ಬೇಡುವೆನು!
ಕೈಮುಗಿದು ಬೇಡುವೆನು. ನೀನೊರೆದ ಕಾರ್ಯಗಳಂ
ತಪ್ಪದೆಯೆ ಮಾಡಿದೆನು. ಪುಸಿಯಾಡಲಿಲ್ಲ;
ನುಸುಳಿಲ್ಲ. ಗೊಣಗುಡದೆ, ಬೇಸರದೆ ಸೇವಿಸಿದೆ.
ಒಂದು ಸಂವತ್ಸರದಿ ಬಿಡುಗಡೆಯ ನೀಡುವೆನು
ಎಂದೊರೆದೆ. ಕಳೆದುವಾಗಳೆ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ್!
ಇನ್ನೆವರಂ ಬಿಡುಗಡೆಯು ದೊರತಿಲ್ಲ.
ಭೈರವ—　　ಮರೆತೆಯೇಂ?
ಇನಿತರೊಳೆ ಮರೆತೆಯೇಂ? ಎಂತಪ್ಪ ನರಕದಿಂ
ನರಕಯಾತನೆಯಿಂದ ನಿನ್ನನಾನುದ್ಧರಿಸಿ
ಪೊರೆದಿರ್ಪೆನೆಂಬುದನ್?
ಕಿನ್ನರ—　　ಇಲ್ಲ, ಮರೆತಿಲ್ಲ!

ಭೈರವ—ಮರೆತಿರ್ಪೆ! ಮುನ್ನೀರ್ಗಳಂ ಸುತ್ತಿ, ಚಳಿಯ ನೆಲೆಗಳೊಳ್
ಧ್ರುವಗಳೊಳ್ ತಿರುಗುವುದು; ಮೇಣ್ ಬುವಿಯ ಬಸಿರಿನೊಳ್
ಸಂಚರಿಸಿ ವಿಷಯಗಳನರಿಯುವುದು ; ಇವುಗಳನೆ
ಕಟ್ಟುಜ್ಜುಗಗಳೆಂದು ಕೆಲೆಯುತಿಹೆಯಾ ನೀನು ?

ಕಿನ್ನರ—ಇಲ್ಲ, ನಾನಂತೊರೆಯೆ.

ಭೈರವ— ಪುಸಿಯುಸಿರ್ವೆಯ, ದುರುಳ?
'ಶನಿ' ಪೆಸರ ಮುದುಕಿಯಾದಾ ಮಂತ್ರವಾದಿನಿಯ
ಮರೆತೆಯೇಂ ? ಮುದಿತನದ ಮಚ್ಚರದಿ, ಮುದಿತನದ
ಸಿಗ್ಗಿನಲಿ ಮಾರಿಯಾದಾ 'ಶನಿ' ಯ ಮರೆತೆಯೇಂ ?

ಕಿನ್ನರ—ಇಲ್ಲ, ಜೀಯ ಮರೆತಿಲ್ಲ.

ಭೈರವ— ಮರೆತಿರುವೆ! ಅವಳೆಲ್ಲಿ
ಜನಿಸಿದಳು ಹೇಳೆನಗೆ? ಮಾತಾಡು!

ಕಿನ್ನರ— ಮಲೆಯಾಳ!

ಭೈರವ—ಮಲೆಯಾಳವೋ? ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ನಿನಗದರ
ನೆನಪನೀಯಲೆ ಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿರೆ, ಕೃತಘ್ನ!
ನೀನದನು ಮರೆಯುವೆ. ಆ 'ಶನಿ' ಯು ಮಲೆಯಾಳ
ದೇಶದಲಿ ಕೇಳಬಾರದ ಹೇಳಬಾರದ
ಮಂತ್ರ ಮಾಟಂಗಳನು ಮಾಡಿ, ಜನರನು ಕೆಡಿಸಿ,
ಎಲ್ಲೆ ಪಾರಾಗಿಲ್ಲಿಗೈತಂದಳೈ : ಏತಕೆನೆ,
ಕೊಲಲೆಳಸಿದೊಡೆ ಅವಳಳಿಯಲಿಲ್ಲ! ಅದು ದಿಟವೆ?

ಕಿನ್ನರ—ಅಹುದು, ನನ್ನೊಡೆಯ.

ಭೈರವ— ಮೆಳ್ಳೆಗಣ್ಣಿನ ಮಂತ್ರ-
ವಾದಿನಿಯನವಳ ಮಗನೊಡನಿಲ್ಲಿಗೆಳೆತಂದು,
ಪ್ರತಿಮಂತ್ರವಾದಿಗಳ ಬಲದಿಂದ, ನಾವಿಕರಾ
'ಶನಿ' ಯನೀ ದ್ವೀಪದಲಿ ಬಿಸುಟ್ಟು ಹಿಂತಿರುಗಿದರು.
ಡಿಂಗರಿಗ! ಕಿನ್ನರಾ! ನೀನಾಕೆಯ ಗುಲಾಮ-
ನಾಗಿದ್ದೆ ಎಂದೆನಗೆ ನೀನೆ ಹೇಳಿರುವೆ.

ಪಾಪಿಯಾದವಳಾಣತಿಯನೆಸಗಲಾರದಿರೆ
ಶುದ್ಧಾತ್ಮನಹ ನೀನು, ಶಕ್ತಿಯಲಿ ನಿನ್ನನುಂ
ಮಿಾರಿರ್ದ ದುಷ್ಟಾತ್ಮಗಳ ಬಲದಿ, ತವಿಯದಿಹ
ಸಿಟ್ಟನಿಂದಾ ಮಂತ್ರವಾದಿನಿ ನಿನ್ನನೊಂ-
ದಾಲದ ಮರದ ಗಬ್ಬದೊಳಗಿಡಿಕಿ, ಸೆರೆಗೈದು,
ಶಪಿಸಿದಳ್. ನೀನಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡು ವರುಷಗಳ
ಪರಿಯಂತ ನೋವಿನಲಿ ನರಳುತ್ತ, ಹೊರಳುತ್ತ,
ಬೇನೆಯಲಿ ಬೇಯುತ್ತ, ಬಿಡುಗಡೆಯ ಬಯಸುತ್ತ,
ಬಿಡಿಪರನು ಕರೆಯುತ್ತ, ಕೊರಗುತ್ತ ಸೊರಗುತಿರ್ದೆ.
ಅನಿತರೊಳೆ ಆ ಮಾಟಗಾತಿ ಜವನೂರ್ಗೆ
ಜಾರಿದಳ್. ನೀನಾಗ ನೂರಾರು ಸಂಕುಗಳ
ತೆರದಿಂದೆ ಬರಿದೆಯೊರಲುತಲಿದ್ದೆ, ಈ ದ್ವೀಪದಲಿ
'ಶನಿ'ಯ ಕರು 'ಶನಿಶಕ್ತಿ' ಯಲ್ಲದೆಯೆ ಬೇರೊಬ್ಬ-
ರಿರಲಿಲ್ಲ.

ಕಿನ್ನರ— ಅಹುದೊಡೆಯ, ಪಾಳ್ ರಕ್ಕಸಿಯ ಮಗನಾ
ಗೂನು ಬೆನ್ನಿನ, ಗುಜ್ಜುಗೊರಲಿನ, ಗಿಡ್ಡ ದೇಹದ,
ಅಡ್ಡಮೂಗಿನ, ಮೆಳ್ಳೆಗಣ್ಣಿನ, ಡೊಳ್ಳುಹೊಟ್ಟೆಯ
'ಶನಿಶಕ್ತಿ'!

ಭೈರವ— ಅಹುದದುವೆ ಶನಿಶಕ್ತಿ. ನನ್ನ
ದಾಸ್ಯದಲಿ ನವೆಯುತಿಹನು. ನಾನೇನನುಸುರಲಿ!
ನಿನ್ನಾ ಬೇನೆಗಳ ನೀನರಿಯೆಯಾ ಹೇಳು?
ನೀ ನರಳ್ವುದ ಕೇಳಿ ಚೀರಿದುವು ತೋಳಗಳ್;
ಕೂಗಿದುವು ಕರಡಿಗಳ್!—ತಾನು ಮಾಡಿದ ಸೆರೆಯ
ಬಾಗಿಲನು ತಾ ತೆರೆಯಲರಿಯದಿಹ ಬೋನಿನಲಿ
ನಿನ್ನನಿಡುಕಿರ್ದಳಾ 'ಶನಿ'! ನಾನಿಲ್ಲಿ-
ಗೈತರಲು, ನಿನ್ನ ಗೋಳನು ಕೇಳಿ, ಕನಿಕರದಿ,
ಮಂತ್ರಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂ ಮರದ ಬಸಿರನು ಸಿಗಿದು

ಹೊರಗೆಡಹಿ ಬಿಡಿಸಿದೆನು ನಿನ್ನನ್.

ಕಿನ್ನರ— ಅದಕಿದೋ

ಅಡಿಗೆರಗುವೆನ್, ಜೀಯ ! (ಅಡ್ಡಬೀಳುತ್ತಾನೆ)

ಭೈರವ— ನೀನಿನ್ನು ಗೊಣಗಿದೊಡೆ

ಮರಳಿ ಆಲದ ಬಸಿರ ಬಾಯ್ದೆರೆಸಿ ಇಡುಕುವೆನ್.

ಹನ್ನೆರಡು ವಾಗಿಗಳ್ ಕಳೆವನ್ನೆಗಂ ನೀಂ

ನರಳುತಿರಬೇಕಲ್ಲಿ!

ಕಿನ್ನರ— ಬೇಡ, ಬೇಡ, ನನ್ನೊಡೆಯ !

ನೀನೇನನುಸುದೊಡೆ ತಪ್ಪದೆಯೆ ಬೆಸಕೆಯ್ವೆಂ.

ನಾ ನಿನ್ನ ಕಿಂಕರನ್ !

ಭೈರವ— ಅಂತೆಸಗು ! ಇನ್ನೆರಡು

ದಿನಗಳೊಳೆ ಬಿಡುಗಡೆಯ ನೀಡುವೆನ್.

ಕಿನ್ನರ— ನೀನೀಗಳ್

ನನ್ನೊಡೆಯ ! ನಿನ್ನ ಬೆಸನೇನರುಹು ! ಪೋದಪೆನ್.

ಭೈರವ—ಹೋಗು ನಡೆ. ಹೊಳೆಯ ದೇವತೆಯಂತೆ ವೇಷಮಂ

ಧರಿಸಿ, ನನಗೊರ್ವಗಲ್ಲದೆಯೆ ಮತ್ತಾರ

ಕಂಗಳಿಗು ಕಾಣದ ನಿಧಾನದಲಿ ವೇಷಮಂ

ತಳೆದು, ಮೇಲಿಲ್ಲಿಗೈತರು : ಬೇಗ ನಡೆ. (ಕಿನ್ನರನು

ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.)

[ಭೈರವನಾಯಕನು ಮುದ್ದು ದನಿಯಿಂದ]

ಏಳು, ಗೌರಾ, ಏಳು : ಸಾಲು ವಿಾಯಾಸರಂ !

ಎದ್ದೇಳು ! (ಗೌರಾಂಬೆ ಕಣ್ಣುಜ್ಜಿಕೊಂಡು ಏಳುತ್ತ)

ಗೌರಾಂಬೆ—ನಿನ್ನ ಕತೆಯನ್ನು ಕೇಳುತಲ್ಲಿಯೇ ನಿದ್ರಿಸಿದೆ.

ಭೈರವ—ಮೇಲೇಳು ! ತೆರಳುವಂ ಆ ಶನಿಶಕ್ತಿಯಿರ್ಪೆಡೆಗೆ.

ಆ ಕುಬ್ಜನಾವೊರಟನೇನುಜ್ಜುಗಂಗೈವನೋ

ನೋಡುವಂ !

ಗೌರಾಂಬೆ— ಅತಿನೀಚನಾತಂ, ಅಮಂಗಳಂ !

ಅವನ ಮುಸುಡಂ ಕಂಡರೆನಗಾಗದಪ್ಪಯ್ಯ.
ಭೈರವ—ಕೇಳ್, ಮಗಳೆ, ಈಗಳೆಮಗವನಿಲ್ಲದಾಗದು
ಬೆಂಕೆಯಂ ಪೊತ್ತಿಪನ್; ಕಾಷ್ಟಮಂ ತಂದಪನ್.
ಬೇಹ ಕಜ್ಜಗಳನಿತುಮಂ ಮಾಳ್ಪನ್—(ಕೂಗುವನು)
ಏ! ಗುಲಾಮ!
ಶನಿಶಕ್ತಿ! ಕೆಸರ್ಮಣ್ಣೆ! ಮಾತಾಡು!
ಶನಿಶಕ್ತಿ—(ಒಳಗಿನಿಂದ) ಕಟ್ಟಿಗೆ ಒಳಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟಿದೆ!
ಭೈರವ—ಹೊರಗೆ ಬಾರಾ ಇಲ್ಲಿ; ಇತರ ಕಾರ್ಯಗಳೊಳವು.
ಬೇಗ ಬಾರಾ, ಗೂಬೆ! ಬರ್ಪೆಯೊ? ಬರ್ಪುದೋ?
[ಕಿನ್ನರನು ಹೊಳೆಯ ದೇವತೆಯಾಗಿ ಬರುತ್ತಾನೆ.]
ಏಂ ಚೆಲ್ವಿನಾಕಾರಂ! ಕಿನ್ನರಾ, ಬಳಿಗೆ ಬಾ!
(ಕಿವಿಯಲಾಡುತ್ತಾನೆ.)
ಕಿನ್ನರ—ಪೇಳ್ದೆಲ್ಲಮಂ ಬಿಡದೆ ಕೈಗೂಡಿಪೆಂ! (ಹೋಗುತ್ತಾನೆ)
ಭೈರವ—ಎಲವೋ ದುರಾತ್ಮ, ಬರುವೆಯೋ? ಇಲ್ಲವೋ?
[ವಿಕಾರಾಕೃತಿಯ ಶನಿಶಕ್ತಿಯು ಹಜ್ಜೆಯಮೇಲೆ ಹಜ್ಜೆಯಿಡುತ್ತ
ಸೋಮಾರಿತನದಿಂದ ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಶಪಿಸುತ್ತ ಬರುತ್ತಾನೆ.]
ಶನಿಶಕ್ತಿ—ನನ್ನ ಜನನಿಯ ಮಂತ್ರಗಳ್ಪೆತ್ತ ಮರುಳ್ಗಳ್
ಎಲ್ಲರುಂ ನಿಮ್ಮಗಳ ಪೀಡಿಸಲಿ! ಕಾಡಿಸಲಿ!
ನಿಮ್ಮಿರ್ವರೆರ್ದೆಗಳ್ಗೆ ಬರಸಿಡಿಲ್ ಬಡಿಯಲಿ!
ಭೈರವ—ಇಂದಿನಿರುಳೆಯೆ ನಿನ್ನ ಪಕ್ಕೆಲುಬು ನುಚ್ಚುನೂರ್
ಅಪ್ಪಂತೆ ನಕ್ತಂಚರಿಗಳೆಲ್ಲ ಹರಕೆಗೈಗೆ!
ಅಂತರ ಬೆಂತರಗಳ್ ಭೂತ ಬೇತಾಳಗಳ್
ರಾತ್ರಿ ನಿನ್ನಂ ನುಚ್ಚುಗೈವಂತೊರೆಯುವೆನ್!
ಶನಿಶಕ್ತಿ ನಾನು ಇವನನ್ನವನು ತಿನ್ನಬೇಕಂತೆ!
ನಾನೇನನುಂಡರೂ ಅದಿವನ ಕೂಳಂತೆ!
ನನ್ನ ತಾಯಿಯ ನೆಲಂ, ನನ್ನದೀ ದ್ವೀಪಂ!
ನಿನ್ನದೆಂತಪ್ಪುದೋ? ಮೊದಲಿಲ್ಲಿಗೈತಂದ

ಕಾಲದಲಿ ಎನಿತು ಗೌರವದಿಂದಲೆನ್ನ
ಕಾಣುತಲಿದ್ದೆ ! ತಲೆಸವರಿ, ಮುದ್ದಿಸಿ ಮರುಳ್ಮಾಡಿ,
ನನ್ನನೀ ಗತಿಗೀಗ ತಂದಿರುವೆ. ಆಗಳುಣಲು
ಹಣ್ಗಳನು ಕೊಡುತಿದ್ದೆ ; ಈಗ ಮಣ್ಣನು ಕೊಡುವೆ !
ಹಗಲಾವುದಿರುಳಾವುದೆಂಬುದನು ನನಗಾಗ
ಬೋಧಿಸಿದೆ. ಬಿಸಿಗದಿರ ಚಳಿಗದಿರರಾರೆಂಬ
ನನ್ನಿಯನು ತಿಳಿಸಿದೆ. ನಿನಗಾನು ಮರುಳಾಗಿ
ತಿಳಿನೀರ ಬುಗ್ಗೆಗಳ ತೋರಿದೆನ್. ಮಧುರತರ
ಫಲವೀವ ಮರಗಳನ್ ತೋರಿದೆನ್. ರಮಣೀಯ
ದೃಶ್ಯಗಳ ಕಾಣಿಸಿದೆ.--ಸರ್ಪಗಳ್, ಸಿಂಹಗಳ್,
ತೋಳಗಳ್, ರೋಗಗಳ್, ಹಾವು ಚೇಳುಗಳೆಲ್ಲ
ನನ್ನ ತಾಯಿಯ ಮಾಯೆಯಿಂದುದಿಸಿ ನಿಮ್ಮನ್
ಭಕ್ಷಿಸಲಿ!—ಅರಸನಾಗಿದ್ದಾನು ನಿಮಗೀಗ
ಆಳಾಗಬೇಕೆ ? ನನಗಿರಲರೆಯ ಪೊಟರೆ ;
ನಿಮಗಾದರಾ ಗುಹೆಯ ಮಂದಿರಂ !

ಭೈರವ— ಛೀಃ ದುಷ್ಟ !

ಸನ್ನೆ ಸಾಲದು, ನಿನಗೆ ದೊಣ್ಣೆಯೇ ಬೇಕು.
ಬೆಂಕಿಗಲ್ಲದೆ ಲೋಹ ತಂಪಿಗದು ಮಣಿಯುವುದೆ ?
ಪುಡಿಗಿಂತ ಕಡೆಯಪ್ಪ ನಿನಗೆ ನಾನೆನಿತು
ದಯೆ ತೋರಿದೆನು ! ನೀಚ, ಪಾಪದಿಂದೊಗೆತಂದ
ಪಾಪಿ, ಉಪಕಾರವೇನೆಂಬುದನು ನೀನರಿಯೆ !
ಕರುಣೆಯಿಂ ನಿನಗೆನಿತೊ ಬಿಜ್ಜೆಗಳನೊರೆದೆ ;
ಮಿಗಗಳಂತೊರಲುತಿರ್ದವಗೆ ನುಡಿಗಳನಿತ್ತೆ ;
ಕಗ್ಗಲ್ಲಿನರೆಯಮೇಲ್ ಮಳೆಗರೆವ ತೆರನಾಯ್ತು !
ನೀನೊಂದನುಂ ಕಲಿಯದಿರಲು ಮುಳ್ಗಿಪ ಬದಲ್
ಕಲ್ಪೊಟರೆಯಿಲ್ಲಿಟ್ಟು ಪೊರೆದಿರ್ಪೆ.

ಶನಿಶಕ್ತಿ— ನುಡಿವುದನ್

ನನಗಿತ್ತೆ : ಬಯ್ಗುಳವೆ ನಿನಗೆ ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆ!
ನಿನ್ನ ನುಡಿ ಹಾಳಾಗ! ನಿನಗೆ ಸಾವಾಗ!

ಭೈರವ—ಚಿಃ ತೊಲಗು, ಎಲೆ ನೀಚ! ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಕೊಂಡು ಬಾ;
ನಡೆ, ಬೇಗ! ಬೇಗ ಬಾ, ಮಾಳ್ಪ ಕಜ್ಜಗಳೊಳವು!
ಮಚ್ಚರದಿ ಕುದಿಯುತಿಹೆಯೇಂ, ದುರುಳ? ತಳುವಿದರೆ,
ನನ್ನಾಣತಿಯನೆಸಗದಿರೆ ನಿನ್ನೆಲುಬುಗಳಲಿ
ಬಲ್ಬೇನೆವೊಳೆಯಂ ಪರಿಸಿ ನರಳಿಸುವೆ!
ನಿನ್ನ ಗೋಳನು ಕೇಳಿ ಬನದ ಮಿಗಗಳು ಕೂಡ
ಬೆದರಿ ಕಂಪಿಸುವ ತೆರದಿ ಹಿಂಸಿಪೆನ್!

ಶನಿಶಕ್ತಿ—ನಿನ್ನ ದಮ್ಮಯ್ಯಾ! ಅಂತೆಸಗದಿರು, ಜೀಯ!
(ಸ್ವಗತ) ನನ್ನಳವ ಮೀರಿರ್ಪುದಿವನ ಮಂತ್ರದ ಬಲಂ;
ಬೆಸವೇಳ್ದವೊಲಿರೆ ಲೇಸು! ನನ್ನ ದೇವತೆ ಶನಿಯೆ
ಬೆದರುತಿರೆ, ನಾನಳುಕಲತಿಶಯವೆ?

ಭೈರವ—　　ಹೋಗು ನಡೆ!
ತೊಲಗಾಚೆ! (ಶನಿಶಕ್ತಿ ತೆರಳುತ್ತಾನೆ)

[ಕಿನ್ನರನು ಇತರರಿಗೆ ಅದೃಶ್ಯನಾಗಿ ಕುಣಿಯುತ್ತ ಹಾಡುತ್ತ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಶಿವನಾಯಕನೂ ಅವನ ಹಿಂದೆಯೆ ಬರುತ್ತಾನೆ.]

ಕಿನ್ನರ—(ಹಾಡು)

ತಳಿತಿಹ ತರುಗಳ ತಣ್ಣೆಳಲಲ್ಲಿ
　　ಚೆಲ್ವಿನ ಚೆಲ್ವೆಣ್ಣಿಹಳಿಲ್ಲಿ!
ಮುದ್ದಿಸಲೊಲಿ ಬಾ, ಚುಂಬಿಸಿ ನಲಿ ಬಾ,
　　ನಲಿನಲಿಯುವ ತಣ್ಣೆಲರಲ್ಲಿ!
ನಳನಳಿಸುವ ಹೊಸ ಹಸುರಿಹುದಿಲ್ಲಿ!
ಕಿನ್ನರಿಯರ ಸುರಗಾಯನವಿಲ್ಲಿ!

ಶಿವನಾಯಕ—ಎತ್ತಣಿಂಪೈತರ್ಪುದೀ ಗಗನದಿಂಚರಂ?
ಸಗ್ಗದಿಂದವತರಿಪುದೋ? ಬುವಿಯಿನೇಳುವುದೊ?
ನಾನರಿಯೆ. (ಆಲಿಸಿ) ಗಾಯನವು ನಿಂತಿಹುದು—ಆವುದೋ

ದ್ವೀಪದಧಿದೇವತೆಯೆ ಹಾಡುತಿದೆ. ತೀರದಲಿ
ಕುಳಿತು ನಾನೆನ್ನ ತಂದೆಯ ದುರ್ಗತಿಯ ನೆನೆದು
ಕಂಬನಿಯ ಸೂಸುತಿರೆ, ಬೀಣೆಯಿನಿದನಿಯಂತೆ
ಮಧುರ ಮೋಹನವಾದ ಸವಿಗೊರಲಿನಿಂಚರಂ
ಮಳೆಗಾಳಿ ಹೊಳೆಗಳನು ಜೋಗುಳದಿ ಮಲಗಿಸುತ
ನನ್ನೆದೆಯ ಸಂತವಿಸಿ ಶಾಂತಿಯನು ತುಂಬುತ್ತ
ಒಯ್ಯೊಯ್ಯನೆಲರಿನಲಿ ತೇಲಿಬಂದುದು, ನನ್ನ
ಕಿವಿದೆರೆಗೆ! ಇಂಚರವನನುಸರಿಸುತೈತರೆ
ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ನನ್ನನೆಳೆದಿಲ್ಲಿಗೊಯ್ದಿರ್ಪುದು :—
ಆದರದು ನಿಂತಿಹುದು !—ಇಲ್ಲ ! ಮರಳಿ ಬರುತಿಹುದು !

ಕಿನ್ನರ—(ಹಾಡುವನು)

ಕಡಲಿನ ಕಾಣದ ಪಾತಾಳದಲಿ
ತಂದೆಯು ಮಲಗಿಹನಾಳದಲಿ !
ಹವಳಗಳಾಗಿಹವೆಲುಬುಗಳೆಲ್ಲ ;
ಮುತ್ತುಗಳಾದುವು ಕಣ್ಣುಗಳು !
ಮೊದಲಿನ ಮಾನವ ರೂಪವ ನೀಗಿ
ಹೊಳೆಹೊಳೆವನು ನವರತ್ನಗಳಾಗಿ !

ಶಿವ—ಮೆಯ್ಯಿಲಿದನಿಯೆನ್ನ ತಂದೆಯ ಮರಣವನೆ
ನುಡಿಯುತಿದೆ. ಮಾನವರ ಕೊರಲದನಿಯಲ್ಲವಿದು.
ತಿರೆಯಿಂದಲೇಳುತಿಹ ಸರವಲ್ಲ ; ಬಾನಿನಿಂ-
ದಿಳಿಯುತಿದೆ.

ಭೈರವ— ಅಲರಂಚಿನಿಂ ಸಮೆದ ನಿನ್ನ ಕಣ್-
ಜವನಿಕೆಯ ಮೇಲೆತ್ತಿ ನೋಡಮ್ಮ. ನಿನಗೇನು
ಕಾಣುತಿದೆ ಹೇಳು ?

ಗೌರಾಂಬೆ— ಅದೇನದು ? ದೇವತೆಯೆ ?
ಶಿವ ಶಿವಾ ! ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡುತಿಹುದೆಂತು !
ಸೊಬಗಿನಾಕಾರವದು ದೇವತೆಯೆ ದಿಟ !

ಭೈರವ—ಇಲ್ಲ ; ನಮ್ಮಂತೆ ಅದು ತಿನ್ನುವುದು, ಮಲಗುವುದು ;
ನಮ್ಮಂತೆ ತಿರುಗುವುದು, ನುಡಿವುದು, ನೋಡುವುದು.
ಮಗಳೆ, ನೀ ನೋಡುವೀ ಸುಂದರನು ಮುಳುಗಿದಾ
ದೋಣಿಯೊಳಗಿದ್ದವನು. ಶೋಕದಿಂದವನ ಮೊಗ
ಕುಂದಿಹುದು. ಸೌಂದರ್ಯ ರವಿಗೆ ದುಃಖವು ರಾಹು.
ಅಂತಿರ್ದೊಡಂ ಇವಂ ಚೆಲ್ವನೆಂದೊರೆಯಲಹುದು.
ತನ್ನ ಸಂಗಾತಿಗಳನರಸಿ ಸಂಚರಿಸುತಿರ್ಪಂ.

ಗೌರಾಂಬೆ—ನಾನೀತನಂ ಅಮರನೆಂದೆಯೆ ಕರೆಯಲಾಸಿಪೆಂ.
ಇನಿತು ಸೊಬಗನು ತೋರ್ಪ ವಸ್ತುವನು ಬುವಿಯ ಮೇ-
ಲಾನು ಕಂಡರಿಯೆ.

ಭೈರವ—(ಸ್ವಗತ)　　　　ಪುಟ್ಟಿರ್ಪುದಿನಿವೇಟಂ!
ನನ್ನೆದೆಯ ಬಯಕೆ ಕೈಗೂಡುವುದು—(ಕಿನ್ನರಗೆ) ಕಿನ್ನರಾ,
ಇನ್ನೆರಡು ದಿನಗಳಲಿ ನಿನಗೆ ಬಿಡುಗಡೆ.

ಶಿವ—(ಗೌರಾಂಬೆಯನು ಕಂಡು)
ನೀನಾರು, ದೇವಿ? ಕಿನ್ನರರ ಗಾಯನದಿ
ನಿರುತಮಾನಂದದಿಂದೀ ಸಗ್ಗವನ್ನಾಳ್ವ
ದ್ವೀಪರಾಣಿಯೋ? ಮೇಣ್ ಬರ್ದಿಲರ ನಾಡಿಂದೆ
ಇಳೆಗೆ ಇಳಿತಂದಿರ್ಪ ಅಚ್ಚರಿಯೊ? ಪೇಳು!

ಗೌರಾಂಬೆ—ನಾನು ದೇವತೆಯಲ್ಲ, ಮಾನವ ಕನ್ಯೆ.

ಶಿವ—ಏನಿದು? ನನ್ನ ತಾಯ್ನುಡಿಯನಾಡುತಿಹಳು!
ನಾ ತಿರುಳ್ಗನ್ನಡವನಾಡುತಿರೆ, ಈ ತರಳೆ
ಸಿರಿಗನ್ನಡವನಾಡುವಳು!

ಭೈರವ—　　　　ಪೊಗಳ್ಕೆ ಇದೇಂ!
ನಗರದರಸಿದನು ಕೇಳ್ದೊಡೆ ಸುಮ್ಮನಾದಪನೆ?

ಶಿವ—ಏನಿದಚ್ಚರಿಯ ಮೇಲಚ್ಚರಿ! ನೀನೆಂತು
ನಗರದೊಡೆಯನ ಬಲ್ಲೆ?—ನಾನಾಡಿದೀ ನುಡಿಗಳನ್
ಆತನಾಗಲೆ ಕೇಳಿಹನು. ಅದಕೆ ಮರುಗುತಿಹೆ.

ಈಗ ನಗರದ ನಾಯಕನು ನಾನೆ. ಬಿರುಗಾಳಿಯೊಳ್
ಸಿಲ್ಕಿ ನೌಕೆಯು ಮುಳುಗೆ ಮುಳುಗಿದನು ತಂದೆ !

ಗೌರಾಂಬೆ—ಅಯ್ಯೋ !

ಶಿವ—ಸಟೆಯಲ್ಲ ; ಅನಿಬರುಂ ಮುಳುಗಿದರು, ಕೆಳದಿಯ
ನಾಯಕನು, ಜಯದೇವ ಮೊದಲಾದರೆಲ್ಲರುಂ !

ಭೈರವ—(ಸ್ವಗತ) ಕೆಳದಿಯ ನಾಯಕನೂ, ಅವನ ಮಗಳೂ ಸೇರಿ
ನಿನ್ನ ಸಿಲ್ಲಿಯೆ ಸೆರೆಯೊಳಿಡಬಹುದು —ತರವಲ್ಲ—
ಕಣ್ಣು ಕೂಡುವ ಮುನ್ನ ಮೆದೆಯೆರಡು ಕೂಡಿದುವು !—
(ಕಿನ್ನರಗೆ) ಇದಕಾಗಿ, ಗಗನಚಾರಿಯೆ, ನಿನಗೆ ಬಿಡುಗಡೆ !
(ಶಿವನಾಯಕಗೆ) ಯುವಕನೇ ಪ್ರೊಳ್ಳುಪುಸಿಯಿಂ ನನ್ನೊಳಾಡದಿರ್ !

ಗೌರಾಂಬೆ—ಅಪ್ಪಯ್ಯ ನಿಷ್ಕರುಣೆಯಿಂದೇಕೆ ನುಡಿಯುತಿಹೆ ?
ನಾನರಿತ ಪುರುಷರಲ್ಲಿವನೆ ಮೂರನೆಯವನು ;
ಕಂಡು ನಾ ಬಿಸುಸುಯ್ದವರೊಳಿವನೆ ಮೊದಲಿಗನು.
ಅಕ್ಕರಿಂ ನುಡಿ, ತಂದೆ. ನನಗಾಗಿ ಕೃಪೆದೋರು.

ಶಿವ—ತರಳೆ, ನೀನಿನ್ನುಮವಿವಾಹಿತಳೆಯಾಗಿ,
ನಿನ್ನೊಲ್ಮೆ ಇತರರೆದೆಗಂಡಿರದ ಪಕ್ಷದಲಿ
ನಿನ್ನ ನಾನೆನ್ನರಸಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವೆನು.

ಭೈರವ—ಸಾಕು, ಸಾಕೀ ಬಣ್ಣದಾಳಾಪಂ !—(ಸ್ವಗತ)
ತರುಣ ತರುಣಿಯರಾಗಳೇ ಬೇಟದುರಳಿನಲಿ
ಸಿಲುಕಿಹರು. ಮೊತ್ತಮೊದಲನೆ ನೋಟದಿಂದುದಿಸಿ
ಬರ್ಪ ಬೇಟಮಸ್ಥಿರಮೆಂದು ತಿಳಿದವರ
ಮತಮಿಹುದು. ಸುಲಭದೊಳೆ ದೊರೆತುದಕೆ ಬೆಲೆಯಿರದು
ಎಂಬರು. ಅದಕಾಗಿ ಎಡರುಗಳ ತಂದೊಡ್ಡುವೆನ್.—
(ಶಿವನಾಯಕಗೆ) ಯುವಕನೇ, ನೀನೆನ್ನ ಸೆರೆಯಾಳು ! ಇಲ್ಲದ
ಸಲ್ಲದ ಬಿರುದುಗಳನೊರೆಯದಿರು. ಶತ್ರುಗಳ
ಬೇಹುಗಾರನು ನೀನು ; ನಾನಿಲ್ಲಿಗರಸು.

ಶಿವ—(ದರ್ಪದಿಂದ) ನಗರದರಸನು ನಾನು ಶಿವರಾಯನೆಂದು ತಿಳಿ.

ಗೌರಾಂಜಿ—ಪವಿತ್ರಮಂದಿರದಿ ಪಾಪಗಳ್ ಜೀವಿಸವು.
ಪಾಪಗಳ್ಗೀ ತೆರದ ಗುಡಿಯಿರ್ಪುದಾದೊಡಂ
ಪುಣ್ಯ ತಾನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳಲೆಳಸುವುದು.

ಭೈರವ—(ಶಿವನಿಗೆ)
ಬಾ ನನ್ನ ಹಿಂದೆ—(ಗೌರಾಂಜಿಗೆ) ನೀನು ಮಾತಾಡದಿರು!
ರಾಜದ್ರೋಹಿ ಅವನು!—(ಶಿವಗೆ) ನೋಡುತಿಹೆ ಏಕೆ, ಬಾ,
ನಿನ್ನ ಕೈಕಾಲುಗಳಿಗೆ ಕಬ್ಬಿಣ್ಣ ತೊಡರುಗಳ
ತೊಡಿಸಿ, ಕಳಕನು ಕುಡಿಸಿ, ಹುಲ್ಲು ಸೊಪ್ಪನು ತಿನಿಸಿ,
ಬೇರುಬಿತ್ತವನುಣಿಸಿ, ಹೊರೆಯನು ಹೇರಿ ದಣಿಸಿ,—
ನಿಂತಿರ್ಪೆಯೇಕೆ, ಬಾ!

ಶಿವ—(ರಾಜಗಾಂಭೀರ್ಯದಿಂದ) ಬರಲೊಲ್ಲೆ, ನಿನ್ನಾಣೆಯಂ
ಪಳಿವೆನ್. ನಿನ್ನ ಬಲವೆನ್ನ ಬಲಮಂ ಮೀರ್ದೊಡೆ
ಆಗಳಾಂ ನಿನ್ನ ಹಿಂಬಾಲಿಪೆಂ. [ಖಡ್ಗವನ್ನು ಒರೆಯಿಂದ ಕಳಚು
ತ್ತಾನೆ. ಭೈರವನ ಸಂವನನದಿಂದ ಮಂತ್ರಮುಗ್ಧನಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾನೆ.]

ಗೌರಾಂಜಿ—(ಕಣ್ಣೀರ್ವೆರಸಿ ಗದ್ಗದದಿಂದ) ಅಪ್ಪಯ್ಯ,
ನೋಯಿಸದಿರೀತನಂ, ಸುಂದರಂ, ಕೋಮಲಂ,
ಕಣ್ಗಮತಿ ಚೆಲುವಂ!

ಭೈರವ—(ಕಣ್ಣುಕೆರಳಿ ನಟಿಸಿ) ಏಂ ಪೇಳ್ದೆ? ನನ್ನಡಿಯೆ
ನನಗೆ ನೀತಿಯನೊರೆಯುವಂತಿಹುದು!—(ಶಿವಗೆ)
ರಾಜದ್ರೋಹಿ,
ಕೂರಸಿಯನೊರೆಗಾಣಿಸೊಡನೆ, ತಡಮಾಡದಿರ್!
ಬೀರನಂತಭಿನಯಿಸಿ ಇರಿಯಲಾರದ ನೀನು
ಚಿತ್ತದೊಳ್ ಕಡುಪಾಪಿ ಎಂಬುದಂ ತೋರುತಿರ್ಪೆ!
ಮನಬಂದರೀ ಕಿರಿಯ ಕಡ್ಡಿಯಿಂದಲೆ ನಿನ್ನಾ
ಕೃಪಾಣಮಂ ಕಿತ್ತೆಸೆದು ನಿನ್ನನಿಳೆಗೊರಗಿಪೆನ್!

ಗೌರಾಂಜಿ—(ಕೈಮುಗಿದು) ಬೇಡ, ಬೇಡ! ಬೇಡಿದಪೆನಪ್ಪಯ್ಯ!

ಭೈರವ—ನೀನೆನ್ನ ಬಳಿಸಾರದಿರ್, ದೂರವಿರ್!

ಗೌರಾಂಬೆ—ಕರುಣಿಸೈ, ತಂದೆ ; ನಾನವಗೆ ಹೊಣೆನಿಲ್ಲುವೆನ್ !

ಭೈರವ—ಸುಮ್ಮನಿರ್, ನೀನಿನ್ನು ಗಳಪಿದರೆ ಮುನಿಯುವೆನ್.
ಬೇಹುಗಾರಗೆ ನೀನುಂ ಸಹಕಾರಿಯಾದಪ್ಪೆಯೇಂ ?
ತಿರೆಯೊಳೀತನಿಗಿಂತಲುಂ ಚೆಲ್ವರೆನಿತಿಲ್ಲ ?
ಶನಿಶಕ್ತಿಗಿವನ ಹೋಲಿಸಿ ನೀನು ಮರುಳಾದೆ !
ಸುಂದರರನೇಕರಿಗೆ ಇವನೆಯೇ ಶನಿಶಕ್ತಿ !
ಅವರಿವಂಗೆ ದೇವತೆಗಳಾದಪರ್ !

ಗೌರಾಂಬೆ—ನನ್ನೊಲ್ಮೆಗತಿಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲ ; ಮೇಣಿವಂಗಿಂ
ಚೆನ್ನಿಗನ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬಾಸೆಯುಂ ಇರದು.

ಭೈರವ—(ಶಿವಗೆ) ಹೇಳಿದಂತಾಚರಿಸು ; ಬಾ ಹಿಂದೆ. ಎಲ್ಲಿಹುದೊ
ನಿನ್ನದಟು ! ಅಬಲೆಯಂತಬಲನಾಗಿಹೆ ಈಗ !

ಶಿವ—(ಅಚ್ಚರಿಯಿಂದ) ಅಹುದಹುದು, ನನಗೆಲ್ಲ ಕನಸಾಗಿ ತೋರುತಿದೆ !
(ಗೌರಾಂಬೆಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತ)

ನನ್ನ ಸೆರೆಮನೆಯಿಂದ ದಿನಕೊಂದು ಸಾರಿ
ಈ ಚೆಲ್ವೆಯನು ನೋಳ್ಪ ಸೌಭಾಗ್ಯವೊಂದಿರಲು,
ನನ್ನ ತಂದೆಯ ಮರಣ, ನನ್ನ ಗೆಳೆಯರ ಸಾವು,
ನನ್ನ ದುರ್ಗತಿ, ನನ್ನ ಅವಮಾನ, ಬಿರುನುಡಿಗಳಂ
ಬೀರುತಿಹ ಈತನ ದುರಭಿಮಾನ, ಎಲ್ಲವನು
ಸಂತಸದಿ ಸಹಿಸುವೆನು, ಬಿತ್ತರದ ತಿರೆಯೆಲ್ಲ
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕಿರಲಿ ; ನನಗೀಕೆಯಂ ತೋರ್ಪೊಂದು
ಕಿಟಕಿಯಿರಲದುವೆ ಸಾಕು !

ಭೈರವ—(ಸ್ವಗತ) ಇಚ್ಛೆ ನೆರವೇರುತಿದೆ ! (ಶಿವನಾಯಕಗೆ)
ಹುಂ, ಹೊರಡು ! (ಕಿನ್ನರಗೆ) ಕಿನ್ನರಾ, ನೀನೊಳ್ಳಿತೆಸಗಿರ್ಪೆ !
(ಭೈರವನೂ ಕಿನ್ನರನೂ ಮಾತಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ)

ಗೌರಾಂಬೆ—(ಶಿವಗೆ) ಪ್ರಿಯತಮ, ನನ್ನೆದೆಯ ಚೆನ್ನಿಗನೆ, ಬೆದರದಿರು.
ನನ್ನ ತಂದೆಯ ಬಗೆಯು ಬೇರೆಯಾಗಿಹುದಿಂದು.
ಮಾತಿನಲಿ ಕಠಿನತೆಯ ತೋರಿದರು, ಎದೆಯಲ್ಲಿ

ಕೋಮಲತೆಯುಡಗಿಹುದು. ಇಂತಾವಗಂ ತಂದೆ
ಕೋಪಗೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂದಿಂತಿರ್ಪನೇಕೊ?

ಭೈರವ—(ಕಿನ್ನರಗೆ)....ಮಲೆಯ ತಂಗಾಳಿಗಳ ತೆರದಿ ಸಂಚರಿಸು.—
ಆದೊಡಂ, ನಾಂ ಪೇಳ್ವುದೆಲ್ಲಮಂ ಮಾಳ್ಪುದು.
ತಪ್ಪದೆಯೆ ಮಾಳ್ಪುದು.

ಕಿನ್ನರ— ಒಂದಿನಿತು ಕುಂದಿರದೆ
ಬೆಸಗೆಯ್ವಂ!

ಭೈರವ—(ಶಿವಗೆ) ಬಾ, ನಿನ್ನ ಸೆರೆಮನೆಗೆ—
(ಗೌರಾಂಬೆಗೆ) ಇತ್ತಬಾ,
ಆ ದ್ರೋಹಿಯೆಡೆಯಿಂ! (ಏನೊ ನುಡಿಯಲೆಳಸಿದೆ)
ಮತ್ತೆ ಮಾತಾಡದಿರ್!

(ಎಲ್ಲರೂ ತೆರಳುತ್ತಾರೆ.)

ದೃಶ್ಯ ೩

[ದ್ವೀಪದ ಮತ್ತೊಂದು ಭಾಗ. ರಣನಾಯಕ, ರಂಗನಾಯಕ, ರುದ್ರನಾಯಕ, ಜಯದೇವ—ಇವರುಗಳು ಬಂಡೆಯಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಮಾತಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.]

ಜಯದೇವ—ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ, ಶಾಂತರಾಗಿ. ತಮ್ಮವೊಲ್ ವೀರರಿಗೆ
ಅಧೈರ್ಯವಿದು ತರವೆ? ನಾವೆಲ್ಲರುಳಿದಿಹುದೆ
ಸೋಜಿಗದ ಸಂಗತಿ. ಬಾಳಿನೊಳ್ ದುಃಖಗಳ್
ಬರ್ಪುದೇಂ ಪೊಸತಲ್ತು.

ರಣನಾಯಕ—(ಜುಗುಪ್ಸೆಯಿಂದ) ದಯಮಾಡಿ ಸುಮ್ಮನಿರು!
(ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾನೆ)

ರುದ್ರನಾಯಕ—ಜಯದೇವನುಪದೇಶವೆನೆ ಜೇಯ್ವ ಕಂಗಳಿಗೆ
ಕಾರವನೂಡಿದಂತೆ!

ರಂಗನಾಯಕ— ಬಣಗುವೇದಾಂತವನು
ನೀನೆಲ್ಲಿ ಕಲಿತೆಯೋ? ಸರ್ವದಾ ನಿನ್ನ ಒಣ
ಉಪದೇಶವನು ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ಕಿವಿಗಳು ಜಿಡ್ಡು
ಗಟ್ಟಿಹವು. ತಲೆ ಚಿಟ್ಟು ಹಿಡಿದುಹೋಗಿಹುದು.

ಜಯ—ಅಹುದಹುದು; ರೋಗಿಗಳಿಗಾವಗಂ ಮದ್ದು
ಕಹಿಯಂತೆ!

ರುದ್ರ— ಭೋಗಗಳ ಪಡೆಯಲಾರದ ಜನರು
ಯೋಗವನು ನಟಿಸುವರು!

ರಣ—(ತನಗೆ ತಾನೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ) ಹೊಳೆಯು ಪಾಲಾದೆಯಾ,
ಮಗನೆ? ನನ್ನ ಬಾಳ್ಕೆಯ ಕಣ್ಣ ನಿರಿದೆಯಾ?
ಬದುಕಿನೊಳ್ ಕತ್ತಲೆಯ ಕವಿಸಿದೆಯಾ? ನಿನ್ನಬ್ಬೆ
ಬೆಸಗೊಂಡೊಡಾನೇನಂ ಪೇಳಲಿ? ನಿನ್ನನುಜೆ
ಬಂದಂಕದಲಿ ಕುಳಿತು 'ನನ್ನಣ್ಣನೆಲ್ಲಿ?' ಎಂದು
ಕೇಳುವಾ ಸಮಯದಲಿ ನಾನೆಂತು ಸೈರಿಸಲಿ?
ನಿನ್ನ ಪ್ರಜೆಗಳ್ ಬಂದು 'ನಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕರಸರೆಲ್ಲಿ?'
ಎಂದು ಬೇಡಲು ಆವ ನಾಲಗೆಯೊಳೊರೆಯಲಿ?
ಹಾ ಕಂದ! ಮುದಿಯ ತಂದೆಯನಗಲಿ ಪೋದೆಯೇಂ!

ರುದ್ರ—ನಾಯಕರೆ, ತಮ್ಮ ಮಗನಿನ್ನು ಮುಳಿದಿರಬಹುದು.
ತೆರೆಗಳಂ ಬಗೆಬಗೆದು ತಲೆಯ ಮೇಗಡೆಗೆತ್ತಿ,
ಚಿಮ್ಮಿ ಮುಂದಕೆ, ಈಜಿ ಸಾಗುತಿದ್ದುದ ಕಂಡೆ.
ಶಕ್ತಿಯೊಳ್ ಯುಕ್ತಿಯೊಳ್, ಜಾಣ್ಮೆಯೊಳ್ ತಾಳ್ಮೆಯೊಳ್
ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಂ ಮೀರಿದಾತಂ ಮುಳುಗಿದಪನೆ?
ಆತನೆಲ್ಲಿಯೊ ಕುಳಿತು ಸೊಗದೊಳಿಹನೆಂಬುದೆಯೆ
ನನ್ನ ನಂಬುಗೆ! ನನ್ನ ಆಸೆ!

ರಣ—(ಶೋಕದಿಂದ) ಇಲ್ಲ, ಇನ್ನೆಲ್ಲಿ
ಅವನಿಹನು? ಅವನು ಹೋದನು, ಇನ್ನು ಬಾರನು.

ರಂಗ—ಆ ಪುಸಿಗ ಜೋಯಿಸನು ಹೊರಡುವಾಗೇನೊದರಿ

ಕಳುಹಿದನು ! ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹರಸುತ್ತ ಮನದಲ್ಲಿ
ಶಪಿಸಿದನೆ ? ನಾನೆಂದೆ :—ಮುಂಗಾರ ಸಮಯಮಿದು,
ಪೆರ್ದೊರೆಯ ನಂಬಲಾಗದು, ಎಂದು. ನೀರು
ಬೆಂಕಿಗಳ ನಂಬುವರೆ ? ನಾನೊರೆದುದಂ ಪುಡಿಗೆ
ಕಡೆಯುಂಬೆಣಿಸಿದರು. ಈಗಳೋ—ಮುಳುಗಿದುದು
ದೋಣಿ ; ನಾವಿನಿಬರೆಮ್ಮ ಸಯ್ಪಿನ ಬಲದಿ
ಬದುಕಿದೆವು. ವೀರ ಶಿವನಾಯಕನೊ ಹೊಳೆಯ
ಹೆಮ್ಮಾನಿಗುಣಿಸಾದನು !

ರಣ— ಬದುಕಿಲ್ಲವೆಂಬೆಯೇಂ ? (ಶೋಕಿಸುವನು)

ಜಯ—(ರಂಗನಾಯಕಗೆ) ನಾಯಕರೆ,
ಆವ ಪೊಳ್ತಿನೊಳಾವುದೊರೆಯಬೇಕೆಂಬುದೆಯೆ
ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಪುಣ್ಣಿಗೆಣ್ಣೆಯಂ ಬಳಿಯುವರೆ ?
ಮೇಣದನು ಇರಿಯುವರೆ ? ಜೀಯ, ರಣನಾಯಕರೆ,

ರಣ—ಬೇಡ, ಮಾತಾಡದಿರು—ಮೌನದಲಿ ಶಾಂತಿಯಿದೆ—

ಜಯ—ಅದೋ, ದೂರದಿಂದೈತಪ್ಪ ಸಂಗೀತಮಂ ಕೇಳಿ !
ಇಲ್ಲಿ ಅರೆಗಳು ಕೂಡ ಹಾಡುವುದನರಿತಿಹವು !
ಆಗಸದೊಳೆಲ್ಲಿಯುಂ ಗಾನಮಯಮಿಲ್ಲಿ !

(ಕಿನ್ನರನು ಅದೃಶ್ಯನಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಾನೆ.)

ಕಿನ್ನರ—(ಹಾಡು) ಹಬ್ಬಿದ ಮಲೆಗಳ ಮೇಲಲೆದಾಡುವ ಮುಳಿಗಳೆ ಬನ್ನಿ ;
ಬನಬನದಲಿ ಚಿಮ್ಮುತ ನಲಿದಾಡುವ ಚಳಿಗಳೆ ಬನ್ನಿ !
ಮುಗಿಲಂಚಿನ ಕುಡಿಮಿಂಚಿನ ನವಕಾಂಚನವನು ತೊಟ್ಟು,
ನವನೀರದ ಸುರಚಾಪದ ಪೊಂದಾರದ ಉಡೆಯುಟ್ಟು
ಬಹುವೇಗದಿ ಬಿರುಗಾಳಿಯೆ ಬಾರೈ !
ಕಡಲೂರಿಗೆ ನಾವ್ ಪೋಗುವ ಬಾರೈ !
ನೀಂ ಗೆಲಿದಿಹ ಪೊಸ ಜೀವರ ತಾರೈ !
ನಮ್ಮೂರಿಗೆ ಹೊಸ ದಾರಿಯ ತೋರೈ !

ಜಯ—ನನಗೇಕೊ ನಿದ್ದೆ ಬಂದಂತಾಗುತಿದೆ.

ರುದ್ರ—ಮಲಗು (ಜಯದೇವ ಮಲಗುವನು).

ರಣ—ನಿದ್ರಿಸಿದನವನೆಂತು ಶೀಘ್ರದೊಳೆ! ನನಗುಂ
ಕಣ್ಣೆವೆಗಳೇಕೊ ಕೆಳಗೆಳೆಯುತಿವೆ.

ರಂಗ— ಮಲಗಣ್ಣಾ,
ಶೋಕದಲಿ ನಿದ್ದೆಬರುವುದೆ ಅಪೂರ್ವ. ಬಂದಾಗ
ಮಲಗದಿರುವುದೆ ಕೇಡು! ನಿದ್ದೆಗೈದೊಡೆ ಶಾಂತಿ
ಲಭಿಸುವುದು.

ರುದ್ರ— ಅಂಗರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ನಾವು
ಕಾದಿಹೆವು. ನಾಯಕರೆ, ಮಲಗಿ ನಿರ್ಭಯದಿಂದ.

ರಣ—ಅಂತಕ್ಕೆ—ಏಂ ನಿದ್ದೆ! (ಮಲಗುತ್ತಾನೆ; ಕಿನ್ನರ ಹೊರಡುತ್ತಾನೆ)

ರಂಗ—ಇದೇನಿವರಿಗೀನಿದ್ದೆ?

ರುದ್ರ— ಈ ಹವದ ವೈಮೆಯದು.

ರಂಗ—ಹಾಗಾದರೆಮಗೇತಕಾನಿದ್ದೆ ಬಾರದಿದೆ?
ನನ್ನ ಕಂಗಳಲದರ ಸುಳಿವುಮಿಲ್ಲ.

ರುದ್ರ—ನನಗುಮಂತೆಯೆ ಇಹುದು.
ಮಾತಾಡಿಕೊಂಡಂತೆ ನಿದ್ದೆಮಾಡಿದರಿವರು!
ಸಿಡಿಲು ಬಡಿದೊರಗಿದವರಂತೆ ಬಿದ್ದಿಹರು.
(ಸ್ವಲ್ಪ ಕುಹಕಾಲೋಚನೆ ಮಾಡಿ) ನಾಯಕರೆ.

ರಂಗ—ಏನು?

ರುದ್ರ—ಇರಲಿ, ಅದನೀಗಳೊರೆಯೆ.

ರಂಗ—ಅದೇಕೆ? ಪೇಳ್ವುದನಾಗಳೆ ಪೇಳಲದುವೆ ಲೇಸು.

ರುದ್ರ—(ರಂಗನಾಯಕ ತಲೆಯಕಡೆ ದುರುದುರನೆ ನೋಡುತ್ತ) ಇದೇನು!

ರಂಗ—ನಾಯಕರೆ ನೀವೇನಂ ಕಂಡಿಂತುಟು ಬೆಚ್ಚಿಬೀಳುವಿರಿ?

ರುದ್ರ—(ಕಣ್ಣುಜ್ಜಿಕೊಂಡು ಮತ್ತೆ ನೋಡುತ್ತ) ಇದೇನು? ಯಾವ
ರಾಜನ ಮುಕುಟವಿದು?

ರಂಗ—ಎಲ್ಲಿ?

ರುದ್ರ—ಹಾ! ರಣನಾಯಕರ ಮಣಿಖಚಿತ ಮುಕುಟಂ!

ರಂಗ—ಇದೇನಿದು, ನಾಯಕರೆ? ನಿಮಗುಂ ನಿದ್ದೆಯೊ ಏನು ?
ರುದ್ರ—ಹಾ ! ತಳಿಸುತಿಹುದೆಂತು ! ನಿಮಗದು ಕಾಣಿಸದೆ ?
　　ನಗರದರಸರ ಮಕುಟಂ ! ನೋಡಲ್ಲಿ ! ನೋಡಲ್ಲಿ !
　　ಗಗನದಿಂದವತರಿಪ ಚಾರು ಸುರಚಾಪದೊಲು
　　ನಿಮ್ಮ ಮೇಲಿಳಿಯುತಿದೆ !
ರಂಗ—　　ಎಲ್ಲಿ ? ಎಲ್ಲಿ ? ನಾಕಾಣೆ !
ರುದ್ರ—ನೀವೇನು ಕುರುಡರೇ ?
ರಂಗ—　　ನೋಡಿದರೆ ಕಾಣಿಸದು.
　　ಕನಸು ಕಾಣುವಿರೇನು ? ಅಚ್ಚರಿ ! ಈ ನಿದ್ದೆ
　　ಅಚ್ಚರಿ ! ನಡೆಯುತ್ತ, ನುಡಿಯುತ್ತ, ಚರಿಸುತ್ತ,
　　ಇಂತಪ್ಪ ಗಾಢನಿದ್ರೆಯೊಳಿರ್ಪುದಾಶ್ಚರ್ಯಂ ! ಆಶ್ಚರ್ಯಂ ?
ರುದ್ರ—ನಾಯಕರೆ,
　　ಕಣ್ಣಿಲ್ಲದಿರ್ದರುಂ ಕಲ್ಪನೆ ಕುರುಡಹುದೆ ?
　　ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದೆ ನೀವು ಹಾಳಾಗುವಿರಿ ! ಅಯ್ಯೊ !
ರಂಗ—ನಿಮ್ಮದಿದು ತಿರುಳು ತುಂಬಿದ ಕನಸಿನಂತಿಹುದು !
ರುದ್ರ—ನಾಯಕರೆ, ಬರುಗನಸಲ್ಲ ; ನನ್ನ ದರ್ಶನಂ !
　　ಬಿನದವಲ್ಲೆನ್ನ ನುಡಿ ; ಕಿವಿಗೊಡುವಿರಾದೊಡೆ,
　　ನೀವರಸರಾಗುವಿರಿ !
ರಂಗ—　　ಬೇಡ ! ನನಗದು ಬೇಡ !
ರುದ್ರ—ನಗರದ ಸಿಂಹವಿಷ್ಟರಕೊಡೆಯರಪ್ಪಂತೆ
　　ಮಾಡುವೆಂ !
ರಂಗ—ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ನುಡಿಯದಿರಿ, ನಾಯಕರೆ !
ರುದ್ರ—ವೀರಪಾರ್ಥಿವರಾಗಿ, ನವಯುವಕರಾಗಿ ನೀವ್
　　ಬೆದರುವುದೆ ? ನಾ ನಿಮಗೆ ನೆರವಾಗಿ ಬಂದಿರಲು
　　ನಿಮಗದೇತರ ಭಯಂ ?
ರಂಗ—　　ನಾನೊಲ್ಲೆ, ನಾನೊಲ್ಲೆ !
ರುದ್ರ—ವೀರಪುಂಗವ ರಂಗನಾಯಕರೆ,

ನಿಮ್ಮೆದೆಯ ನಾ ಬಲ್ಲೆ : ಒಳಗಿರ್ಪುದಾಕಾಂಕ್ಷೆ,
ತೋರಿಕೆಗೆ ಬೇಡೆಂಬುವಭಿನಯಂ. ಹಂಗಿಸುತ
ನಿಮ್ಮ ಬಯಕೆಯ ನೀವೆ, ಮುಂದರಿಯಲಳುಕುವಿರಿ!
ದೊರೆತ ಸಮಯವ ಬಿಡಲು ಮರಳಿ ಬರುವುದೆ? ಹೇಳಿ!

ರಂಗ—ನಿಮ್ಮಾಸೆಯೆಂತಿರ್ಪುದೋ ಹೇಳಿ ; ನೀವೆನ್ನ
ಮಂಗಳಾಕಾಂಕ್ಷಿಗಳು. ನಿಮ್ಮ ಸಲಹೆಗೆ ನಾನು
ಶರಣಾದೊಡೊಳ್ಳಿತಹುದು.

ರುದ್ರ— ನಾಯಕರೆ, ನೀವೆನ್ನಂ
ಸಾಮಾನ್ಯನೆಂದರಿಯದಿರಿ ; ನರಕದೊಡೆಯನಿಗೆ
ಸಲಹೆಗಳನೀಯಲರಿವೆ!—ದೊರೆಯಮಗನುಳಿದಿಹನೆ?
ಯಾರು ಹೇಳುವ ಮಾತು? ಯಾರು ನಂಬುವ ಮಾತು?
ಅವನು ಮುಳುಗಿದುದು ಸುಳ್ಳಾದೊಡೆ, ಇವರಿಲ್ಲಿ
ಮಲಗಿಹುದೆ ಪುಸಿಯಹುದು.

ರಂಗ— ನನಗೆ ನೆಚ್ಚಿಲ್ಲ,
ಅವನು ಬದುಕಿಹನೆಂಬ ಮಾತಿನಲಿ.

ರುದ್ರ— ನೆಚ್ಚಿಲ್ಲ!
ನೆಚ್ಚು! ನಿಮಗಿಹ ನೆಚ್ಚು! ಕೆಚ್ಚೆದೆಯ ಬೀರನಿಗೆ
ನೆಚ್ಚು ತೊತ್ತಾಗುವಳು! ಆ ಶಿವನಾಯಕನು
ಮುಳುಗಿರ್ಪನೆಂಬಿರಾ?

ರಂಗ— ಸಾಯದೆಯೆ ಮತ್ತೇನು?

ರುದ್ರ—ಅವನು ಅಳಿದೊಡೆ ಮುಂದೆ ಯುವರಾಜನಾರಹನು?
ನಗರದೊಡೆತನವಾರ್ಗೆ?

ರಂಗ— ಸಿಂಗಣ್ಣನಾಯಕಗೆ?

ರುದ್ರ— ಅದರ ಬದಲೊಂದರೆಗೆ ಪಟ್ಟಕಟ್ಟಲು ಲೇಸು!
ಮಂಕನಿಗೆ ರಾಜ್ಯವೇ? ಹಗಲಾವುದಿರುಳಾವು-
ದೆಂಬುದನೆ ತಿಳಿಯದವಗೇಕೆ ಪಟ್ಟದ ಪೆರ್ಮೆ?

ರಂಗ— ನಿಮ್ಮೆದೆಯ ನಾನರಿಯಲಾರದಿಹೆ.

ರುದ್ರ— ಅಹಹಾ !
ನನ್ನ ಬಗೆ ನಿಮಗಿರ್ದೊಡೆ!—ಎನಿತು ಮಲಗಿಹರಿವರು ?
ಶಯ್ಯೆಯಾಗಿರ್ಪರೆಗಳಂತೆವೋಲ್. ಮುನ್ನಡಿ
ನಮ್ಮೀಳ್ಗೆಗೀ ನಿದ್ದೆ ! ತಿಳಿಯಿತೇ ?

ರಂಗ— ತಿಳಿದಂತೆ
ತೋರುತಿದೆ.

ರುದ್ರ— ನಿಮ್ಮ ಭಾಗ್ಯದ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಬಾಗಿಲಿಗೆ
ಬಂದಿಹಳು : ಒಳಗೆ ಕರೆವಿರೋ ? ತಳ್ಳುವಿರೋ ?

ರಂಗ—ನಿಮ್ಮಣ್ಣನನು ನೀವು ರಾಜ್ಯದಿಂದಟ್ಟಿದಿರಿ,
ಅಲ್ಲವೇ ?

ರುದ್ರ—ಅಹುದು, ಯುಕುತಿಯಿಂದೋಡಿಸಿದೆ.
ನೋಡೀಗಳೆಂತರಸನುಡುಗೆಗಳ್ ಸಿಂಗರಿಸು
ತಿಹವೆನ್ನ ರೂಪಮನ್ ! ನನ್ನಣ್ಣನಾಳುಗಳ್
ಅಂದಿರ್ದರೆನಗೆ ಎಣೆಯಾಗಿ. ನೋಡಿಂದು
ಅವರೆಲ್ಲರೆನ್ನ ಕಿಂಕರರಾಗಿ ಗೆಯ್ಯುತಿಹರು.

ರಂಗ—ಧರ್ಮಮೆತ್ತಣ್ಗಾಯ್ತು ? ಭೀಮ ಅರ್ಜುನರಂಥ
ಮೂಲೋಕದ ಗಂಡರುಂ ಕೂಡ ಧರ್ಮಜನ
ನುಡಿಗಳನು ವೇದವೆಂದೇ ತಿಳಿದು ಅವನಿತ್ತ
ಆಜ್ಞೆಯನು ಮೀರುತಿರಲಿಲ್ಲ. ಲಕ್ಷ್ಮಣನು
ಅಗ್ರಜನ ನೆಳಲಾಗಿ ಸೇವಿಸಿದನಣ್ಣನನು !

ರುದ್ರ—ಸಾಕು, ಸಾಕಿದು ರಂಗನಾಯಕರೆ; ನಿಮಗಾರು,
ಜಯದೇವನಿದನೆಲ್ಲ ತಿಳುಹಿದನೆ ? ಧರ್ಮ !
ಧರ್ಮವೆಂಬುದು ಹೇಡಿಗಳ ಮರ್ಮ ! ಕಬ್ಬಿಗರ
ಕಲ್ಪನೆಯ ಕತೆಗಳಲಿ ಕೇಳಿದಾ ತತ್ತ್ವಂಗಳಂ
ಈ—ರಾಜಕೀಯದಲಿ ತರಬೇಡಿ ; ಕತೆಗಳವು !
ನಮ್ಮದಿದು ಕತೆಯಲ್ಲ ! ಧರ್ಮಸತ್ಯಗಳೆಲ್ಲ
ಮುದಿತನದ ಮಾತುಗಳ್ ; ಕೆಚ್ಚೆದೆಯ ಜವ್ವನದ

ವೀರವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲ. ಮುಪ್ಪಡಸಿ ಬಂದಾ
ಕಾಲದಲಿ, ನಾವೂ ನನ್ನಿಯಂ ಕುರಿತು
ತಿಳಿಯದಿಹ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿದರಾಯ್ತು!
ನೀವೇನು ಮಾಡುವಿರೊ ಅದೆ ನಿಮ್ಮ ಧರ್ಮ.
ಬೇರೆ ಧರ್ಮವದೆಲ್ಲಿ? ನಿದ್ದೆಯಲಿ ಮುಳುಗಿಹನ್
ನಗರದರಸನ್ ಮಣ್ಣಿಗಿಂತಲುಂ ಮಣ್ಣಾಗಿ,
ಕಲ್ಲಿಗಿಂತಲುಮಧಿಕಕಲ್ಲಾಗಿ. ಮಿಂಚುವೀ
ನನ್ನ ಕೂರಸಿಯುವನ ಮುಂಡಮಂ ರುಂಡದಿಂ
ಬೇರ್ಕೈದಕೂಡಲೆ ದಿಟಂ ನೀವರಸರಾಗುವಿರಿ!

ರಂಗ—ಜನಪದದಪವಾದ?

ರುದ್ರ— ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದನ್
ಎಂದರಾಯ್ತೇಳಿ!

ರಂಗ—(ಉದ್ವೇಗದಿಂದ) ಕತ್ತಿಯನ್ ಒರೆಗಳಚಿ,
ನಾಯಕರೆ! ನಗರದರಸಗೆ ನೀವು ಸಲ್ಲಿಸುವ
ಕಪ್ಪವನ್ ನಿಲ್ಲಿಸುವೆ. ನೀವೆನ್ನ ನೇಹಿಗರ್!

ರುದ್ರ—ನಾನು ರಣನಾಯಕನ ಕಡಿದೊಡನೆ, ನೀವು
ಜಯದೇವನಂ ತುಂಡುಗೈವುದು!—(ಕತ್ತಿಗಳನಿರಿಯುವರು)

ರಂಗ— ಒಂದೆ ಮಾತು! (ಪಿಸುಮಾತಾಡುತ್ತಾನೆ)

(ಅದೃಶ್ಯನಾಗಿ ಕಿನ್ನರನು ಬರುವನು)

ಕಿನ್ನರ—ದಿವ್ಯದೃಷ್ಟಿಯನಟ್ಟಿ ನನ್ನೊಡೆಯನರಿತಿಹನು
ನಿನಗಂ ಮೇಣ್ ನಿನ್ನ ಗೆಳೆಯಂಗಂ ಬಂದಿರ್ಪ
ದುರ್ಗತಿಯ ಪರಿಯುಂ. ನನ್ನನಟ್ಟಿದನಿಲ್ಲಿ-
ಗದಕಾಗಿ; ನಿಮ್ಮಿರ್ವರನ್ನೆಚ್ಚರಿಸಲೆಂದು.

[ಜಯದೇವನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಡುವನು]

ಮಲಗಿರಲು ನೀವಿಂತು
ಸಾವಿಹುದು ಬಳಿ ನಿಂತು
ಹಸಿದು, ಬಾಯ್ದೆರೆದು;

ಜೀವನದೊಳಾಸೆಯಿರೆ
ಬಿಟ್ಟೇಳು ನಿದ್ದೆಯನು,
ಏಳು, ಮೇಲೇಳು!

ರುದ್ರ—ಇನ್ನು ತಡಮಾಳ್ಪುದೇಕೆ?

ಜಯ—(ಎಚ್ಚತ್ತು ಗಾಬರಿಯಿಂದ) ಶಿವ ಶಿವಾ! ಶಿವ ಶಿವಾ!
ದೊರೆಯಂ ಕಾಪಾಡು! (ರುದ್ರ ರಂಗನಾಯಕರನ್ನು ನೋಡಿ)
ಏನಿದೇನಿದು? (ರಣನಾಯಕಗೆ) ಹೋ
ಎದ್ದೇಳು! ಎದ್ದೇಳು! (ರುದ್ರ ರಂಗನಾಯಕರಿಗೆ)
ಕತ್ತಿಗಳನೊರೆಗಳಚಿ
ನಿಂತಿರುವಿರೇಕೆ? ಬೆಚ್ಚುವಿರದೇಕಿಂತು?

ರಣ—(ಎಚ್ಚತ್ತು) ಏನು! ಏನು! ಏನು!

ರಂಗ—ನಾವಿಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರಲು, ನಿಮ್ಮ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ
ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿಯೆ ತೊಡಗಿ ನಿಂತಿರಲು, ಬಳಿಯೊಳೇ
ಆನೆಗಳೊ, ಸಿಂಹಗಳೊ ಗರ್ಜಿಸಿದ ತೆರನಾಗಿ—
ಅದರಿಂದಲೇ ನೀವು ಎಚ್ಚತ್ತು ಕೂಗಿದುದು—
ಅಬ್ಬಬ್ಬಾ! ಏಂ ಭಯಂಕರನಾದಂ! ನನ್ನೆದೆ
ನಡನಡ ನಡುಗಿತು!

ರಣ—ನನಗಾವ ನಿಡುದನಿಯೂ ಕೇಳ್ದುದಿಲ್ಲ!

ರುದ್ರ—ಅಬ್ಬಬ್ಬ! ಗಿರಿಗಳನೆ ನಡುಗಿಸುವ ಹೂಂಕಾರ!
ಭೂಕಂಪಮಂ ಗೈವ ಹರಿಕಂಠ ಗರ್ಜನೆ!
ಸಿಂಹಗಳೆ ಇರಬೇಕು!

ರಂಗ—		ಮೇಣ್ ರಕ್ಕಸರೊ?

ರಣ—ಜಯದೇವ, ನೀನುಂ ಕೇಳ್ದೆಯೇಂ?

ಜಯ—ನನ್ನಾಣೆ, ಏನೊ ಮೊರೆದಂತಾಗಿ ಎಚ್ಚತ್ತು,
ನಿಮ್ಮನುಂ ಎಚ್ಚರಿಸೆ, ಕೂಗಿದೆನು. ಕಣ್ದೆರೆದು
ನೋಡಲ್ಕೆ ಕತ್ತಿಗಳನೊರೆಯಿಂದ ಹಿರಿದೆತ್ತಿ
ನಿಂತಿದ್ದರಿವರಿರ್ವರುಂ ಬೆಕ್ಕಸಂ ಬಡುತ.

ನಾವಿನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದಿರ್ಪುದೇ ಲೇಸು !
ಇಲ್ಲಿಂದ ತೊಲಗುವಂ ; ಕತ್ತಿಗಳನೆಳೆಯಿರಿ !

ರಣ—ಪೊರಡುವಂ. ಮಗನ ಗತಿ ಏನಾದುದೆಂಬುದಂ
ತಿಳಿಯುವಂ ; ನಡೆಯಿಂ !

ಜಯ— ರಕ್ಷಿಸುಗೆ ಪರಶಿವಂ
ಕಾಡಮಿಗಗಳಿಂದಾತನಂ ! ಅವನಿನ್ನುಂ
ಬದುಕಿರ್ಪಂ ! ಆಂ ಬಲ್ಲೆಂ !

ರಣ— ಬನ್ನಿ ಬೇಗ ನಡೆಯಿಂ !
(ಹೊರಡುತ್ತಾರೆ)

ಕಿನ್ನರ—ಭೈರವನಿಗಿದನೆಲ್ಲಮಂ ತಿಳುಹುವೆನ್. ದೊರೆಯೆ,
ಪೋಗು, ಮಗನಂ ಪುಡುಕು. ನಿನಗಕ್ಕೆ ಮಂಗಳಂ !

ದೃಶ್ಯ ೪

[ದ್ವೀಪದ ಮತ್ತೊಂದು ಭಾಗ. ಶನಿಶಕ್ತಿ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಹೊರೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾನೆ. ಗುಡುಗಿನ ಸದ್ದು ಕೇಳಿಸುತ್ತದೆ. ಹೊರೆಯನ್ನು ಕೆಳಗಿಟ್ಟು ಸೊಂಟಗೈಯಾಗುತ್ತಾನೆ.]

ಶನಿಶಕ್ತಿ—ಭೂಮಿಯಲಿ ಅಲೆಯುತಿಹ ರುಜೆಗಳನಿತುಮುಂ :
ಚಳುಕುಳುಕು, ತೊನ್ನು, ಹೊಟ್ಟೆಯನೋವು, ಕಣ್ಬೇನೆ,
ಕಿವಿನೋವು, ತಲೆನೋವು, ನಾಯ್ಗೆಮ್ಮು, ಬದಿಶೂಲೆ,
ಕಾಲೊಡಕ, ವಾತಪಿತ್ತಗಳೆಲ್ಲ ಭೈರವನ
ಸೆರೆಗೈದು ಪೀಡಿಸುಗೆ ! ಬುವಿಯೊಳಿಹ ಸರ್ವ ಕ್ರಿಮಿ
ಕೀಟಗಳು : ಹೇನುಗಳು, ಕೂರೆಗಳು, ತಿಗಣೆಗಳು,
ಜಿಗಣೆಗಳು, ಸೊಳ್ಳೆಗಳು ಗಿಳ್ಳೆಗಳು ಎಲ್ಲ
ಆವನ ನೆತ್ತರವೀಂಟಿ ಸಂತಸದಿ ಜೀವಿಸುಗೆ !—

ಅವನ ಕಿನ್ನರದೂತರಿದನಾಲಿಸುತಲಿರಬಹುದು!
ಆಲಿಸುಗೆ ಬೈಯುವೆನು! ಆಲಿಸುಗೆ, ಶಪಿಸುವೆನು!
ಅವನಾಜ್ಞೆಯಿಲ್ಲದೆಯೆ ಅವುಗಳೇನನು ಮಾಡ
ಲಾರವು.—ಹೋದುದಕೆ, ಬಂದುದಕೆ; ಕುಳಿತುದಕೆ,
ನಿಂತುದಕೆ 'ಛೂ' ಬಿಡುವನಾ ಕುನ್ನಿಗಳನೆನ್ನ ಮೇಲೆ.
ಮಂಗನಂದದಿ ಕೆಲವು ಪಲ್ಕಿರಿದು ಪರಿಹಾಸ್ಯ
ಮಾಡುವುವು. ಕಣೆಹಂದಿಗಳ ತೆರದಿ ಕಾಲನಡು
ನುಸಿಯುವುವು, ಹಾದಿಯಲಿ ಹೋಗುತಿರೆ. ಹೆಮ್ಮರದ
ತುಂಡುಗಳ ರೂಪವನು ಹೊಂದಿ ದಾರಿಯೊಳಡ್ಡ
ಬೀಳುವುವು. ನಾ ಮುಗ್ಗರಿಸುವಂತೆ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ
ಕೆಸರಿನಲಿ ತಳ್ಳುವುವು. ಬಟ್ಟೆಗೆಡಿಸವು ಒಮ್ಮೆ.
ಹಾವುಗಳ ಹೋಲುತ್ತ ಅಂಗಾಂಗಗಳ ಬಿಗಿದು
ಬುಸ್ಸೆಂದು ಬೆದರಿಸುತ ಹುಚ್ಚುಹಿಡಿಸುವುವು.—
ಹೋ! ಅಗೋ! ಆಗಲೇ ಅಲ್ಲೊಂದು ಬರುತಿಹುದು.
ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ತರಲು ತಳುವಿದ ತಪ್ಪಿಗಾಗೊಬ್ಬ
ಕಿನ್ನರನನಟ್ಟಿಹನು ನನ್ನ ಪೀಡಿಸಲೆಂದು.
ಏಗೈವೆನೀಗಳಾನರಿಯೆಂ! ಇರಲಿ
ಸತ್ತವೊಲ್ ಮಲಗುವೆನ್! ಶನಿಯು ದಯೆಯಿಂದವನು
ನನ್ನನವಲೋಕಿಸದೆ ಮುಂಬರಿಯುಬಹುದು.
[ಕಂಬಳಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಮಲಗುತ್ತಾನೆ. ತ್ರಿಶಂಕು ಬರುತ್ತಾನೆ.]

ತ್ರಿಶಂಕು—(ಸುತ್ತ ನೋಡಿ) ಏನು ಬಟ್ಟಬಯಲಿದು? ನೆಳಲೀಯಲೊಂದು ಗಿಡವಿಲ್ಲ, ಮರವಿಲ್ಲ. ಹುದುಗಿಕೊಳ್ಳಲು ಒಂದು ಬಂಡೆ ಕೂಡ ಇಲ್ಲ. (ಮೇಲೆ ನೋಡಿ) ಇದೇನಿದು? ಗಗನದಲಿ ಮತ್ತೆ ಕರ್ಮುಗಿಲು ಕವಿಯುತಿದೆ. ಸುಯ್ಯೆಂದು ಮರಳಿ ಬೀಸತೊಡಗಿದೆ ಬಿರುಗಾಳಿ. ಆ ಕರಿಯ ಮೋಡ, ಕರಿಯುರೆಯ ಹೋಲುತಿಹ ಆ ದೊಡ್ಡ ಮೋಡ ಇನ್ನೇನು ಈಗಲೋ ಆಗಲೋ ಗುಂಡುಗಳ ಮಳೆಗರೆವ ಸಿಡಿಮದ್ದಿನುಂಡೆಯಂತೆ ಹುಬ್ಬುಗಂಟಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿದೆ. ಗುಡುಗಿದರೆ ಎಲ್ಲಿ ಅಡಗುವುದೊ ನಾನ

ರಿಯೆ. ನನ್ನ ಈ ಮುದಿತಲೆಯ ಮೇಲೆಯೇ ಬೀಳಬೇಕೆಂದು, ಹಾರೈಸಿ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ಹವಣಿಸಿ ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡಿರುವ ಆ ಮಳೆಗಲ್ಲು ಉದುರ ತೊಡಗಿದರೆ ಎಲ್ಲಿ ಮೈ ಮರಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೊ ನಾನರಿಯೆ—(ಎರಡು ಹಜ್ಜೆ ನಡೆದು ನೆಲದ ಕಡೆ ನೋಡಿ) ಇದೇನಿದು ?—ಕಲ್ಲೋ ? ಮರವೋ ? ಮೀನೋ ? ಮನುಷ್ಯನೋ ? ಸತ್ತಿದೆಯೋ ? ಬದುಕಿದೆಯೊ !—ಮೀನೆಂದೇ ತೋರುತ್ತದೆ.–(ಮೂಸಿ ನೋಡಿ) ಹೌದು, ಅದೇ ವಾಸನೆ ! ಹಳೆಯ ಕಾಲದ ಮೀನೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ರಾಮಾಯಣ ಕಾಲದ್ದಿರಬೇಕು ! ಬಹಳ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದೆ. ಇದು ನಮ್ಮೂರಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರೆ ಏಸು ಹಣ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ ! ತಿರುಕನೂ ಕೂಡ ಕಾಸು ತೆತ್ತು ನೋಡಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದ !—ಓಹೋ ; ಮನುಷ್ಯರ ಕಾಲುಗಳಿವೆ !—ಓಹೋ ರೆಕ್ಕೆಗಳು ತೋಳುಗಳಂತಿವೆ !—(ಮುಟ್ಟಿ ನೋಡಿ) ಓಹೋ ಬೆಚ್ಚಗಿದೆ !—ಓಹೋ ಗಡ್ಡ ಬೇರೆ !—ಅಯ್ಯೊ ನಾನೆಂತಹ ದಡ್ಡ ! ಮೀನಲ್ಲ ಇದು. ಯಾವನೋ ಈ ದ್ವೀಪದ ನಿವಾಸಿ ಸಿಡಿಲಿನಿಂದ ಈಗತಾನೇ ಸತ್ತು ಬಿದ್ದಿದ್ದಾನೆ ! (ಗುಡುಗುವುದು) ಅಯ್ಯಯ್ಯೋ ಕೆಟ್ಟೆ ನಲ್ಲಾ ! ಮತ್ತೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು ಆ ಮಾರಿ ಮಳೆ !—ಇವನ ಕಂಬಳಿಯೊಳಗೆ ಹುದುಗುವುದೆ ಲೇಸು ! ಅಡಗಲು ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಯೂ ತಾವಿಲ್ಲ ! ಏನು ಮಾಡುವುದು ? ಹೊಸ ಊರು, ಹೊಸ ಪರಿಚಯ, ಅಯ್ಯೋ ನನ್ನ ಹಣೆ ಬರಹವೇ ! ಎಲ್ಲಿಯೋ ಎಂಥೆಂಥವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೋ ಮಲಗಬೇಕಾಗಿದೆ ! ಹೆಣದೊಡನೆ ಮಲಗುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ ? ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಬದುಕಿರುವಾಗ ! (ಗುಡುಗು) ಇನ್ನೇನು ಮಾಡುವುದು ಮಾರಿಮಳೆ ಮುಗಿವತನಕ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಹುದುಗಿರುವೆನು !

[ಶನಿಶಕ್ತಿಯು ಕಂಬಳಿಯೊಳಗೆ ಹುದುಗುತ್ತಾನೆ. ಬೀಮಣನು ಹೆಂಡದ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹಾಡುತ್ತ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾನೆ.]

ಬೀಮಣ—(ಹಾಡು)

ದೋಣಿಯನೇರೆನು, ದೋಣಿಯನೇರೆನು,
ದೋಣಿಯನೇರೆನು ನಾನಿನ್ನು

ರಾಗವೇ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಮಸಣದಲ್ಲಿ ಅತ್ತಂತಿದೆ. ಕೊರಳಿಗೆ

ಒಂದಿನಿತು ಹೆಂಡಯ್ಸುವೆನ್ !

(ಕುಡಿಯುತ್ತಾನೆ)

(ಹಾಡು) ಬನದಲ್ಲಿ ನನಗೊಂದು ಹೆಣ್ಣು ಸಿಕ್ಕಿತು, ಹೆಣ್ಣು !
ಹೆಣ್ಣೆಂದರೇನೆಂಬೆ ಸುಲಿದ ಬಾಳೆಯಹಣ್ಣು !
ಹಣ್ಣು ನೇರಿಲಹಣ್ಣು ಹೆಣ್ಣ ಹೊಳೆಯುವಕಣ್ಣು !
ಹೆಣ್ಣ ದೇಹದ ಬಣ್ಣ ಮಣ್ಣು. ಚಿನ್ನದ ಮಣ್ಣು !
ಅವಳ ಕೈಗಳ ದುಂಡು ಬೆಳೆದ ಬಾಳೆಯದಿಂಡು !
ಅವಳ ಕಾಲ್ಗಳ ಕಂಡು ಮುತ್ತುಕೊಟ್ಟನು ಗಂಡು !
ಬನದಲ್ಲಿ ನನಗೊಂದು ಹೆಣ್ಣುಸಿಕ್ಕಿತು, ಹೆಣ್ಣು !
ಹೆಣ್ಣೆಂದರೇನೆಂಬೆ ಸುಲಿದ ಬಾಳೆಯಹಣ್ಣು !

ಇಂದೇಕೊ ಸಂಗೀತವೆ ಸರಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ತೊಯ್ದು ಕಂಠ ಕೆಟ್ಟಿದೆಯೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಗುಟಲು ಸರಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

(ಕುಡಿಯುತ್ತಾನೆ)

ಶನಿಶಕ್ತಿ—ಅಯ್ಯೋ—ಪೀಡಿಸಬೇಡ—ಅಯ್ಯೋ !

ಬೀಮಣ—ಓಹೋ ! ಇದೇನು ಸಮಾಚಾರ ? ಇಲ್ಲೇನು ದೆವ್ವಗಳಿವೆಯೋ ?—ಓಹೋ ನನ್ನ ಮುಂದೆ ನಿಮ್ಮ ಆಟವೋ ?—(ಕೆಳಗೆ ನೋಡಿ) ಓಹೋ, ನಿನ್ನ ನಾಲ್ಕು ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಹೆದರಿಕೊಳ್ಳುವನಾಗಿದ್ದರೆ ಹೊಳೆಯಿಂದ ಮೇಲೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದನೇ ಇಂದು ? ಎರಡು ಕಾಲು ಸಾಲದೆ ನಾಲ್ಕು ಕಾಲಿನ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುವ ನಿನಗೆ, ನಾನು, ಎರಡು ಕಾಲಿನ ವೀರ, ಹೆದರುವೆನೇ ?

ಶನಿಶಕ್ತಿ—ಪಿಶಾಚ ಪೀಡಿಸುತ್ತಿದೆ—ಅಯ್ಯೋ !

ಬೀಮಣ—ಯಾವುದೋ ಚಳಿ ಜ್ವರ ಹಿಡಿದ ರಾಕ್ಷಸವಿರಬೇಕು. ಹಾಗಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಇದರ ಮನೆ ಕಾಯುವಾಗ, ನನ್ನಂತೆಯೆ ಮಾತಾಡುವುದೆಂದರೇನು ? ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ? ಪಾಪ ! ಚಳಿಯಿಂದ ಒರಲುತಿರಬಹುದು ; ಸ್ವಲ್ಪ ಮದ್ದು ಹಿಂಡುತ್ತೇನೆ, ಇದನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಪಳಗಿಸಿ ನಮ್ಮೂರಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರೆ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಕೂಡ ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ.

ಶನಿಶಕ್ತಿ—ದಮ್ಮಯ್ಯ! ಕಾಡಬೇಡ! ಇನ್ನುಮೇಲೆ ಬೇಗ ಸೌದೆ ತರುತ್ತೇನೆ!—ಅಯ್ಯೊ!

ಬೀಮಣ—ಪಾಪ! ಪಿತ್ತ ನೆತ್ತಿಗೇರಿದೆ, ಚಳಿಯಿಂದ! ಅದರಿಂದಲೆ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದಂತೆ ಕಿರಿಚುತ್ತಿದೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಈ ಸೋಮರಸ ಪಾನ ಮಾಡಿಸಿದರೆ ಒಡನೆಯೆ ಚಳಿ ಬಿಟ್ಟು ಪರಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಪಳಗಿಸಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಲಾಭವಾದರೆ ನನಗೆ, ವೆಚ್ಚವಾದರೆ ನನ್ನೊಡೆಯನಿಗೆ!

ಶನಿಶಕ್ತಿ—ನಾನೆಲ್ಲ ಬಲ್ಲೆ! ನಿನ್ನ ಕೈಲಿ ಏನೂ ಸಾಗುವುದಿಲ್ಲೆಂದು! ಸಾಗುವುದಾಗಿದ್ದರೆ ಹೀಗೇಕೆ ನಡುಗುತಿದ್ದೆ.—ನನಗೆ ಗೊತ್ತು, ಎಲ್ಲ ಭೈರವನ ಕುತಂತ್ರ!

ಬೀಮಣ—ಎಲ್ಲಿ, ಬಾಯಿತೆರೆ ಕೊತ್ತಿ! ಚಳಿ ಹೋಗುವಂತೆ ಮದ್ದು ಹಿಂಡುತ್ತೇನೆ. ಹುಂ, ಬಾಯಿತೆರೆ! ನಡುಕವೆಲ್ಲ ನಿಂತೇ ಹೋಗುವುದು. ಹಾಗೆ, ನನ್ನ ಮಾತುಕೇಳು. (ಶನಿಶಕ್ತಿಗೆ ಹೆಂಡ ಕುಡಿಸುತ್ತಾನೆ) ಅಯ್ಯೊ ಮಂಕು ರಕ್ಕಸಾ, ನಿನಗೆ ಹಿತವರಾರೆಂಬುದೇ ತಿಳಿಯದಲ್ಲಾ! ಹುಂ, ಬಾಯಿತೆರೆ!

ತ್ರಿಶಂಕು—(ಸ್ವಗತ) ಇದೇನು? ಬೀಮಣನ ದನಿಯಂತೆಯೆ ಕೇಳುತಿದೆ—ಅಯ್ಯೊ ಅದೆಲ್ಲಿಯ ಮಾತು? ಯಾವುದೋ ಪಿಶಾಚವಿರಬೇಕು—(ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ) ಅಯ್ಯೋ ದಮ್ಮಯ್ಯ! ಕಾಪಾಡು!

ಬೀಮಣ—ನಾಲ್ಕು ಕಾಲು, ಎರಡು ಕಂಠ!—ಇದೆಂತಹ ರಕ್ಕಸ! ಈ ಕಡೆಯ ಬಾಯಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತಾಡುತಿದೆ. ಆ ಕಡೆಯ ಬಾಯಿಂದ ಬರಿಯ ಹೊಲ್ಲಮೆಯೆ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತಿದೆ. ಈ ಪಾತ್ರೆಯ ಮಧುವೆಲ್ಲ ಮುಗಿದರೂ ಸರಿಯೆ; ಇದರ ಚಳಿ ಬಿಡಿಸಲೇಬೇಕು.—ಎಲ್ಲಿ? ಬಾಯಿತೆರೆ. (ಶನಿಶಕ್ತಿಗೆ ಕುಡಿಸುತ್ತಾನೆ) ಹುಂ; ಸಾಕು. ಈ ಬಾಯಿಗೆ ಸಾಕು! ಉಳಿದುದನು ಆ ಬಾಯಿಗೆ ಹೊಯ್ಯುತ್ತೇನೆ.

ತ್ರಿಶಂಕು—ಬೀಮಣಾ!

ಬೀಮಣ—ಆ ಬಾಯಿಂದ ನನ್ನನ್ನೇ ಕರೆಯುತಿದೆ! ನನ್ನ ಹೆಸರು ಇದಕೆಂತು ಗೊತ್ತು?—ಅಯ್ಯೊ ದೇವರೆ! ರಾಕ್ಷಸವಲ್ಲ; ಇದಾವುದೋ ದುಷ್ಟ ಪಿಶಾಚವಿರಬೇಕು? ಸಾಕಪ್ಪ, ನನಗಿದರ ಗೊಡವೆಯೇ ಬೇಡ. (ದೂರ

ಸರಿದು) ಮದ್ದು ಹೊಯ್ಯಲು ಒಂದು ಉದ್ದವಾದ ಸೌಟು ಕೂಡ ಇಲ್ಲ!

ತ್ರಿಶಂಕು—ಬೀಮಣಾ! ನೀನು ಬೀಮಣನೆ ಹೌದಾದರೆ, ಸಟ್ಟುಗದಾಣೆಗೂ ನೀನು ಕೈತವದ ಮರುಳಲ್ಲದಿರೆ ನನ್ನನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಮಾತಾಡು. ನಾನು ತ್ರಿಶಂಕು. ಹೆದರಬೇಡ; ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣಸ್ನೇಹಿತ ತ್ರಿಶಂಕು, ನಾನು.

ಬೀಮಣ—ನೀನು ದಿಟವಾಗಿಯೂ ತ್ರಿಶಂಕುವೆ ಹೌದಾದರೆ ಹೊರಗೆ ಬಾ; ಈ ಕುಳ್ಳ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದೆಳೆಯುವೆ. (ಬಗ್ಗಿ ನೋಡಿ) ಅಯ್ಯೋ! ಚತುಷ್ಪಾದಿ! ಈ ನಾಲ್ಕು ಕಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ತ್ರಿಶಂಕುವಿನ ಕಾಲ್ಗಳಾವುವು? ಯಾವುದಾದರೂ ಆಗಲಿ. ದೇವರೇ ಗತಿ. ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಎಳೆದೇ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ! (ಕಣ್ಣುಮುಚಿಕೊಂಡು ಎಳೆಯುತ್ತಾನೆ. ತ್ರಿಶಂಕು ಹೊರಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ.) ಹೋ! ಹೌದು! ನೀನೇ ನಮ್ಮ ತ್ರಿಶಂಕು! ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹೇಗೆ ಬಂದೆ?

ತ್ರಿಶಂಕು—ಅರಸನನ್ನು ಅರಸುತ್ತ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲು, ಗುಡುಗಿತು. ಇವನು ಸಿಡಿಲು ಬಡಿದು ಸತ್ತವನೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಕಂಬಳಿಯೆ ಗತಿ ಎಂದು ಒಳಗೆ ನುಗ್ಗಿಬಿಟ್ಟೆ—(ಪೆದ್ದುಪೆದ್ದಾಗಿ) ಬಿರುಗಾಳಿ ನಿಂತಿದಿಯೆ? (ಮೇಲೆ ನೋಡುತ್ತಾನೆ.)

ಬೀಮಣ—ಆದರ ಬಲ್ಮೆಗೂ ಮೇರೆಯಿದೆ. ಅದರಾಟ ಮುಗಿಯಿತಿನ್ನು.

ಶನಿಶಕ್ತಿ—(ಎದ್ದು ನಿಂತು ಸ್ವಗತ) ಆಹಾ! ಎಂತಹ ದಿವ್ಯವಾದ ಸುಂದರ ದೇವತೆಗಳಿವರು! ಕರದಮೃತಕಲಶದಿಂ ಮೆರೆವ ಆ ಚೆಲ್ವಿನಾಕೃತಿ ಗೀರ್ವಾಣನೇ ದಿಟಂ. ಪಾದಗಳಿಗೆರಗಿ ಕೃಪೆ ಬೇಡಿದರೆ ನನಗೊಳ್ಳಿತಾಗುವುದು! (ಬೀಮಣನ ಮುಂದೆ ಬಂದು) ನಿನ್ನ ದಾಸನು ನಾನು; ನೀನಿತ್ತ ಆ ಮದ್ದುರ್ಬರ್ದಿಲರಮರ್ದೆ ದಿಟಂ. (ಅಡ್ಡಬೀಳುತ್ತಾನೆ.)

ಬೀಮಣ—ಹೇಗೆ? ಚಳಿ ಈಗ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆಯೆ?

ಶನಿಶಕ್ತಿ—ನೀನು ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಬಂದೆಯಾ?

ಬೀಮಣ—ಹೌದು, ಸೋಮಲೋಕದಿಂದಲೆ ಇಳಿದುಬಂದೆ.—ನಿನ್ನೆ ನಾನಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದೆ!

ಶನಿಶಕ್ತಿ—ಅಹುದಹುದು, ನಾ ಬಲ್ಲೆ. ಎನಿತೊ ಸಲ ಚಂದ್ರನಲಿ
　　ನಿನ್ನ ನಾ ನೋಡಿಹೆನು. ನಿನ್ನನಾ ತಿಂಗಳೊಳೆ

ನನ್ನೊಡತಿ ತೋರಿದಳು. ನಿನ್ನ ಎಲೆವನೆಯಿರ್ಪ
ತಾಣವನು ಅಲ್ಲಿ ತೋರಿದಳು, ನನ್ನೊಡತಿ.

ಬೀಮಣ—ಬಾ, ಇಲ್ಲಿ! ಬಾ ಇಲ್ಲಿ!! ನೀನು ನೋಡಿದುದು ದಿಟವೆಂದು ಈ ಅಮರ್ದಿನ ಮೇಲಾಣೆಯಿಟ್ಟು ಒದರು.—ಮರಳಿನಿತು ಅಮರ್ದ ನಿಕ್ಕುವೆನ್. ಹುಂ, ಪ್ರಮಾಣಮಾಡು! (ಕುಡಿಸುತಿರೆ)

ತ್ರಿಶಂಕು—ಅಯ್ಯಯೋ ಇದೆಂತಹ ಬಡ ರಕ್ಕಸ! ಈ ದರಿದ್ರಪ್ರಾಣಿಗೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಬೆದರಿದೆನಲ್ಲಾ! ಬಲ್ಮೆಯಿಲ್ಲದ ರಕ್ಕಸ! ಅರಿವುಗೆಟ್ಟ ರಕ್ಕಸ!—ಸಾಕು! ಸಾಕು!—ಭಲಾ! ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೀರಿತು ಪ್ರಾಣಿ!

ಶನಿಶಕ್ತಿ—ಸಗ್ಗಿಗನೆ, ಈ ದ್ವೀಪದೊಳಿಹ ಫಲವತ್ತಾದ
ಭೂಭಾಗಗಳನೆಲ್ಲಮಂ ನಿನಗೆ ತೋರುವೆನು.
ಬೇಕಾದ ತನಿವಣ್ಗಳಂ ತಂದು ನೀಡುವೆನು.
ತಿಳಿಗೊಳನ ತಣ್ಣೀರ್ಗಳಂ ತಂದು ಅರ್ಪಿಸುವೆ.
ನೀನೆನ್ನ ದೇವತೆ! ನಿನ್ನ ಅಡಿಗಳಿಗಿದೋ
ಕಂಬನಿಯ ಅಭಿಷೇಕಮಂ ಗೈದು ಮುತ್ತಿಡುವೆ.

ಬೀಮಣ—ಹಾಗಾದರೆ ಬಾ; ಅಡ್ಡಬಿದ್ದು ಪ್ರಮಾಣಮಾಡು! (ಶನಿಶಕ್ತಿ ಹಾಗೆಯೆ ಮಾಡುತ್ತಿರೆ)

ತ್ರಿಶಂಕು—ಇದೆತ್ತಣ ಮರುಳು ರಕ್ಕಸ! ಬೀಮಣ, ನಿನಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಭಕ್ತನೇ ಸಿಕ್ಕಿದನು! ನೀನು ಮಲಗಿರುವಾಗ ಅಮರ್ದೆಲ್ಲ ಬತ್ತುವುದು, ನಾ ಬಲ್ಲೆ.

ಬೀಮಣ—(ಶನಿಶಕ್ತಿಯ ತಲೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೆಲಕೊತ್ತಿ) ಚೆನ್ನಾಗಿ! ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಣೆಯಿಡು! ಸರಿಯಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸು!

ತ್ರಿಶಂಕು—ಇದೆಲ್ಲಿಯ ಪೋಲಿ ರಕ್ಕಸ! ಬರಿಯ ಹೈಲು! (ಹಲ್ಲುಕಡಿಯುತ್ತ) ಕಂಡರೆಯೆ ಹಿಡಿದು ಗುದ್ದುವಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಬೀಮಣ—ಸಾಕು, ಏಳು! (ಶನಿಶಕ್ತಿ ಏಳುತ್ತಾನೆ) ಪಾಪ! ಬಹಳ ಬಳಲಿದೆ! ಇಗೋ ಕುಡಿ! (ಕುಡಿಸುತ್ತಾನೆ)

ತ್ರಿಶಂಕು—ಬೀಮಣ, ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂದಾಲೋಚನೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಮಾಡು! ಈ ಹೈಲು ರಕ್ಕಸಗೆ ಈ ರೀತಿ ಕುಡಿಸಿದರೆ ಮುಂದೆ ನಮ್ಮ ಗತಿ?

ಶನಿಶಕ್ತಿ—ತಿಳಿನೀರ ಬುಗ್ಗೆಗಳ ತೋರ್ದಪೆನ್. ನಿನಗಾಗಿ
ಪಣ್ಗಳಂ ಕೊಯ್ದಪೆನ್. ಮೀನ್ಗಳಂ ಪಿಡಿದಪೆನ್.
ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ತಂದೊಟ್ಟುವೆನ್. ನನ್ನ ಮೊದಲನೆಯ
ಯಜಮಾನ ಭೈರವನ್ ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗಲಿ!
ಅವನ ಗೊಡವೆಯೆ ಸಾಕು! ದೇವತೆಯೆ, ನೀನೆಯೆ
ನನ್ನ ಮುಂದಿನ ಒಡೆಯ!

ತ್ರಿಶಂಕು—ಅಯ್ಯೋ ಕುಡುಕನನ್ನು ದೇವತೆಯೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದೆಯಲ್ಲಾ! ಇದೆಂತಹ ಮರುಳು ರಕ್ಕಸ!

ಶನಿಶಕ್ತಿ—ನಳ್ಳಿಗಳ್ ನಲಿದಿರ್ಪ ನಲ್ನೆಲವ ತೋರ್ದಪೆನ್.
ನನ್ನುಗುರ್ಗಳಿಂದಮಿಂ ಗೆಡ್ಡೆಗಳನಗೆದಪೆನ್,
ಗೂಡಿನಲಿ ಮಲಗಿರ್ಪ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಮೊಟ್ಟೆಗಳ
ತೋರುವೆನ್. ಗೊಂಚಲ್ಗಳಿಂ ಪೂವುಗಳ ಕೊಯ್ದು
ಮಾಲೆಯಂ ಸೂಡುವೆನ್. ಸಿಂಗರದ ಪವಳಗಳ
ನೆಯ್ದು ಹಾರವಮಾಡಿ ನಿನಗದನ್ ತೊಡಿಸುವೆನ್.

ತ್ರಿಶಂಕು—ಎಲವೋ ಮಂಕು! ಸಾಕು, ನಿಲ್ಲಿಸು!

ಬೀಮಣ—ಮಾರಾಯ, ಮಾತು ಸಾಕು. ಮೊದಲು ದಾರಿ ತೋರು.— ತ್ರಿಶಂಕು, ನಾಯಕರು ಪರಿವಾರದೊಡನೆ ಮುಳುಗಿದರು. ನಾವೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳಾಗಿ ಮನಬಂದಂತೆ ಕುಡಿದು ತಿಂದು ಬದುಕಬಹುದಷ್ಟೆ?

ಶನಿಶಕ್ತಿ—(ಹಾಡುತ್ತಾನೆ)
ನಮೋ ನಮೋ ಭೈರವಗೆ! ನಮೋ! ನಮೋ! ನಮೋ!

ತ್ರಿಶಂಕು—ಏ! ಹೈಲು! ಮಂಕು! ಪೋಲಿ! ಹುಚ್ಚು! ಒದರಬೇಡವೋ, ತೆಪ್ಪಗಿರು!

ಶನಿಶಕ್ತಿ—(ಹಾಡುತ್ತಾ ಕೈತಾಳ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕುಣಿಯುತ್ತಾನೆ)
ನಮೋ ನಮೋ ಭೈರವಗೆ! ನಮೋ ನಮೋ ನಮೋ!
ಇನ್ನುಮೇಲೆ ಅವನಿಗಾಗಿ ನಾನು ಮೀನು ಹಿಡಿವುದಿಲ್ಲ.
ಇನ್ನುಮೇಲೆ ಅವನಿಗಾಗಿ ನಾನು ಕೆಲಸ ಮಾಳ್ಪುದಿಲ್ಲ.
ಬೆಂಕಿಯನು ಮಾಡೆನು!

ಕಟ್ಟಿಗೆಯು ಕೂಡೆನು !
ಹಣ್ಣು ಹೂವು ಮೀನುಗಳನು
ಒಂದನುಂ ತಾರೆನು !
ತಿಳಿಯ ಕೊಳನ ನೀರುಗಳನು
ಎಂದಿಗುಂ ತೋರೆನು !
ಉಂಡು ಬಿಟ್ಟ ಪಾತ್ರೆಗಳನು ನಾನು ಇನ್ನು ತೊಳೆವುದಿಲ್ಲ.
ಕಂಡ ಕಂಡ ಕೆಲಸಗಳನು ನಾನು ಇನ್ನು ಮಾಳ್ಪುದಿಲ್ಲ.
ಶನಿಶಕ್ತಿಗಿಂದು ಬೇರೆ
ದೇವತೆಯು ದೊರಕಿಹುದು !
ಶನಿಶಕ್ತಿಗಿಂದು ಮುಕ್ತಿ
ತನಗೆ ತಾನೆ ದೊರಕಿಹುದು.
ನಮೋ ನಮೋ ಭೈರವಗೆ ! ನಮೋ ನಮೋ ನಮೋ !

ಬೀವಣ—ಭಲಾ ವೀರರಾಕ್ಷಸಾ ! ಎಲ್ಲಿ ? ದಾರಿತೋರು. ನಡೆ, ಮುಂದೆ !

(ಹೊರಡುತ್ತಾರೆ)

ದೃಶ್ಯ ೫

[ಭೈರವನ ಗುಹೆಯ ಮುಂದೆ. ಶಿವನಾಯಕನು ಒಂದು ಭಾರವಾದ ಮರದ ತುಂಡನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಬಂದು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಹಾಕುತ್ತಾನೆ.]

ಶಿವನಾಯಕ—ಸೊಗದ ಕಜ್ಜಗಳೊಳವು ಕೆಲವು; ಸೊಗಮಿಲ್ಲದಿಹ
ಕಜ್ಜಂಗಳುಂ ಕೆಲವಿಹವು. ಕೆಲವು ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ
ಕಾರ್ಯಭಾರವೆ ನಮಗೆ ಸಂತಸವ ನೀಡುವುದು ;
ಕೆಲವರೊಳು ಕಾರ್ಯಂ ಬಹುಭಾರವಾದಪುದು !
ಎದೆಯ ಬಡತನವ ಸೂಚಿಸುವ ಸಿರಿಗೆಯ್ಮೆಗಳು
ಕೆಲವಿಹವು. ಕೆಲವು ಬಡಗೆಯ್ಮೆಗಳು ಬಗೆಯ

ಸಿರಿತನದ ಚಿಹ್ನೆಗಳು ! ನಾನೆಸಗುವೀ ಗೆಯ್ಮೆ
ಸುಂದರಿಯ ಮಧುರ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಿಂ ಹೀನಮುಂ
ಕಠಿನಮುಂ ಭಾರಮುಂ ಆಗಿರದೆ ಸವಿಗೆಲಸ-
ಮಾಗಿಹುದು. ಬಳಲಿಕೆಗೆ ಜೀವಕಳೆ ತುಂಬಿರ್ಪಳ್
ಆ ನನ್ನ ನಳಿನನಯನೆ!—ಅವಳ ತಂದೆಯ ಕ್ರೌರ್ಯಕೆ
ಈರ್ಮೈದುಮಡಿಯಿರ್ಪುದವಳೆದೆಯ ಸೌಜನ್ಯಂ!
ಜಗ್ಗದಿಹ ಕಗ್ಗಲ್ ಆ ಮುದುಕನ್ ! ನೂರಾರು
ತೊಲೆಗಳನು ತಂದಿಲ್ಲಿ ರಾಶಿಗೈಯೆಂದೆನಗೆ
ಕಟ್ಟಾಣತಿಯ ಬೆಸಸಿ ಪೋದನ್! ಕಂಬನಿಯ
ಚೆಲ್ಲುವಳು ನನ್ನ ಚಲ್ವೆಯು ನನ್ನ ಬಳಲಿಕೆಯ
ಕಂಡು, ಕನಿಕರದಿನೆದೆ ಬೆಂದು, ಬೇಟಂ ನೊಂದು.—
ಮರೆತು ಕೈಗೆಲಸವನು ಸವಿವಗಲ್ಗನಸಿನಲಿ
ಅಲೆದೊಡೇನಪ್ಪುದು ? ಆದರೇನೀ ಮಧುರ
ಭಾವಗಳೆ ನನ್ನಾಸರಂಗಳೆದು ಪೊಸಪುರಳ-
ನಿತ್ತಪವು.

[ಗೌರಾಂಬೆ ಬರುತ್ತಾಳೆ. ಭೈರವನು ದೂರದಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಬರುತ್ತಾನೆ]

ಗೌರಾಂಬೆ— ಶಿವ ಶಿವಾ ! ದಣಿವನಾರಿಸಿಕೊಳದೆ
ಏಕಿಂತು ಗೆಯ್ಯುತಿಹೆ? ಆ ಸೌದೆಗಳನೆಲ್ಲ
ಮಿಂಚೆರಗಿ ಬೂದಿಮಾಡಿದ್ದರೊಳಿತಾಗುತಿತ್ತು.
ಅವುಗಳಂತಿರ್ಕೆ, ಬಾ ; ದಣಿವಾರಿಸಿಕೊ. ಈ ತೊಲೆಗಳ್
ಉರಿವಾಗ ನಿನ್ನ ಕಷ್ಟವ ನೆನೆದು ಕಣ್ಣೀರು
ಕಾರುವುವು, ಹೊಗೆಯ ನಿಟ್ಟುಸಿರೆಳೆದು. ತಂದೆ
ಜಾನದಲಿ ಮುಳುಗಿಹನ್. ದಯೆಗೈದು ಇನಿತು ದಣಿ-
ವಾರಿಸಿಕೊ. ಪಗಲ ಬೆಂಗದಿರನುರಿ ಚುರ್ಚುತಿಹುದು !

ಶಿವ—ನನ್ನ ಕಂಗಳ ಚೆಲ್ವೆ, ನನ್ನ ಮುದ್ದಿನ ಪೆಣ್ಣೆ,
ಬೈಗುಗೆಂಪಳಿದು ಇರುಳ ನೆರಳ್ ಇಳಿವ ಮುನ್ನಮೇ
ಕೈಕೊಂಡ ಕಜ್ಜಮನ್ ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಲ್ವೇಳ್ಕುಂ.

ಗೌರಾಂಬೆ—ನೀನ್ ಆಸರಂಗಳೆ. ನಾನು ಸೌದೆಯನೆತ್ತಿ
ತಂದಿಲ್ಲಿ ರಾಶಿಮಾಡುವೆನು. ನೀಡಿತ್ತಲದನ್ ;
ಬೇಡುವೆನು ಕೊಡು, ಗುಡ್ಡೆಗೊಯ್ವೆನ್.

ಶಿವ— ಅದಾಗದು,
ಪೂಮೆಯ್ಯ ನಲ್ಲೆ. ನಾನು ಬಳಿಯೊಳೆ ಕುಳಿತು
ನಿನ್ನ ಕೈಯಲಿ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಹೊರಿಸುವುದಕಿಂತ
ನನ್ನ ಬೆನ್ಮುರಿದು, ನರ ಹರಿದು ಹೋದರೆ ಲೇಸು !

ಗೌರಾಂಬೆ—ನೀನುರೆ ಬಳಲಿರ್ಪೆ. ನಾನು ಹೊರುವುದು ಧರ್ಮ.
ನೀನಿನಿತು ಪೊಳ್ತು ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ವುದುಂ ಧರ್ಮ !
ನಾನು ಹೊರುವುದು ಉಚಿತಂ. ಏಕೆನೆ ಅದರೊಳ್
ನನಗೆ ಬೇಸರಮಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಬಗೆಯೊಪ್ಪಿದುದು;
ನಿನ್ನ ಬಗೆಯಾದರೋ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆಸಗುತಿದೆ.

ಭೈರವ—(ಸ್ವಗತ) ಜವ್ವನೆಗೆ ಬಲಿತಿಹುದು ಬೇಟಂ ! ಇನ್ನೇನು ?
ಬೇಟಕಾಹುತಿಯಾಗಿಬಿಟ್ಟಳ್ ಎನ್ನಣುಗಿ.

ಗೌರಾಂಬೆ—ಬಹಳ ಬಳಲಿಹೆ ನೀನು.

ಶಿವ— ಇಲ್ಲ, ನನ್ನಿನಿಯಳೇ,
ಇರುಳಾದೊಡಂ ನೀನು ಬಳಿಯಿರಲ್ ನನಗದುವೆ
ಮುನ್ನೇಸರ್ ಐತರ್ಪ ಸಮಯಮಾದಪುದು !
ಏಣಾಕ್ಷಿ ನನ್ನದೊರ್ ಬಿನ್ನಪಂ: ಹಕ್ಕಿಗಳ್,
ಬನಗಳಲಿ ನುಣ್ಚರವ ಬೀರುವಾ ಕೋಗಿಲೆಯೆ
ಮೊದಲಹ ವಿಹಂಗಗಳ್, ನಿನ್ನನಾವ ಪರಿಯಿಂ
ಸಂಬೋಧಿಪವೊ ತಿಳಿಯಲಾಸಿಪೆನ್.

ಗೌರಾಂಬೆ— 'ಗೌರಾಂಬೆ'
ಎಂದೆನ್ನನ್ ಉಲಿದಪವು !—ಅಯ್ಯೊ ತಪ್ಪಿದೆನ್,
ತಂದೆಯಾಣತಿಯಿಹುದು : ಪೆಸರನಾರೊಡನೆಯುಂ
ಪೇಳಲಾಗದು ಎಂದು.

ಶಿವ— 'ಗೌರಾಂಬೆ !' 'ಗೌರಾಂಬೆ'

ಎನಿತು ಮುದ್ದಿನ ಪೆಸರ್ ! ಜೇನು ಸೋರುವ ಪೆಸರ್ !
ಮನಸಿಜನ ವೇದಸಾರದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಮದು !
ಮಾಧುರ್ಯ ಮಂಜೂಷೆಯಾದೆನ್ನ ಗೌರಾಂಬೆ,
ನಾನೆನಿತೊ ಚೆಲುವೆಯರನೀಕ್ಷಿಸಿದೆನಾದೊಡಂ
ಆರನುಂ ಇನಿತು ಎದೆದುಂಬಿ ನಾನೋವಿಲ್ಲ.
ಕೆಲವರನು ಸೊಬಗಿಂಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದೆನು. ಕೆಲವರನು
ಸುಜನತೆಗಾಗೊಲಿದೆನ್. ಮತ್ತೆ ಪಲಂಬರನು
ನಂಟನ ನಣ್ಪಿಗಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸಿದೆ. ಹಲವರನು
ಕೊರಲಿನಿಂಚರಕಾಗಿ, ಇನಿಬರನು ಕಲಿತಿರ್ಪ
ಬಿಜ್ಜೆಗಾಗೋವಿದೆನು. ಚಂಚಲಿಪ ಕಣ್ಗಳಿಗೆ,
ಕಿಕ್ಕಿರಿದ ಮುಂಗುರುಳಿಗಾಗಿನಿಬರನ್ ಪೊಗಳಿದೆನ್.
ಆದರೀ ನಿರುಪಮ ಲಾವಣ್ಯಮಯ ಮೂರ್ತಿ
ಪೂರ್ಣತೆಯೆ ಮೂರ್ತಿವೆತ್ತಂದದಿಂ, ಉತ್ತಮರ
ಉತ್ತಮ ಗುಣಂಗಳೆಲ್ಲಮನ್ ಪಡೆದು ಮೆರೆದಪಳ್ !

ಗೌರಾಂಬೆ—ತರುಣಿಯರು ಎಂತಿರ್ಪರೋ ಅದನು ನಾನರಿಯೆ !
ಕನ್ನಡಿಯೊಳ್ ನನ್ನ ಮೊಗಮನ್ ನಾನ್ ನೋಡಿರ್ಪೆನ್ !
ಅದು ಹೊರತು ಭಾಮೆಯರ ಮೊಗವ ನೋಡಿಯೆ ಇಲ್ಲ.
ಸುಂದರನೆ, ನಿನ್ನನುಂ ಮೇಣೆನ್ನ ತಂದೆಯುಮಂ
ಬಿಟ್ಟರೀ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇನ್ನುಳಿದ ಪುರುಷರನು
ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಚನ್ನೆಯರ, ಚೆನ್ನಿಗರ, ಚೆಲ್ವುಗಳ
ವಿವಿಧತೆಯ ಅನುಭವಂ ನನಗಿಲ್ಲ.—ಆದೊಡಂ
ನೀನಲ್ಲದಿನ್ನಾರನ್ ಆನೊಲಿಯೆ ; ಮೇಣೆನ್ನ
ಕಲ್ಪನೆ ನಿನ್ನಂ ಮೀರ್ದ ಸೊಬಗಿನಾಕೃತಿಯಂ
ಕಡೆಯಲರಿಯದು. ಇನಿಯ, ನಿನಗೆ ನೀನೇ ಎಣೆ !
ಪಿತನ ವಿಧಿಯನು ಮೀರಿ ನಿನ್ನೊಡನೆ ಗಳಪಿದೆನ್.
ಮುನಿಯುವನ್ ಅವನರಿವೊಡೆ !

ಶಿವ—　　ಉತ್ತಮರ ವಂಶದೊಳೆ

ಜನಿಸಿರ್ಪ ಅರಸುಕುವರನು ನಾನು, ಗೌರಾಂಬೆ.—
ಅರಸನಾಗಿಹೆನೆಂದೆ ಭಾವನೆ—ಅಂತಾಗ-
ದಿರಲೆಂದೆ ನನ್ನಾಸೆ!—ಕಾಷ್ಠ ಕಷ್ಟವನಿನ್ನು
ಸಹಿಸಲಾರೆನ್; ಮುಚ್ಚುಮರೆಯೇಕೆ? ನಿನ್ನೆದುರ್
ನನ್ನೆದೆಯನರಳಿಪೆನ್: ಮೊದಲ ದರ್ಶನದೊಳೆಯೆ
ನಿನ್ನೊಲ್ಮೆಗಾನ್ ಸೆರೆಯಾಗಿ ಸಂದೆನ್. ಸೊಬಗಿನಾ
ಸೆರೆಯಿಂದ ನಾನ್ ಬಿಡುಗಡೆಯ ಬಯಸೆನ್. ನಿನಗಾಗಿ
ಕೂಲಿಯಾಳಾಗಿರ್ಪೆನ್.

ಗೌರಾಂಬೆ— ಪ್ರೀತಿಪ್ಪೆಯೇಂ ನೀನೆನ್ನನ್?

ಶಿವ—ಸ್ವರ್ಗ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ, ಭೂಮಿ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ,
ಗ್ರಹ ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರ ತಾರಾ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ,
ಸರ್ವ ದೇವಾನುದೇವತೆಗಳ್ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ
ನಾನ್ ನಿನ್ನನೊಲಿದಿರ್ಪೆನ್! ಎರಡಿರದ ಒನ್ಮನದೊಳ್
ಒಲಿದಿರ್ಪೆನ್! ಮೆಚ್ಚಿದೆನ್, ಓವಿಹೆನ್, ಪೂಜಿಪೆನ್!

ಗೌರಾಂಬೆ—(ಆನಂದಬಾಷ್ಪಗಳನ್ನು ಸುರಿಯುತ್ತ)
ಸಂತಸದ ಸುದ್ದಿಯನು ಕೇಳಿ ಕಂಬನಿಗರೆವ
ನಾನು ಎಂತಹ ಮರುಳು!

ಭೈರವ—(ಸ್ವಗತ) ನಿರುಪಮ ಪ್ರೇಮಗಳ ಮಧುರ ಸಂಗಮಂ ಇದು!
ಓ ಓ ದೇವತೆಗಳಿರಾ, ಪೂವಲಿಯ ಚೆಲ್ಲಿಂ!

ಶಿವ—ಏತಕಳುತಿಹೆ, ನಲ್ಲೆ?

ಗೌರಾಂಬೆ— ನನ್ನ ಬಡತನಕೆ ನಾನೆ
ಬೆದರಿರ್ಪೆ, ಈವೆನೆಂದುದನ್ ಈಗಳರ್ಪಿಸಲ್
ಎದೆಯುಳುಕುತಿದೆ. ಎದೆಗೆ ಕೆಚ್ಚಿಲ್ಲ. ಕೊಡಲ್ ಒಮ್ಮೆ
ನೀಡಿದುದನ್ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಆರೆ.
ನೀಡದಿರಲ್ ಅಳಿಯುವೆನ್. ಏಕೆಂದರೀ ದಿವ್ಯ
ದಾನದೊಳೆ ಅಮೃತಮಿದೆ! ಆದರಾನ್ ಪುಲ್ಗಣೆ!—
ಮರೆಯಾಗಲ್ ಎಳಸುವಾಗಳೆ ಎದ್ದು ತೋರುತಿಹ

ನಾಚಿಗೆಯೆ, ತೊಲಗಾಚೆ! ಬಾರಮ್ಮ, ಮುಗ್ಧತೆಯೆ!
ಪಾವನಳು ನೀನು, ಬಳಿಸಾರಮ್ಮ!

ಶಿವ—ನಲ್ಲೆ, ಪೆಣ್ಮಣಿಯೆ, ಫಲವ ಕೋರದು ಪ್ರೇಮ!
ಚಲವ ತೋರದು ಪ್ರೇಮ! ಭಯವನರಿಯದು ಪ್ರೇಮ!
ಪ್ರೇಮ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲಿ ಬಡತನವೆ ಸಿರಿತನಂ!

ಗೌರಾಂಬೆ— ನೀನೆನ್ನನ್ ಓವಿದರೆ ಅರ್ಧಾಂಗಿಯಾದಪೆನ್!
ಓವದಿರೆ ನಿನ್ನ ಸೇವಕಿಯಿಗಿ, ಸೇವೆಯೊಳೆ
ಜೀವಮಾನವ ಸವೆದು, ನಿನ್ನ ಜೊತೆಗೂಡುವೆನ್
ಸಾವಿನಲಿ! ನೀನೆನ್ನ ತೊರೆದರುಂ ನಾನಿನ್ನ
ಸೇವಕಿ! ನೀನ್ ಪಳಿದರುಂ ನಾನ್ ಭಕ್ತಳೆಂದುಂ!

ಶಿವ—(ಮೊಳಕಾಲೂರಿ)
ನನ್ನ ಮುದ್ದಿನ ಚೆಲ್ವೆ, ನೀನ್ ನನ್ನ ದೇವತೆ!
ನನ್ನ ಬಿಜ್ಜೆಗೆ ನೀನೆ ಸರಸತಿ! ಮೇಣ್ ನನ್ನ
ಸಿರಿಗೆ ನೀನೆಯೆ ಲಕುಮಿ! ನನ್ನ ತವಸಿಗೆ ನೀನೆ
ಪಾರ್ವತಿ! ನನ್ನ ಬಾಳ್ಕೆಗೆ ನೀನೆ ಮೋಕ್ಷಂ!
ದೇವಿ, ನಾನಿಂದು ಸಂಪೂರ್ಣನಾದೆನ್!

ಗೌರಾಂಬೆ—ನೀನಿನ್ನು ನನ್ನೆರೆಯನ್?

ಶಿವ— ಬಂಧನಂ ಮುಕ್ತಿಯಂ
ಬಿಗಿದಪ್ಪುವಂತೆವೋಲ್ ನಿನ್ನ ಕೈಪಿಡಿದಿರ್ಪೆನ್.
ವ್ಯಕ್ತಂ ಅವ್ಯಕ್ತಮಂ ಮುದ್ದಿಸುವ ತೆರದಿಂದೆ
ನಾನಿನ್ನ ಮುದ್ದಿಪೆನ್. ನಶ್ವರಂ ಶಾಶ್ವತವನ್
ಆಲಿಂಗಿಪಂದದಲಿ ನಿನ್ನನಾನಪ್ಪುವೆನ್.

ಗೌರಾಂಬೆ—ನಾನಿದೋ, ಅಂಜಲಿಯೊಳ್ ಎದೆಯೊಲ್ಮೆಯಂ ತುಂಬಿ
ನಿನಗಿತ್ತಪೆನ್ [ಪಾಣಿಗ್ರಹಣಮಂ ಗೈವರ್]
ಪ್ರಾಣೇಶ, ತಂದೆಯೈತರ್ಪ
ಪೊಳ್ತು ಬಳಿ ಸಾರಿಹುದು. ನಾನೀಗ ತೆರಳುವೆನ್!

[ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೆ ನೋಡುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಶಿವನಾಯಕನು ಅವಳನ್ನೇ
ನೋಡುತ್ತ ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.]

ಭೈರವ—ಅವರ ಸೊಗಕ್ಕಿಂತಲುಂ ನನ್ನ ಸೊಗನುಧಿಕತರಂ!
ಮಗಳ ಸಂತಸವಲ್ಲದಿನ್ನಾವ ಸಂತಸಂ
ನನಗಿಹುದು? ಬೈಗಿಳಿವ ಮುನ್ನಮೇ ಆ ಇಂಪು
ಕಜ್ಜಮಂ ಕೊನೆಗಾಣಿಸಲೆವೇಳ್ಕುಂ. ನೋಳ್ಪೆಂ!
(ಹೊರಡುತ್ತಾನೆ.)

ದೃಶ್ಯ ೬

[ದ್ವೀಪದ ಮಗುದೊಂದು ಭಾಗ. ಹೆಂಡ ತಲೆಗೇರಿ ಶನಿಶಕ್ತಿ, ಬೀಮಣ, ತ್ರಿಶಂಕು ಇವರ ಪ್ರವೇಶ.]

ಬೀಮಣ—ಬೇಡ, ನೀನು ಹೇಳುವುದೇನೂ ಅವಶ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸುಮ್ಮನಿರು. ನನಗೆಲ್ಲ ಗೊತ್ತು. ಕಳ್ಳು ಮುಗಿದ ಮೇಲೆಯೇ ನೀರು ಕುಡಿಯುವುದು; ಅದಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಒಂದು ತೊಟ್ಟು ನೀರನ್ನೂ ಕುಡಿಯುವವನಲ್ಲ ನಾನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಭಯವೇಕೆ ಕುಡಿ, ರಾಕ್ಷಸ, ಕುಡಿ. ಕುಡಿ ನನ್ನ ಹೆಸರಿನ ಮೇಲೆ.

ತ್ರಿಶಂಕು—ರಾಕ್ಷಸವೊ? ಮೈಗೊಂಡ ಮರುಳ್ತನವೊ? ಈ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಇರುವವರು ಸಾವೈದು ಜನರಂತೆ: ಇವರೊಳಗೆ ಮೂವರು ನಾವು. ಇನ್ನುಳಿದ ಇಬ್ಬರೂ ನಮ್ಮಂತೆ ಬುದ್ಧಿವಂತರಾಗಿದ್ದರೆ, ನಮ್ಮ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಮೂರು ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೆ ತಲೆತಿರುಗಿ, ತತ್ತರಿಸಿ ಮುರಿದು ಕೊಂಡು ಬೀಳುವದೇ ನಿಶ್ಚಯ!

ಬೀಮಣ—ಕುಡಿ, ರಾಕ್ಷಸಾ, ಕುಡಿ! ನನ್ನ ಅಪ್ಪಣೆಯಾದ ಮೇಲೆ ನಿನಗೇನು ಹೆದರಿಕೆ?—ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳೇನು ಬುರುಡೆಯ ತೂತುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆದರಿ ಹುದುಗಿದಂತಿವೆ!

ತ್ರಿಶಂಕು—ಮತ್ತೆಲ್ಲಿ ಹುದುಗಬೇಕು? ಬಾಲದಲ್ಲಿಯೇ?

ಬೀಮಣ (ಮತ್ತೇರಿ) ಈ ನನ್ನ ನರರಾಕ್ಷಸನು ಕಳ್ಳಿನಲ್ಲಿ ನಾಲಗೆ ಮುಳುಗಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ!-ನನ್ನನ್ನೇನೋ ಹೊಳೆ ಕೂಡ ಮುಳುಗಿಸಲಾರದು!-ಏನು ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಈಜಿದೆನೇ?—ಅದೆಲ್ಲ ನಿನಗೇಕೆ ಸುಮ್ಮನಿರು.—ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ ಸ್ವಾಮಿ? ದೋಣಿ ಗಾಳಿಯನ್ನು ಮುಳುಗಿಸುತ್ತಾ ಇದೆ! ನಲ್ವತ್ತು ಯೋಜನ ಈಜಿಬಿಟ್ಟೆ.—ಎಲೋ ರಕ್ಕಸಾ, ಕಳ್ಳಿನಾಣೆಗೂ ನೀನು-ನನ್ನ-ಸಾರಥಿ-ಆಗುವೆಯೊ?—ಅಥವಾ-ಧ್ವಜ-ವಾಗುವೆಯೊ?

ತ್ರಿಶಂಕು—ಸಾರಥಿ ಬೇಕಾದರಾಗಲಿ; ಧ್ವಜವಾಗುವುದಂತೂ ಖಂಡಿತ ಬೇಡ. ಏಕೆಂದರೆ ಧ್ವಜ ದೃಢವಾಗಿ ನಿಂತಿರುವ ವಸ್ತು.

ಬೀಮಣ—ರಾಕ್ಷಸ ಮಹಾಶಯ, ನಾವು-ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ-ಓಡಬಾರದು.

ತ್ರಿಶಂಕು - ಓಡುವುದೂ ಇಲ್ಲ; ನಿಲ್ಲುವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಕುಡಿದು ತಲೆಗೇರಿ ಸತ್ತವರಂತೆ ಬೀಳುವಿರಿ ಅಷ್ಟೆ!

ಬೀಮಣ—ಮಾತಾಡು, ರಾಕ್ಷಸ! ನೋಡು, ಒಳ್ಳೆಯ ರಾಕ್ಷಸವಾದರೆ ಮಾತಾಡಬೇಕು.

ಶನಿಶಕ್ತಿ—ತಾವು ಹೇಳಿದ್ದೇನು? ನಿಮ್ಮ ಪಾದಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದೆ. [ತ್ರಿಶಂಕುವನ್ನು ಕರಾಗ್ರದಿಂದ ತೋರಿಸಿ] ಅವನು ಶೂರನಲ್ಲ. ನಾನು ಅವನ ಸೇವೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

ತ್ರಿಶಂಕು—ಏನಂದೆ! ಏನಂದೆ, ಮೂರ್ಖ ರಾಕ್ಷಸ! ಸುಳ್ಳು ಬೊಗಳುವೆಯಾ? ಹೇಡಿಗಳಾದವರು ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ನಾನು ಇಂದು ಕುಡಿದಷ್ಟು ಸುರೆಯನ್ನು ಸೇವಿಸಬಲ್ಲರೇ? ಚಿಃ! ನರಮತ್ಸ್ಯಾವತಾರ! (ಮುಷ್ಟಿ ತೋರಿಸುತ್ತಾನೆ.)

ಶನಿಶಕ್ತಿ—(ಬೆದರಿ) ಅಯ್ಯೋ ಅವನೆಂತು ಹಲ್ಲುಕಿರಿಯುವನು! (ಬೀಮಣಗೆ) ದೇವ ಕಾಪಾಡು! ನೀನಲ್ಲದಿನ್ನಾರು ಗತಿಯೆನಗೆ!

ತ್ರಿಶಂಕು—"ದೇವ!" ಇದೆಲ್ಲ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂತು ಈ ರಾಕ್ಷಸಗೆ (ಪುನಃ ಹೊಡೆಯುವಂತೆ ನಟಿಸುತ್ತಾನೆ.)

ಶನಿಶಕ್ತಿ—ನೋಡು, ನೋಡು! ಅಯ್ಯೋ! ಪುನಃ!—ಅವನನ್ನು ಕಚ್ಚಿಕೊಂದುಬಿಡಬಾರದೇ?

ಬೀಮಣ—ತ್ರಿಶಂಕು, ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಮಾತಾಡು. ಹುಂ, ಏನೆಂದು ತಿಳಿದೆ! ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಬೊಗಳಬೇಡ! ಇದು ನನ್ನ ರಾಜ್ಯ. ನೀನೆಲ್ಲಿಯಾದರೂ ದಂಗೆಯೆದ್ದರೆ, ದಂಗೆಯೇಳುವ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದರೆ, ನೋಡು, ನಿನಗೆ ಆ ಮರವೇ ಗತಿ!— ಈ ರಾಕ್ಷಸ ನನ್ನ ಪ್ರಜೆ. ಅದಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆಕೊಡಬೇಡ ಎಚ್ಚರಿಕೆ! ಹುಂ?

ಶನಿಶಕ್ತಿ—ದೇವ, ನಿನಗೆ ಅಭಿವಂದಿಪೆನು. ನಾನು ಬೇಡಿದ ವರವ ದಯ ಪಾಲಿಪೆಯಾ?

ಬೀಮಣ—ಆಗಲಿ, ದಯಪಾಲಿಸುವೆ! ಕಾಲಿಗೆ ಅಡ್ಡಬಿದ್ದು ಬೇಡಿಕೊ; ಸ್ವಲ್ಪ ನಿಲ್ಲು, ನಾನು ಸರಿಯಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.(ಕಾಲನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತ) ತ್ರಿಶಂಕು, ನೀನು ಸರಿಯಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳೋ! ಇನ್ನಾವಾಗಲೋ ನಾವು ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು? ಇನ್ನಾರೋ ನಮಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುವರು? ಸಿಕ್ಕಿದ್ದೇ ಲಾಭ!–ಹುಂ ಸರಿಯಾಗಿ!

[ಶನಿಶಕ್ತಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಕಿನ್ನರನು ಅದೃಶ್ಯನಾಗಿ ಬರುತ್ತಾನೆ.]

ಶನಿಶಕ್ತಿ—ಪಿಂತೆ ನಾನೊರೆದಂತೆ ದುರುಳನೊರ್ವನ ಬಲೆಗೆ
ನಾನ್ ಸಿಲ್ಕಿ ಬಿದ್ದಿಹೆನ್. ಮಾಟಗಾರನ್ ಅವನ್;
ಮೋಸದಿಂದೀ ನೆಲವನ್ ಎನ್ನಿಂದ ಕಸಿದಿಹನ್;
ಮೋಸದಿಂದೀ ನೆಲವನ್ ಎನ್ನಿಂದ ಕಸಿದಿಹನ್!

ಕಿನ್ನರ—ಸುಳ್ಳು! [ಶನಿಶಕ್ತಿ ಕೋಪದಿಂದ ತ್ರಿಶಂಕುವಿನ ಕಡೆ ನೋಡಿ]

ಶನಿಶಕ್ತಿ—ಸುಳ್ಳಾಡುವನು ನೀನು, ಕತ್ತೆಯೇರಿದ ಮಂಗ!
ನಿನ್ನ.ನೀಗಳೆ ನನ್ನ ಈ ಶೂರ ದೇವತೆ
ಜವನ ಮನೆಗಟ್ಟದರೆ—ಪುಸಿಯಾಗದೆನ್ನ ನುಡಿ!

ಬೀಮಣ—ತ್ರಿಶಂಕು, ಅದರ ಹೇಳಿಕೆಗೆ ನೀನು ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಅಡ್ಡ ಬಂದರೆ, ನೋಡಿಕೋ, ಇದೇ ಕೈಯಿಂದ ನಿನ್ನ ಹಲ್ಲೆಲ್ಲ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹೋಗುವಂತೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತೇನೆ.

ತ್ರಿಶಂಕು—ಯಾಕೇ? ನಾನೇನು ಮಾಡಿದೆ? ನಾನು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದೇನೆ.

ಬೀಮಣ—ಹುಂ, ಇನ್ನುಮೇಲೆ ಸೊಲ್ಲೆತ್ತದಿರು. (ಶನಿಶಕ್ತಿಗೆ) ಮುಂದೆ?

ಶನಿಶಕ್ತಿ—ಹೇಳುವೆನು.—ಮಂತ್ರದಿಂದೀ ದ್ವೀಪವನ್ ಕಸಿದು

ಕೊಂಡಿಹನ್. ಬಲ್ಮೆಯಿಂದವನನ್ ನೀನ್ ಅಳಿಪಿದೊಡೆ—
ನಿನಗೆ ಬಲವಿದೆ, ಬಲ್ಲೆ—(ತ್ರಿಶಂಕುಗೆ) ಇದರ ಕೈಲಾಗದು!

ಬೀಮುಣ—ಸರಿ, ಸರಿ! ನಿಜ! ನಿಜ!

ಶನಿಶಕ್ತಿ—ನೀನು ಅರಸಾಗಿರುವೆ. ನಾನು ಆಳಾಗಿರುವೆ.

ಬೀಮುಣ—ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದು ಹೇಗೆ! ನನಗೆ ಅವನಿರುವ ತಾಣವನ್ನು ತೋರಿಸುವೆಯೇನು?

ಶನಿಶಕ್ತಿ—ಅವನು ಮಲಗಿರ್ಪಾಗ ತೋರ್ದಪೆನ್. ನೀನವನ
ತಲೆಯೊಡೆದು, ಚರ್ಮವನ್ ಸುಲಿಸುಲಿದು, ಎಲುಬುಗಳ್
ನುಚ್ಚಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿಬಿಡು! ಹ! ಹ! ಹ! ಹ!

ಕಿನ್ನರ—ಸುಳ್ಳು! ನಿನ್ನಿಂದಾಗದ ಕೆಲಸವದು!

ಶನಿಶಕ್ತಿ—(ತ್ರಿಶಂಕುಗೆ) ಎಲ್ಲಿ ರಣಗೇಡಿಯಿದು! ಎದೆಗೆಟ್ಟ ಸೊಣಗವಿದು!
ದೇವತೆಯ ಬೇಡುವೆನು. ಅವಗೆರಡು ಗುದ್ದಿ, ಆ
ನಿನ್ನ ಅಮರ್ದುವಟ್ಟಲನು ಕಸಿದುಕೊ! ಆಮೇಲೆ
ಕುಡಿಯಲಿ ಕೆಸರ್ನೀರನ್! ನಾನವನಿಗೆಂದಿಗುಂ
ತಿಳಿಗೊಳನ ತೋರಿಸೆನ್!

ಬೀಮುಣ—ತ್ರಿಶಂಕು, ತೊಂದರೆಗೆ ಕಾರಣ—ನೋಡು, ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ನಡುವೆ ಬಾಯಿ ಹಾಕಬೇಡ. ಸುಮ್ಮನಿರು, ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಅಪಾಯ ಸಂಭವಿಸುವ ಕಾಲಬಂದೀತು. ಅಡುಗೆ ಮನೆಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಎಡೆಬಿಡದೆ ಬಂದಿರುವ ನನ್ನ ನಿನ್ನ ಸ್ನೇಹ ಭಸ್ಮವಾದೀತು—ನಿನ್ನ ಹೆಣದೊಡನೆ!

ತ್ರಿಶಂಕು—ಇದೇನಿದು? ನಾನೇನು ಮಾಡಿದೆ ನಿಮಗೆ! ಸುಮ್ಮನೆ ಕಲ್ಲು ನಿಂತಂತೆ ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ!—ಬೇಕಾದರೆ ದೂರ ಸರಿದು ನಿಲ್ಲುತ್ತೇನೆ. (ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ)

ಬೀಮುಣ—"ಸುಳ್ಳು" ಎಂದು ಒರಲಲಿಲ್ಲವೇ ನೀನು?

ಕಿನ್ನರ—ಸುಳ್ಳು!

ಬೀಮುಣ—ಏನಂದೆ? ಏನಂದೆ? ನನ್ನದೂ ಸುಳ್ಳೆ? ನನ್ನದೂ ಸುಳ್ಳೆ? ಹಾಗಾದರೆ ಇಗೋ ಕೈಗಡುಬುಗಳು. (ತ್ರಿಶಂಕುವನ್ನು ಗುದ್ದುತ್ತಾನೆ)

ಈಗ ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಉಂಡೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊ! ಆಮೇಲೆ ಸುಳ್ಳಿನ ಹೊರೆಯನ್ನು ನನ್ನಮೇಲೆ ಹೊರಿಸುವಿಯಂತೆ.

ತ್ರಿಶಂಕು—ನಾನು ಕೂಗಿದೆನೆ?—ಕಿವಿ ಕೆಟ್ಟಿದೆ; ತಲೆ ಸರಿಯಿಲ್ಲ ನಿನಗೆ—ನಿನ್ನ ಹೆಂಡದ ಬುರುಡೆ ಹಾಳಾಗ!—ಒಡೆದು ಚೂರಾಗ!—ನೀನು ಕುಡಿಯದೆಹೋಗ! ಗಂಟಲು ಕಟ್ಟಿಹೋಗ!–ನಿನ್ನ ರಕ್ಕಸಗೆ ರೋಗ ತಗಲಿ ಮಣ್ಣುತಿಂದು ಹೋಗ!—ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಮಾರಿ ಬಡಿದು ಕೊಂಡು ಹೋಗ!—

ಶನಿಶಕ್ತಿ—(ನಗುವನು) ಹ! ಹ! ಹಹಹ!

ಬೀಮಣ—ಹುಂ, ನಿನ್ನ ಕತೆ ಮುಂದೆ ಸಾಗಲಿ! (ತ್ರಿಶಂಕುಗೆ) ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಹೋಗಿ ನಿಲ್ಲು!

ಶನಿಶಕ್ತಿ—ಹುಂ, ಹೇರು ಅವನಿಗೆ, ಚೆನ್ನಾಗಿ! ಬೇಕಾದರೆ ನಾನೂ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತೇನೆ!

ಬೀಮಣ—ಇನ್ನೂ ಸಲ್ಪ ದೂರ ನಿಲ್ಲು. (ಶನಿಶಕ್ತಿಗೆ) ಹುಂ, ಈಗ ಹೇಳು,

ಶನಿಶಕ್ತಿ—ಹಿಂದೆ ನಾನೊರೆದಂತೆ, ಹಗಲಿನಲಿ ನಿದ್ದೆ
ಗೈವುದು ಆವನ ಪದ್ಧತಿ. ಅವನ ಹೊತ್ತಗೆಗಳಂ
ಮೊದಲೊಳೇ ಸುಲಿದು, ಆಮೇಲೆ ಅವನ ತಲೆಯಿಂದ
ಮಿದುಳನೆಳೆಯಲ್ ಬಹುದು. ಸೌದೆಯಿಂ
ಬುರುಡೆಯಂ ನುಚ್ಚುನೂರಾಗೊಡೆದು, ಮೊನೆಚಾದ
ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಇಟ್ಟಿಯಿಂ ತಿವಿದು, ಕೂರಸಿಯಿಂದ
ತುಂಡರಿಸಿ, ಪರ್ದುಗಳ್ಗೆ ಬಿರ್ದಿಕ್ಕಬಹುದು.
ಮೊದಲವನ ಗ್ರಂಥಗಳನೆಲ್ಲ ಕದಿಯಲೆ ಬೇಕು;
ಮರೆಯದಿರು, ಪುಸ್ತಕಗಳಿಲ್ಲದಿರೆ ಅವನೊಂದು
ಮಣ್ಮುದ್ದೆ; ನನ್ನಂತೆ! ಮಂತ್ರಗಳೆ ಅವನ ಬಲ.
ಅವನ ಕೈವಶವಾಗಿರುವ ದೆವ್ವಗಳು ಕೂಡ
ನನ್ನಂತೆ ಒಳಗೊಳಗೆ ಆವನನ್ನು ಹಳಿಯುತಿವೆ.
ಗ್ರಂಥಗಳನುರಿಸಿಬಿಡು: ನಮಗೆ ಜಯವಾದಂತೆ
ಆಮೇಲೆ!—ಅವನ ಬಳಿ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ವಸ್ತುಗಳ್

ಬಹಳವಿವೆ. ಅವನ ಮಗಳವುಗಳಲಿ ಅತ್ಯಂತ
ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ವಸ್ತು! ಸೌಂದರ್ಯದಲಿ ಅವಳು
ದೊರೆಯಿಲ್ಲದವಳೆಂದು ಅವನೆ ಹೇಳುವನು.
ನನ್ನ ತಾಯಿಯ ಹೊರತು, ಇವಳ ಹೊರತು ನಾನಾವ
ರಮಣಿಯನು ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಅವನ ಮಗಳಾ ಚೆಲ್ವ—
ನೆದುರಿನಲಿ ನನ್ನ ತಾಯಿಯೊ ಕರಿಯ ಕಸವೆಂದೆ
ಹೇಳುವೆನು! ನನ್ನ ತಾಯಿಯೊಳೆನಗೆ ಭಕ್ತಿಯಿದೆ!

ಬೀಮಣ—ಹಾಗಾದರಾ ರಮಣಿ ಅನಿತು ಸುಂದರಿಯೆ? ಬಿಡು, ರಕ್ಕಸಾ, ಅವನನ್ನು ಕೊಂದೇ ಬಿಡುವೆನು. ಅವನ ಮಗಳೂ ನಾನೂ ಅರಸ ಅರಸಿಯರಾಗಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳುವೆವು. ಸುಖದಿಂದ ಬಾಳುವೆವು!— ತ್ರಿಶಂಕೂ ನೀನೂ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿರಿ. ಏನಯ್ಯಾ, ತ್ರಿಶಂಕು, ನಿನಗೆ ಸಮ್ಮತವೆ?

ತ್ರಿಶಂಕು—ಭಲಾ! ನಮ್ಮ ಪುಣ್ಯವೆ ಪುಣ್ಯ!

ಬೀಮಣ—ತ್ರಿಶಂಕು, ಬಾ ಇಲ್ಲಿ. ಬಾ ಇಲ್ಲಿ. ನಿನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ಇತ್ತ ನೀಡು. (ಕೈಹಿಡಿದು) ನಿನ್ನನ್ನು ಹೊಡೆದುದು ತಪ್ಪಾಯ್ತು! ಆದರೆ ಬದುಕಿರುವ ತನಕ ನಾಲಗೆಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊ!

ಶನಿಶಕ್ತಿ—ಇನ್ನು ಅರಗಳಿಗೆಯಲಿ ಅವನು ಮಲಗುವನ್.
ಆಗ ಕೊಲ್ಲುವೆಯೇನು?

ಬೀಮಣ— ನಿನ್ನಾಣೆ! ಕೊಲ್ಲುವೆನ್!

ಕಿನ್ನರ—ನನ್ನೊಡೆಯನಿಗೆ ಇದನರುಹುವೆನು.

ಶನಿಶಕ್ತಿ—ನಿನ್ನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಲಿ ಆನಂದವಾಗುತಿದೆ
ನನಗೆ. ನೀನಾಗ ಹಾಡಿದ ಸಮರ ಗೀತೆಯನು
ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಹಾಡುವೆಯಾ, ದೇವ?

ಬೀಮಣ—ರಕ್ಕಸಾ, ನೀನೇನು ಹೇಳಿದರು ಮಾಡುವೆನು. ಸರಿಯೋ ತಪ್ಪೋ!—ಬಾ, ತ್ರಿಶಂಕು, ಹಾಡೋಣ! (ಹಾಡುತ್ತಾರೆ)

ವೀರ ಧೀರ ಶೂರರೆಲ್ಲ
ಬೇಗ ಬನ್ನಿರಿ!

ಬಿಲ್ಲು ಬಾಣಗಳನು ಹಿಡಿದು
ಹಾರಿ ಬನ್ನಿರಿ !
ಸಮರಧರೆಗೆ ಪೋಗುವಾ !
ಶತ್ರುಗಳನು ತಾಗುವಾ !
ಹಿಡಿದು, ಬಡಿದು, ತಲೆಯ ಕಡಿದು,
ಬಿಸಿಯ ರಕ್ತವನ್ನು ಕುಡಿದು,
ಇರಿದು, ಮುರಿದು, ತರಿದು, ಹರಿದು,
ಚುಚ್ಚಿ, ಕೊಚ್ಚಿ, ನುಣ್ಣನರೆದು,
ಜಯವ ಹೊಂದಿ ಮರಳುವಾ !
ಭಟರೆ, ಗೆದ್ದು ತೆರಳುವಾ !
ವೀರ ಧೀರ ಶೂರರೆಲ್ಲ
ಬೇಗ ಬನ್ನಿರಿ !
ಬಿಲ್ಲು ಬಾಣಗಳನು ಹಿಡಿದು
ಹಾರಿ ಬನ್ನಿರಿ !

ಶನಿಶಕ್ತಿ—ರಾಗ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ.

[ಕಿನ್ನರನು ತಾಳಹಾಕಿ ಆ ರಾಗವನ್ನು ಬಾರಿಸುತ್ತಾನೆ]

ಬೀಮಣ— ಇದಾರ ಗಾನ?

ತ್ರಿಶಂಕು—ಮಾರುತ ಮಹಾಶಯನು, ನಮ್ಮ ಹಾಡಿಗೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ತಾಳ ಹಾಕುತ್ತಿರುವನು.

ಬೀಮಣ—ನೀನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ನಿಜರೂಪವನ್ನು ತೋರು. ದೆವ್ವವಾಗಿದ್ದರೆ ಮನಸ್ಸು ಬಂದಹಾಗೆ ಮಾಡು.

ತ್ರಿಶಂಕು—ದಮ್ಮಯ್ಯ ! ನನ್ನಿಂದ ತಪ್ಪಾಗಿದ್ದರೆ ಕ್ಷಮಿಸು ! ಊರಿಗೆ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಕೋಳಿಯನ್ನಾಗಲಿ, ಕುರಿಯನ್ನಾಗಲಿ ಯಾವ ಹರಕೆಯನ್ನು ಬೇಕಾದರೂ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ !

ಬೀಮಣ—ಸತ್ತರೆ ನಿನ್ನ ಋಣ ತೀರಿತು ! ನೀನಾರು ? ನೋಡಿಯೇಬಿಡುತ್ತೇನೆ.—(ಮುಂದುವರಿದು ಹೆದರಿ) ಅಯ್ಯೋ ಕಾಪಾಡು ! ಕಾಪಾಡು !

ಶನಿಶಕ್ತಿ— ಏನು, ಹೆದರಿಬಿಟ್ಟೆಯಾ ?

ಬೀಮಣ—ಎಲ್ಲಾದರೂ ಉಂಟೆ? ಬೀಮಣಗೆ? ಹೆದರಿಕೆ?

ಶನಿಶಕ್ತಿ—ಹೆದರದಿರು. ಇಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಸದ್ದುಗಳು
ತುಂಬಿರುವ ದ್ವೀಪವಿದು. ಗಾನಗಳು ಸಂತೋಷ
ವೀಯುವುವು. ಅದು ಹೊರತು ನೋಯಿಸವು.
ಕೆಲವು ಸಲ ನೂರಾರು ವಾದ್ಯಗಳು ಕರ್ಣದೆಡೆ
ಹಾಡುವುವು; ಕೆಲವು ಸಲ ತಂತಿಗಳ ಮಿಡಿಯುವುವು.
ಕೆಲವು ಸಲ ನಾನು ಮಲಗಿ ಎದ್ದು ತಿರುಗುತಿರೆ
ಮೃದುಮಧುರ ವಾಣಿಗಳು ಮರಳಿ ನಾನ್ ಜೋಂಪಿಪೊಲು
ಜೋಗುಳವ ಹಾಡುವುವು.—ಕನಸಿನಲಿ ಮೋಡಗಳು
ಬಾಯ್ದೆರೆದು, ಮೈಮೇಲೆ ಉದುರುವಂತಿಹ ಹೊಳೆವ
ರತ್ನಗಳ ರಾಶಿಯನು ಮೆರೆದಪವು. ಎಚ್ಚತ್ತು,
ಆ ಕನಸುಗಳೆ ಮರಳಿ ಬರಲೆಂದು ಮಲಗುವೆನು.

ಬೀಮಣ—ಹಾಗಾದರೆ ಇದು ನನಗೆ ಸುಖದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವೇ ದಿಟ! ಒಂದು ಬಿಡಿಕಾಸು ಖರ್ಚಿಲ್ಲದೆ ಅಮರ ಸಂಗೀತ ದೊರಕುತ್ತದೆ!

ಶನಿಶಕ್ತಿ—ಹೌದು. ಆದರದು ಭೈರವನ ಕೊಂದ ಬಳಿಕ.

ಬೀಮಣ—ಅದೇನು ಆಗಿಹೋಗುತ್ತೆ!—ಓಹೋ! ಅದನ್ನು ಆಗಲೇ ಸವಿಗನಸಿನಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ಮರೆತುಬಿಟ್ಟಿದ್ದೆ!

ತ್ರಿಶಂಕು—ಗಾನ ದೂರ ದೂರಕೆ ಜಾರುತಿದೆ. ಈಗ ಅದನ್ನೇ ಹಿಂಬಾಲಿಸೋಣ. ಆಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತೊಡಗೋಣ!

ಬೀಮಣ—ದಾರಿ ತೋರು, ರಕ್ಕಸಾ, ಮುಂದೆ ನಡೆ!—ಆಹಾ! ಈ ಗಗನದ ಗಾಯಕನು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದರೆ!—ಆಹಾ! ಎನಿತಿಂಪು!

[ಹಿಂದೆಯೆ ತೆರಳುತ್ತಾನೆ]

ತ್ರಿಶಂಕು—(ಶನಿಶಕ್ತಿಗೆ) ನಿಲ್ಲುವೆ ಏಕೆ? ಬಾ ಹೋಗೋಣ!

(ಹೊರಡುತ್ತಾರೆ)

ದೃಶ್ಯ ೭

[ದ್ವೀಪದ ಮತ್ತೊಂದು ಭಾಗ. ರಣನಾಯಕ, ರಂಗನಾಯಕ, ರುದ್ರನಾಯಕ, ಜಯದೇವರು ಬರುತ್ತಾರೆ.]

ಜಯದೇವ—(ಬಿಸುಸುಯ್ದು)

ಮುಂದೊಂದು ಹೆಜ್ಜೆಯನು ಇಡಲಾರೆ. ಶಿವಶಿವಾ!
ನನ್ನ ಮುದಿ ಎಲುಬುಗಳು ಕಡಲೆಯಂ ಬೀಸುತಿವೆ.—
ಇದು ಚಕ್ರಭೀಮ ಕೋಟೆಯೆ ಹೌದು. ಎನಿತೊಳವು
ಸುತ್ತುಗಳು! ಏನು ತಿರುಗಣೆಗಳು! ದಿಣ್ಣೆಗಳು,
ಕಣಿವೆಗಳು! ಕಣಿವೆಗಳು, ದಿಣ್ಣೆಗಳು! ಏರಿಳಿದು,
ಇಳಿದೇರಿ ಸಾಕಾಯ್ತು! ನೀವಿನಿತು ತಳುವಿದರೆ
ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವೆನು.

ರಣ— ನಿನ್ನನಾಡುವುದೇಕೆ,

ಜಯದೇವ? ನನ್ನ ಕಾಲ್ಗಳೆ ಸೋತು, ಮುಂದೆ
ನಡೆಯಲಾರದೆ ಬರಿದೆ ತಡುವುತಿವೆ! ಕುಳಿತು ದಣಿ-
ವಾರಿಸಿಕೊ.—ನನಗಿನಿತು ನೆಚ್ಚಿಲ್ಲ; ಮುಳುಗಿದನು!
ನನ್ನಣುಗನಳಿದಿಹನು! ಬಿದಿ ಎಮ್ಮ ಸಾಹಸವನ್
ಅಣಕಿಸುತಲಿರ್ಪುದು! ಹೋದನೇ? ಹೋಗಲಿ!
ಮಾಳ್ಪುದೇನ್?

ರುದ್ರ—(ರಂಗನಾಯಕಗೆ) ನನಗೇನೊ ಅವನ ಈಪರಿ ಕಂಡು
ಸಂತೋಷವುಕ್ಕುತಿದೆ. ಮರೆಯದಿರು ನಮ್ಮ ಹರುವಂ.
ಸಮಯ ದೊರೆಕೊಂಡಾಗ ಅದನು ಸಾಧಿಸಬೇಕು.

ರಂಗ—(ರುದ್ರಗೆ) ಇನ್ನೊಂದು ಸಮಯ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಬಿಡಲಾಗದು.

ರುದ್ರ—(ರಂಗಗೆ) ಇಂದಿನಿರುಳೇ ಸಾಕು. ತಿರುತಿರುಗಿ ಬಳಲಿಹರು.
ಗಾಢನಿದ್ರೆಯ ತಳೆದು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ತಪ್ಪುವರು;
ಆಗ ಮಾಡಿದರಾಯ್ತು.

ರಂಗ— ಇಂದಿನಿರುಳೇ ಅಕ್ಕೆ.

ಇನ್ನದನು ಕುರಿತಾಡುವುದು ಬೇಡ! ಸುಮ್ಮನಿರು!

[ಗಾನ ಕೇಳಿಬರುತ್ತದೆ]

ರಣ— ಏನು ಸಂಗೀತವಿದು? ಮಿತ್ರರಿರಾ, ಕೇಳಿ!

ಜಯ— ಏನಿದದ್ಭುತ ಗಾನ!

[ಭೈರವನು ದೂರ ಅದೃಶ್ಯನಾಗಿ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ವಿಚಿತ್ರ ಆಕೃತಿಗಳು ಹಾಡುತ್ತ ಬಂದು ಕೈಲಿರುವ ಹಣ್ಣುಹಂಪಲುಗಳನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟು, ನೃತ್ಯಮಾಡಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಫಲಾಹಾರಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಮಾಯವಾಗುತ್ತವೆ.]

(ವಿಚಿತ್ರಾಕೃತಿಗಳ ಹಾಡು)

ಕಿನ್ನರ ಕಿಂಕರರೆಲ್ಲರು ಬನ್ನಿ ;
ಬನದಿಂ, ಮಲೆಯಿಂ, ಕೊಳದಿಂ ಬನ್ನಿ !
ಕಳಿತಿಹ ಗೊಂಚಲು ಹಣ್ಗಳ ತನ್ನಿ
ಬೆಟ್ಟದ ಬಾಳೆಯು ಗೊನೆಗಳ ತನ್ನಿ
ಚಿನ್ನದ ತೊಳೆಗಳ ಹಲಸನು ತನ್ನಿ
ಬಣ್ಣದ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣನು ತನ್ನಿ !
ತಿಳಿಗೊಳದಿಂ ತಿಳಿನೀರನು ತನ್ನಿ
ಕಂಪನು ನೀಡುವ ಬೇರ್ಗಳ ತನ್ನಿ ;
ಪೊಸ ಸುಳಿಬಾಳೆಯು ಎಲೆಗಳ ತನ್ನಿ
ತಳಿರಿನ ದೊನ್ನೆಯ ಬಟ್ಟಲ ತನ್ನಿ !
ಕಿನ್ನರ ಕಿಂಕರರೆಲ್ಲರು ಬನ್ನಿ ;
ಬನದಿಂ, ಮಲೆಯಿಂ, ಕೊಳದಿಂ, ಬಯಲಿಂ,
ಬನ್ನಿಂ! ಬನ್ನಿಂ! ಬೇಗನೆ ಬನ್ನಿಂ! [ತಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು]
ಹಸಿದಿಹ ಅತಿಥಿಗಳೆಲ್ಲರು ಬನ್ನಿ ;
ತಂದಿಹ ವಿಧವಿಧ ಫಲಗಳ ತಿನ್ನಿ !
ಮಾವನು ತಿನ್ನಿ, ಹಲಸನು ತಿನ್ನಿ,
ನೀರನು ಕುಡಿಯಿರಿ ಬನ್ನಿ! ಬನ್ನಿ! [ಹೋಗುತ್ತಾರೆ]

ರಣ—ಶಿವನೇ, ಕಾಪಾಡು!—ಇವೇನು ರೂಪಗಳು!

ರಂಗ—ಏಂ ಸೂತ್ರಗೊಂಬೆಗಳ ಕುಣಿದಾಟಂ!—ನಾನೀಗ
ನಂಬಿದೆನು ದಶಶಿರದ ರಾಕ್ಷಸರು ಇಹರೆಂದು.

ಈಗಳುಂ ರಾವಣನು ಲಂಕೆಯನಾಳ್ವನೆಂದು!
ರುದ್ರ—ಇನ್ನೇಕೆ ಸಂದೇಹ? ಈಗಳಾದುದ ಕಂಡು
ಎಲ್ಲವನು ನಂಬುವೆನು. ಕಬ್ಬಿಗರ ಬಣ್ಣನೆಯೊಳ್
ಒಂದಿನಿತುಂ ಸಟೆಯಿಲ್ಲ. ಇದ ಎನ್ನುವರು ಮೂರ್ಖರು!
ಜಯದೇವ—ನಾವಿದನು ನಗರದಲಿ ಹೇಳಿದರೆ ಜನರು
ನಂಬುವರೆ! ನಾವಿಂಥ ಜನಗಳನು ಕಂಡೆವೆನೆ—
ಏಕೆಂದರವರು ಈ ದ್ವೀಪದ ನಿವಾಸಿಗಳೆ
ಇರಬೇಕು.—ರೂಪಗಳು ಬೇರಾದೊಡೇನಂತೆ?
ಮಾನವರ್ ಅರಿಯದಿಹ ಅತಿಥಿಸತ್ಕಾರವಿದು!
ಮನುಜರಲಿ ಈ ವಿನಯ ಮರ್ಯಾದೆಗಳು ವಿರಳ।
ಇಲ್ಲ ಎಂದರು ಎನ್ನಬಹುದು!
ಭೈರವ—(ಸ್ವಗತ) ಧರ್ಮಾತ್ಮನ್,
ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನಹೆ ನೀನು. ನನ್ನಿಯನೆ ನುಡಿದಿರ್ಪೆ.
ಏಕೆಂದರಲ್ಲಿರ್ಪ ಮೂವರಲಿ ಪಿಶಾಚಗಳ
ಮೀರಿರ್ಪ ನಕ್ತಾತ್ಮರೊಳರು!
ರಣ—ಏನು ರೂಪ! ಏನು ಗಾನ! ಏನು ಅಭಿನಯ!
ಭೈರವ—(ಸ್ವಗತ) ಈಗ ಹೊಗಳುವೆ ಏಕೆ? ಮುಂದಪ್ಪುದನು ಕಂಡು
ತರುವಾಯ ಹೊಗಳುವರೆ ಜಾಣರಾದವರು.
ರುದ್ರ—ಎವೆಯಿಕ್ಕುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಯವಾದರು!
ರಂಗ—ಹೋದರೆಮಗೇನಂತೆ? ಹಣ್ಣುಗಳನೀ ಎಡೆಯೆ
ಬಿಟ್ಟಹರು. ನಮಗೂ ಹಸಿವಾಗಿಹುದು ತೊಳಲಿ.
ಬನ್ನಿಂ! ಚೆನ್ನಾಗಿ ಭುಜಿಸುವಂ!
ರಣ— ಶಿವಶಿವಾ, ನಾನೊಲ್ಲೆ!
ಜಯದೇವ—ಬೆದರಲೇತಕೆ ಜೀಯ? ಬಾಲ್ಯದಲಿ ಎನಿತೆನಿತೊ
ಕತೆಗಳನು ಕೇಳಿದೆವು: ಹೊಟ್ಟೆಯಲಿ ಕಣ್ಣುಳ್ಳ
ದಾನವರು! ನೆತ್ತಿಯಲಿ ಬಾಯುಳ್ಳ ಮಾನವರು!
ಶಿರದಲ್ಲಿ ಕೊಂಬುಳ್ಳ ರಕ್ಕಸರು! ಪಕ್ಕದಲಿ

ರೆಕ್ಕೆಗಳನಾಂತಿರ್ಪ ಕವಡು ರಕ್ಕಸಿಯರು !
ಈಗಳಾದರೊ ಏನು ? ಕಂಡಕಂಡವರೆಲ್ಲ
ಕಂಡೆವೆಂದೊರೆಯುವರು !—ಇದಕಳುಕಲೇಕೆ ?

ರಣ—ಮೊದಲ್ ನಾನೆ ತೊಡಗುವೆನು : ಮುದುಕನಾಗಿಹೆನು ;
ನನ್ನ ಕಾಲವದಾಯ್ತು !—ನನಗೆ ಬೇಕಾದವನು
ಬಾಳದೆಯೆ ಹೋದನು ! ಬದುಕಿ ನನಗಿನ್ನೇನು ?
ಕೆಳದಿಯ ನಾಯಕರೆ, ಬನ್ನಿ ನೀವೂ ತೊಡಗಿ.
[ಮಿಂಚು, ಗುಡುಗು ; ಕಿನ್ನರಿನು ಘೋರ ರಾಕ್ಷಸಿಯ ವೇಷದಿಂದ ನುಗ್ಗಿ ಬರಲು ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲುಗಳು ಮಾಯವಾಗುತ್ತವೆ.]

ಕಿನ್ನರ—ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮೂರು ಜನ ಪಾಪಿಗಳಿಹರು ! ಬಿದಿ—
ಬೊಮ್ಮಾಂಡಮನಿತುಮಂ ಆಳುತಿಹ ಬಿದಿ,
ಹೇಸಿ ನರಕವು ಕೂಡ ಉಗಳಿಯಟ್ಟಿದ ನಿಮ್ಮನ್
ಈ ದ್ವೀಪಕೆಸೆದಿಹುದು. ಮರುಳುಗಳ ಗೊಟ್ಟಿಯೊಳ್
ಬದುಕಲರ್ಹರು ನೀವು. ಅದರಿಂದ ದೆವ್ವಗಳ
ನೆಲೆಯು ಬೀಡಾಗಿರ್ಪ ಈ ದ್ವೀಪದಲಿ ನೀವು
ತೊಳಲುವಿರಿ. ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರನು ಮರುಳರನ್ನಾಗಿ
ಮಾಡಿಹೆನ್ ! [ಎಲ್ಲರೂ ಕತ್ತಿಗಳನ್ನು ಒರೆಗಳಚುತ್ತಾರೆ.]
ಛೀ ! ಛೀ ! ಮೂರ್ಖರಿರಾ, ಹೇಡಿಗಳ್
ನೀವೇನ ಮಾಡುವಿರಿ ? ವಿಧಿಯ ಕಿಂಕರರಾವು ;
ನಿಮ್ಮ ಕೈಲಿಹ ಕತ್ತಿಗಳು ನಾವೆ. ಚೀರುತಿಹ
ಗಾಳಿಗಳ ಖಂಡಿಸಿರಿ ! ಭೋರ್ಗರೆವ ನೀರುಗಳ
ಕತ್ತರಿಸಿ ! ನನ್ನ ವೈನವಿರನೊಂದಾದೊಡಂ
ಕೀಳಲಾರದು ನಿಮ್ಮ ವೈಬಲ್ಮೆ. ನಮ್ಮವರ್
ನನ್ನಂತೆ ಬಲವಂತರಾಗಿಹರ್. ನೀವೀಗ
ಕತ್ತಿಗಳ ಭಾರದಿಂ ಕುಸಿಯುವಿರಿ ! ಅವುಗಳನು
ಎತ್ತಲಾರದೆ ಕೆಳಗೆ ಬಿಸುಡುವಿರಿ ! [ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.]
ಮರೆಯದಿರಿ—

ಅದನೊರೆಯೆ ಇಲ್ಲಿಗೈತಂದಿಹೆನ್—ನೆನೆಯಿರಿ !
ನೀವು ಮೂವರು ಸೇರಿ ಭೈರವನಾಯಕನ
ರಾಜ್ಯವನು ಮೋಸದಿಂದಪಹರಿಸಿ, ವಾಹಿನಿಯೊಳ್
ಆತನಂ ಮಗಳೊಡನೆ ತೇಲಿದಿರಿ. ನೆನಪಿದೆಯೆ ?
ಅದರಿಂದ ಮಿಗವಕ್ಕಿ ಹೊಳೆ ಮಲೆಗಳೆಲ್ಲವುಂ
ನಿಮ್ಮ ಕೇಡನೆ ಬಯಸಿ ಕಾದಿಹವು. ಅದರಿಂದ,
ರಣನಾಯಕನೆ, ನಿನ್ನ ಕುವರನಂ ಅಪಹರಿಸಿ
ಕೊಂಡಿಹವು. ನೀವಳಿಯುವನ್ನೆವರಂ ನಿಮ್ಮ
ಪೀಡನೆಯೆ ನಮ್ಮಾಟವಾದಪುದು. ದ್ವೀಪದಲಿ
ನಿಮ್ಮ ಬಾಳನಿತುಮುಂ ನಿಮ್ಮ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ,
ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಗಳಲಿ ಪೂರೈಸುವುದು !

[ಗುಡುಗುತ್ತದೆ. ಕಿನ್ನರನು ಮಾಯವಾಗುತ್ತಾನೆ. ಎಲ್ಲಾ ಚೆರಗಾಗೆ]

ಭೈರವ—(ಸ್ವಗತ) ಕಿನ್ನರಾ, ನಿನ್ನ ಪಾತ್ರವ ನೀನು ಚೆನ್ನಾಗಿ
ನಟಿಸಿರ್ಪೆ. ಭೀಷಣತೆ ಗಾಂಭೀರ್ಯಗಳೆರಡುಂ
ತುಂಬಿರ್ದುವದರಲ್ಲಿ. ನಾನು ಪೇಳ್ದುದನೆಲ್ಲ
ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದೆಸಗಿರ್ಪೆ. ನನ್ನ ಕಿಂಕರರೆಲ್ಲ
ನಿನ್ನಂತೆ ತಂತಮ್ಮ ಕಜ್ಜಗಳನೆಸಗಿಹರ್.
ನಿನ್ನ ಮಾಯೆಯ ಬಲದಿ ನನ್ನರಿಗಳನಿಬರುಂ
ಹುಚ್ಚೆದ್ದು ಹೋಗಿಹರು ; ನನ್ನ ಕೈಯೊಳಗಿಹರು.
ಇವರೆಲ್ಲಮಿಂತಿರ್ಕೆ. ತರುಣ ಶಿವನಾಯಕನ —
ಮರಣ ಹೊಂದಿಹನೆಂದು ಇವರೆಲ್ಲ ತಿಳಿದಿರುವ—
ತರುಣ ಶಿವನಾಯಕನ ಬಳಿಗೈದುವೆನ್ ; ಅಲ್ಲಿ
ಗೌರಾಂಬೆಯೆಂತಿರ್ಪಳದನು ನೋಡುವೆನ್. (ಹೊರಡುತ್ತಾನೆ.)

ಜಯದೇವ—ನಾಯಕರೆ, ಇಂತೇಕೆ ನಿಂತಿರ್ಪಿರಿ ?

ರಣ—ಶಿವಶಿವಾ ! ಶಿವಶಿವಾ ! ಭೈರವನಾಯಕನ
ಪೆಸರನಾರೋ ಪೇಳಿದಂತಾಯ್ತು : ಗಾಳಿಯೋ ?
ವಾಹಿನಿಯೊ ? ಗುಡುಗು ಕೂಗಿತೊ ಏನೊ ? ನಾನರಿಯೆ.

ನಾನು ನೆಗಳಿದ ಪಾಪವನು ಹೇಳಿ ಹಂಗಿಸಿತು.
ಅದರಿಂದಲೆನ್ನ ಸುತನ್ ಅಳಿದನೆಂದೊರೆಯಿತು.
ಹೊಳೆಯ ಬುಡದಲಿ ಮಲಗಿ ನಿದ್ರಿಸುತಲಿಹನವನು.
ನಾನವನ ಪಕ್ಕದೊಳೆ ಪೋಗಿ ನಿದ್ರಿಪೆನ್ ! [ನಿಷ್ಕ್ರಮಣ]
ರಂಗ—ಕೆಚ್ಚಿದ್ದರವುಗಳಿಗೆ, ದೆವ್ವಗಳು ಒಂದೊಂದೆ
ಬರಲಿ ನೋಡುವೆನಾಗ. ಕತ್ತರಿಸಿ ಕೆಡಹುವೆನ್ !
ರುದ್ರ—ನಾನೂ ನೆರವಾಗುವೆನು. [ಇಬ್ಬರೂ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.]
ಜಯದೇವ— ಪಾಪದಿಂದಿವರ್ಗೆಲ್ಲ
ಎದೆಗೆಚ್ಚು ತೊಲಗಿಹುದು. ಎಂದೊ ಕುಡಿದಾ ವಿಷವು
ಇಂದು ಮೈಗೇರಿಹುದು ! ಏನು ಮಾಳ್ಪರೊ ಕಾಣೆ !
ಅವರ ಹಿಂದೆಯೆ ಹೋಗಿ ಸಂತೈಸಲೆಳಸುವೆನು !
(ಹೊರಡುತ್ತಾನೆ)

ದೃಶ್ಯ ೯

[ಭೈರವನಾಯಕನ ಗುಹೆಯ ಮುಂದೆ. ಭೈರವನಾಯಕ, ಶಿವನಾಯಕ,
ಗೌರಾಂಬೆ ಬರುತ್ತಾರೆ.]
ಭೈರವ—ಅನಾಗರಿಕನಂದದಲಿ ಬಿರುನುಡಿಗಳಿಂ ಬೈದು,
ಇನಿತು ಕಡುಗೆಯ್ಮೆಯಲಿ ನಿನ್ನ ನೂಂಕಿದೆನ್ ; ಅದಕೆ
ತಗುವ ಸನ್ಮಾನವನೆ ಮಾಡುವೆನ್ : ತಕ್ಕ ಬಹು-
ಮಾನವನೆ ನೀಡುವೆನ್ : ನನ್ನ ಜೀವನದುಸಿರ್,
ನನ್ನ ಬಾಳ್ವೆಯ ಕಣ್ಣೆ ತಾನಾಗಿರುವ ನನ್ನ
ಸುಕುಮಾರಿ ಗೌರಾಂಬೆಯನ್ ನಿನಗೆ ಧಾರೆ
ಎರೆದಿರ್ಪೆನ್. ನಿನ್ನೊಲವಿನಾಳವನ್ ಪರಿಕಿಸಲ್
ಅಂತೆಸಗಿದೆನ್ ! ಬರಿದೆ ಚಿಂತೆಗೊಳಗಾಗದಿರು.

ಕಷ್ಟಾಪಮಾನಗಳ ಒರೆಗಲ್ಲಿನಲಿ ನಿನ್ನ
ಒಲ್ಮೆಪೊನ್ನನ್ ತಿಕ್ಕಿ ನೋಡಿಹೆನ್. ಚಿನ್ನದೊಳ್
ಮತ್ತಾವ ಕೀಳ್ಪೊನ್ನುಂ ಬೆರೆತಿಲ್ಲವೆಂದರಿತೆನ್.—(ಮೇಲೆ ನೋಡಿ)
ಬಾನ್ವೆಣ್ಣೆ, ತಿರೆವೆಣ್ಣೆ, ತೊರೆವೆಣ್ಣೆ, ನೀವೆಲ್ಲ
ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರಿ: ನನ್ನ ಪುತ್ರಿಯಂ ಸಂತಸದಿ
ಶಿವನಾಯಕಂಗೆ ಧಾರೆಯನೆರೆದು ಇತ್ತಪೆನ್!–(ಮಗಳನ್ನು ಅಳಿಯ ನನ್ನು ನೋಡಿ)
ಗೌರಾಂಬೆ ಅತಿಚೆಲುವೆ. ಗೌರಾಂಬೆ ಅತಿಸುಗುಣೆ.
ನಾಯಕನೆ, ತಂದೆ ಮಗಳನು ಬಣ್ಣಿಸುವನೆಂದು
ತಿಳಿಯದಿರು. ಬಣ್ಣನೆಗಳೆಲ್ಲವನು ಹಿಂದಿಕ್ಕಿ
ಮುಂಚುವುದು ನನ್ನ ಗೌರಿಯ ಶೀಲ!

ಶಿವ— ಮಾವ,
ನನ್ನಿನುಡಿಯಲ್ ನಂಬದಿಹುದೆಂತು? ಬಾಂದಳದ
ದನಿಯೊಂದು 'ನಂಬದಿರ್!' ಎಂದರೂ ನಾನೊಪ್ಪೆನ್!

ಭೈರವ—ನಳನಳಿಸುವೀ ಹಸುರಿನಲಿ ಕುಳಿತು, ಅವಳೊಡನೆ
ಮಾತಾಡಿ, ನೀಪಿರ್ವ್ವರೂ ಸೇರಿ ಸರಸದಿಂ
ಬರುವ ಕಾಲದ ಮುಗುದ ಸವಿಗನಸುಗಳ ಕಟ್ಟುತಿರಿ!—
ಕಿನ್ನರಾ, ಎಲ್ಲಿರ್ಪೆ? (ಕಿನ್ನರನ ಪ್ರವೇಶ)

ಕಿನ್ನರ— ಬೆಸನೇನ್, ನನ್ನೊಡೆಯ?

ಭೈರವ—ಕೈಕೊಂಡ ಕಾರ್ಯಮಂ ನೀನುಂ ನಿನ್ನಾಳ್ಗಳುಂ
ಬಿಡದೆ ನಿರ್ವಹಿಸಿದಿರಿ. ಅಂತಹುದೆ ಇನ್ನೊಂದು
ಮಾಯೆಯುಂ ತೋರವೇಳ್ಕುಂ. ನಡೆ, ಬೇಗದಿಂ
ಮೇಳಮಂ ಕರೆದು ತಾ. ತರುಣ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ
ನನ್ನ ಮಂತ್ರದ ಕಲೆಯ ನೋಡಬೇಕೆಂಬಾಸೆ!
ತೋರ್ಪೆನೆಂದಾನುಂ ಬಾಸೆಯಿತ್ತಿಹೆನ್.
ಶೀಘ್ರದಿಂ ಕರೆದು ತಾ.

ಕಿನ್ನರ— ಕರೆತರ್ಪೆನೀಗಳೆಯೆ!

ಭೈರವ—ಎವೆಯಿಕ್ಕುವುದರೊಳ್ !

ಕಿನ್ನರ—ಹೋಗಿ ಬಾ, ಕರೆದು ತಾ, ಎಂದು ನೀಂ ಪೇಳ್ವ ಮುನ್ನ,
ಎರಡುಸಾರಿ ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ಉಸಿರ ನೀನು ಎಳೆವ ಮುನ್ನ
ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವೇಷಗಳನು ಧರಿಸಿ ಎಲ್ಲ ಬರುವರು.
ತುದಿಯ ಬೆರಳ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ಕುಣಿದು ನಲಿದು ಬರುವರು.
ಶುಕ ಪಿಕಂಗಳಿಂಚರಂಗಳೇಳಿಸುತ್ತ ಬರುವರು.
ನವ ಮಯೂರ ನೃತ್ಯಗಳನು ತೋರಿ, ಮೀರಿ, ಬರುವರು.

ಭೈರವ—ಹೋಗು, ನಡೆ, ಕಿನ್ನರಾ. (ಕಿನ್ನರ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.)
ಮಾತಾಡದಿರಿ. ಕಣ್ದೆರೆದು ಮೌನದಿಂದಿರಿ.
[ಗಾನ ಕೇಳಿಸುತ್ತದೆ. ಒಡನೆಯೆ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಹೊಗೆಮುಂಜು ಮುಸುಗಿ ದೃಶ್ಯವು ರಮಣೀಯವೂ ಅಲೌಕಿಕವೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಹಸುರುಡೆಯ ಬನದೇವಿ ತೇಲಿ ತೇಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾಳೆ.]

ಬನದೇವಿ—ಬನಗಳಧಿದೇವತೆಯು ಬನದೇವಿ ನಾನು,
ಸೌಂದರ್ಯ ದೇವತೆಗೆ ಹಸುರು ಕಣ್ಣಾನು ;
ಸುಂದರ ವಸಂತನಿಗೆ ಸುಂದರಿಯು ನಾನು,
ಭೂಮಿದೇವಿಗೆ ನಚ್ಚಿನಾ ಕೆಳದಿ ನಾನು ;
ಭೂದೇವಿಗನುದಿನವು ಪಸುರುಡೆಯನುಡಿಸಿ,
ತರತರದ ಕುಸುಮದಾಭರಣಗಳ ತೊಡಿಸಿ,
ಹೊಳೆಹೊಳೆವ ಹಿಮಮಣಿಯ ಮಾಲೆಗಳ ಸೂಡಿ,
ಪೂತ ಪೊಸ ಬಳ್ಳಿಗಳ ಹೊಂಬಳೆಯ ನೀಡಿ,
ಸಿಂಗರಿಸಿ ಕಳುಹುವೆನು ಸೃಷ್ಟಿರಂಗಕ್ಕೆ !
ಮಾನವರೆ, ನಿಮಗೆ ಗೆಲವಕ್ಕೆ ! ಸೊಗಮಕ್ಕೆ !
[ನೀರುಡೆಯ ನದೀದೇವಿ ಹೊಳೆಯಂತೆ ಹರಿಹರಿದು ಬರುತ್ತಾಳೆ.]

ನದೀದೇವೀ—ಬೆಟ್ಟದುದಿಯುಲಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಕಡಲಿಗೆ
ಹರಿವ ಹೊಳೆಗಳ ರಾಣಿಯು.
ಒಮ್ಮೆ ಹಾರುತ, ಒಮ್ಮೆ ಜಾರುತ,
ಒಮ್ಮೆ ನಿಲ್ಲುತ, ಒಮ್ಮೆ ಓಡುತ,

ನಲಿವ ನಾ ಜಲವೇಣಿಯು !

ಚಲಿವ ಮೀನುಗಳೆನ್ನ ಕಂಗಳು,
ಪೊಳೆವ ಪವಳಗಳೊಡವೆಯು.
ನಿಂತ ನೀರಿನ ಮೇಲೆ ಮಲಗುವ
ಗಿಳಿಗಳೆದೆಯನು ಹೋಲಿ ತೇಲುವ
ಪದ್ಮಪತ್ರಗಳುಡುಗೆಯು !
ನನ್ನ ಬಲಗಡೆ, ನನ್ನ ಎಡಗಡೆ,
ಶಾಲಿವನಗಳು ನಲಿವುವು.
ನಾನು ಹೋಹೆಡೆಯೆಲ್ಲ ತೃಪ್ತಿಯು,
ನಾನು ನಿಲ್ವೆಡೆಯೆಲ್ಲ ಸೌಖ್ಯವು,
ನನ್ನ ಪೈರುಗಳೊಲಿವುವು !
ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥಗಳೆನ್ನೊಳಿರುವುವು,
ಪಾಪಗಳ ನಾ ತೊಳೆಯುವೆ.
ಮುಗಿಲ ಮನೆಯಿಂದೋಡಿ ಬಂದೆನು,
ಶಿವನ ಜಡೆಯನು ತುಳಿದು ನಿಂದೆನು,
ಭಕ್ತರಡಿಗಳ ತೊಳೆಯುವೆ !
ನಾನು ಹೊಳೆಗಳ ರಾಣಿಯು !
ನಲಿವ ನಾ ಜಲವೇಣಿಯು !
ನಾನು ನೀರಜಪಾಣಿಯು !
ನಾನು ಗಂಗೆಯ ವಾಣಿಯು !

[ಮುಗಿಲ ದೇವತೆಗಳು ಮೇಲಿಂದ ಇಳಿಯುತ್ತಾರೆ.]

ಮುಗಿಲ ದೇವತೆಗಳು—

ರವಿಯು ಕಡಲ ಮುದ್ದಿಪೆಡೆಯೊಳುದಿಸಿ ಬಂದೆವು.
ಬಿತ್ತರದ ಬಾನಿನಲಿ ತೇಲಿಬಂದೆವು.
ಮಳೆಯ ಬಿಲ್ಲ ಮುಡಿದು, ಸೂಡಿ,
ಗುಡುಗಿನೊಡನೆ ಸರಸವಾಡಿ,

ಮಿಂಚುಗಳನು ಬಳೆಯು ಮಾಡಿ,
ತೇಲಿಬಂದೆವು !
ಭೂಮಿಯೆಲ್ಲ ಸೊಗದೊಳಿಹುದು,
ಪೈರುಪಚ್ಚೆ ಬೆಳೆಯುತಿಹುದು,
ಎಂಬ ಸೊಗದ ಸುದ್ದಿಯನು
ಹೇಳಬಂದೆವು !
ರವಿಯು ಕಡಲ ಮುದ್ದಿಪೆಡೆಯೊಳುದಿಸಿ ಬಂದೆವು.
ಬಿತ್ತರದ ಬಾನಿನಲಿ ತೇಲಿಬಂದೆವು.

ಬಿಸಿಲ ಬೇಗೆಯಿಂದ ಬೆಂದು
ಬಾಡುತಿರುವ ಹೂವುಗಳಿಗೆ
ಅಮರಸುಖವ ನೀಡಲೆಂದು
ಸೊದೆಯು ತಂದೆವು !
ವಿರಹದಗ್ನಿಯಿಂದ ಬೆಂದು
ಬಳಲುತಿರ್ಪ ತರುಣರೆದೆಗೆ
ತಣ್ಪುಮುತ್ತನೀಯುಲೆಂದು
ತೇಲಿಬಂದೆವು !
ರವಿಯು ಕಡಲ ಮುದ್ದಿಪೆಡೆಯೊಳುದಿಸಿ ಬಂದೆವು.
ಬಿತ್ತರದ ಬಾನಿನಲಿ ತೆಲೀಬಂದೆವು.

[ಉರ್ವಶಿ ನರ್ತಿಸುತ್ತ ಬರುತ್ತಾಳೆ.]

ಉರ್ವಶಿ—ರಂಭೆ, ತಿಲೋತ್ತಮೆ, ಮೇನಕೆಯರ ಸಖಿ
ಸಗ್ಗದ ಅಚ್ಚರಿ ಉರ್ವಶಿ ನಾನು ;
ಇಂದ್ರನ ನಚ್ಚಿನ ಪೆಣ್ಮಣಿ ನಾನು,
ರಿಸಿಗಳ ತವಸನು ನುಂಗಿದಳಾನು ;
ಸೃಷ್ಟಿಯ ಮೋಹಿಸಿ ನಾನಾಗಿರುವೆನು
ಮಾಯೆಗೆ ಕಣ್ಣಾಗಿರುವಳು ನಾನು ;
ಸವಿ ಸೆರೆಯಲಿ ನಲಿವರ ಕೆಳೆಯಾಗಿಹೆ,
ಶುಷ್ಕ ವಿಮುಕ್ತಿಯ ಶತ್ರುವು ನಾನು !

ಲೋಕಗಳೆಲ್ಲವನನುದಿನ ಸುತ್ತಿ,
ಚಾಗದ ಕೋಂಟೆಗಳೆಲ್ಲವ ಘುತ್ತಿ,
ಭೋಗದ ಬಿಂಜವನೆಲ್ಲಿಯು ಬಿತ್ತಿ,
ನಲಿವೆನು ಕಾಮನ ಬಾವುಟವೆತ್ತಿ!

ಮಧುಮಾಸದ ಕೋಗಿಲೆಗಳ ಕೂಡಿ
ಬನ ಬನ ಬನಗಳ ಸಂಚರಿಪೆ;
ಗಿಳಿಗಳ ಕೊರಲೊಳು ನಾನೇ ಹಾಡಿ,
ವಿರಹಿಗಳೆಲ್ಲರನುಪಚರಿಪೆ.

ಬಾ, ಬಾ, ಯುವಕನೆ, ಬನಗಳಲಿ
ತಳಿತಿಹ ಮರಗಳ ನೆಳಲಿನಲಿ
ಒಯ್ಯನೆ ಬಹ ತಂಗಾಳಿಯಲಿ
ಬಾ, ಬಾ, ಉರ್ವಶಿಯಿಹಳಲ್ಲಿ!

[ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಹಾಡುತ್ತಾರೆ.]

ಎಲ್ಲರೂ— ನರರೊಳ್ಗೆಯ್ಮೆಗೆ ಪರಶಿವ ಮೆಚ್ಚಲಿ!
ಕವಿಗಳು, ಕಲೆಗಳು, ನಾಡೊಳು ಹೆಚ್ಚಲಿ!
ಕಾಲಕೆ ಬುವಿಯಲಿ ಮಳೆಬೆಳೆಯಾಗಲಿ!
ಸಜ್ಜನವೃಂದಕೆ ಚಿರಸುಖವಾಗಲಿ!
ವೀರರು ನಾಡಿನ ಬಸಿರೊಳು ಹುಟ್ಟಲಿ!
ಧರೆಯೊಳು ದೇವರ ರಾಜ್ಯವ ಕಟ್ಟಲಿ!
ತರುಣ ತರುಣಿಯರ ಮದುವೆಗಳಾಗಲಿ!
ಭೂಮಿಯೆ ಸ್ವರ್ಗವ ಮಿರ್ರ್ವಂತಾಗಲಿ!

[ಭೈರವನ ಕೈಸನ್ನೆಯಿಂದ ಅವರೆಲ್ಲ ಮಾಯವಾಗುತ್ತಾರೆ.]

ಭೈರವ—(ಸ್ವಗತ) ಮರೆತಿದ್ದೆ! ಮಾರಿಯ ಫಿತೂರಿಯನು ಮರೆತಿದ್ದೆ!
ನನ್ನ ಕೊಲೆಯಂ ಬಯಸಿ, ಶನಿಶಕ್ತಿ ತನ್ನ ಅನು-
ಯಾಯಿಗಳ ಕೂಡಿ ಬಹ ಪೊಳ್ತು ಬಳಿಸಾರಿಹುದು.
(ಶಿವನಾಯಕಗೆ) ನೃತ್ಯಮಿಂದಿಗೆ ಸಾಲ್ಗುಂ! ಚೆನ್ನಾಯ್ತು ನರ್ತನಂ!

ಶಿವ—ನಮ್ಮರಸನಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯುಂ ನಾನಿಂಥ

ಕುಣಿತವನು ಕಂಡಿಲ್ಲ, ಗಾನವನು ಕೇಳಿಲ್ಲ.
ಸ್ವರ್ಗೀಯಮಾಗಿತ್ತು ! ಅವುಗಳೆಲ್ಲವು ಮಾಯಾ-
ಮೂರ್ತಿಗಳೆ ?

ಭೈರವ— ಅಹುದು, ಮಾಯೆಯ ಬಲದೊಳೈತಂದ
ದೇವತೆಗಳವರು. [ಉದ್ವೇಗ, ಚಿಂತೆಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾನೆ.]

ಶಿವ— (ಗೌರಾಂಬೆಗೆ) ನಿನ್ನ ತಂದೆಯು ಪರಿಯೆ
ಬೇರೆಯಾದಂತಿಹುದು. ಆವುದೋ ಚಿಂತೆಯೊಳದು !

ಗೌರಾಂಬೆ—(ಶಿವನಾಯಕಗೆ)
ಮೊಗದೊಳುರಿ ಹೊಮ್ಮುತಿದೆ. ಆವಗಂ ಅವನಿಂತು
ಕೋಪವಶನಾದುದನು ಕಂಡಿಲ್ಲ.

ಭೈರವ— ನಾಯಕನೆ,
ಬೆಕ್ಕಸಂಬಡುವಂತೆ ತೋರುತಿದೆ. ಏನಿಲ್ಲ,
ನೀವು ಸಂತಸದೊಳಿರಿ. ನಾನೊರೆದ ತೆರದಿಂದೆ
ನೀನು ನೋಡಿದುದೆಲ್ಲ ಬರಿಯ ಮಾಯೆಯೆ ದಿಟಂ !
ಗಾಳಿಯದು, ಕರಗಿ ಗಾಳಿಯ ಹೊಂದಿ ಹೋದುದು.
ನೀನು ಕಂಡೀ ದೃಶ್ಯದಂತೆಯೇ ಸರ್ವವೂ,
ವಿಸ್ತಾರವಾದೀ ಸಮಸ್ತ ವಿಶ್ವವು ಕೂಡ
ಮಾಯೆಯೆಂದರಿಯುವುದು ; ಕನಸೆಂದು ಭಾವಿಪುದು.
ಪೊಂಬುತ್ತಳಿಗಳಿಂದ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ರಂಜಿಸುವ
ನಮ್ಮ ಏಳುಪ್ಪರಿಗೆಯರಮನೆಗಳೂ, ಮುಗಿಲ
ಬೆಳ್ನೆರಿಯ ತೆರೆಯೊಳ್ ಅವಿತು ಆಗಸವ ತಿವಿವೆಮ್ಮ
ಗೋಪುರಗಳಿಂ ಮೆರೆವ ಗುಡಿಗಳೂ, ಮೇಣ್ ನಮ್ಮ
ಧನಕನಕಾದಿ ಸಕಲೈಶ್ವರ್ಯ ಸಮುದಾಯವೂ ;
ಹೆಚ್ಚೇನು ? ನದಿಗಳಿಂ, ಗಿರಿಗಳಿಂ, ವನಗಳಿಂ,
ಸ್ಥಿರೆ ಎಂಬ ಪೆಸರಿನಿಂ ಮೆರೆದಿರ್ಪ ನಮ್ಮ
ಈ ಮಹಾ ಉರ್ವರೆಯೆ ಕಾಲವಾಹಿನಿಯಲ್ಲಿ
ಕರಕರಗಿ, ಒಡೆದ ಸವಿಗನಸಂತೆ ಪುಚ್ಚಳಿದು

ಪೋದಪುದು ; ಸೊನ್ನೆಯೊಳಗೊಂದಾಗಿ ಅಡಗುವುದು,
ಕುರಪು ಕೂಡಾ ಉಳಿಯದಂವದಲಿ ! ನಾವೆಲ್ಲ
ಕನಸುಗಳು ! ಆವನೋ ಕಾಣುತಿಹ ಕನಸುಗಳು !
ಕನಸೆಮ್ಮ ಬಾಳನಾವರಿಸಿಹುದು. ಕನವರಿಪನ್
ಆತನೆಚ್ಚತ್ತನೆನೆ, ನಾವೆಲ್ಲಿ! ಶೂನ್ಯದಲಿ !—
ನೆನೆದದಂ, ಗೌರಿಯಾಣ್ಮ, ಸುಯ್ದುದೀ ಪಿತೃಹೃದಯಂ !
ಅದೆನ್ನ ದೌರ್ಬಲ್ಯಂ ! ಮುದಿಮೆದುಳ್ ಕದಡಿಹುದು !
ನೀವಿರ್ವರೂ ನಡೆಯಿರಾ ಗುಹೆಯ ಮಂಟಪಕೆ.
ಸೊಗವಿಹುದು ನಿಮಗಲ್ಲಿ. ನಾನು ತಂಗಾಳಿಯುಲಿ
ಸಂಚರಿಸಿ ಶಾಂತಿವಾಳ್ಪೆನ್ ಕದಡಿರುವ ಬಗೆಗೆ

ಗೌರಾಂಬೆ, ಶಿವನಾಯಕ —(ಸಸಂಭ್ರಮವಾಗಿ) ನಿಮ್ಮಿಷ್ಟವೆಮಗಾಜ್ಞೆ. ಪೋದಪೆವು. (ನಲಿನಲಿದು ತೆರಳುತ್ತಾರೆ)

ಭೈರವ—ಕಿನ್ನರಾ, ಎಲ್ಲಿರ್ಪೆ ? [ಕಿನ್ನರನ ಪ್ರವೇಶ]

ಕಿನ್ನರ— ಬೆಸನೇನ್, ಒಡೆಯ !

ಭೈರವ—ಶನಿಶಕ್ತಿಗೆದುರಾಗಲ್ ಅನುವಾಗು.

ಕಿನ್ನರ—ಅಹುದು, ನನ್ನೊಡೆಯ. ಉರ್ವಶಿ ಬಂದ ಪೊಳ್ತೆ
ನಿನಗದನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದೆಳಸಿದೆನ್. ಆದರೆ
ನೀನೆಲ್ಲಿ ಮುನಿಯುವಿಯೊ ಎಂದುಸಿರದಾದೆನ್ !

ಭೈರವ—ಈಗಳವರನ್ ಎಲ್ಲಿಗೊಯ್ದಿರ್ಪೆ ?

ಕಿನ್ನರ—ಕುಡಿಕುಡಿದು ಕೆಂಪೇರಿಹೋಗಿದ್ದರವರೆಲ್ಲರ್.
ಮತ್ತಿನಲಿ, ಮೊಗದಮೇಲಾಡಿದೆಲರನೆ ತಿವಿದು,
ಅಡಿಗಳನೆ ಸೋಂಕಿತೆಂದುರ್ವರೆಯನ್ ಒದೆದು
ಕೂಗುತ್ತ ಬರುತಿರ್ದರ್ ಈಯೆಡೆಗೆ. ನಾನಾಗಳ್-
ತಾಳಂಗಳಂ ಬಡಿಬಡಿದು ಹಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದೆ.
ಒಡನೆಯೆ ಮಿಗಗಳಂತೆ ಕಿವಿಗಳನ್ ಆಡಿಸುತ,
ಕಣ್ಣೆವೆಯನ್ ಇಕ್ಕದೆಯೆ ನಾಸಿಕವ ಮೇಗೆತ್ತಿ
ಗಾನವನೆ ಮೂಸುತ್ತ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದರೆನ್ನನ್.

ಕೊರಕಲೊಳ್, ಕಲ್ಗಳೊಳ್, ಮುಳ್ಗಳೊಳ್, ಕೆಸರಿನೊಳ್
ಎಳೆತಂದು, ಕಡೆಗೆ ತಾವರೆಗೊಳದ ಉಸುಬಿನೊಳ್
ಕಿವಿವರೆಗೆ ಕೆಸರೇರುವನ್ನೆವರಂ ಬಿಡದೆ ನೂಂಕಿ
ಪಿಂತಿರುಗಿ ಬಂದೆನ್.

ಭೈರವ— ಒಳ್ಗೆಲಸವೆಸಗಿದಯ್!
ನೀನಿಂತು ಕೆಲವೊಳ್ತು ಅದೃಶ್ಯನಾಗಿಯೆ ಇರು!—
ಹೋಗಿ ಗುಹೆಯೊಳಗಿಂದ ಚಿಂದಿಗಳ ತಾ ಇಲ್ಲಿ.
ಆ ಕಳ್ಳರನ್ ಪಿಡಿಯೆ ಒಂದುಪಾಯಂ ಮಾಳ್ಪೆನ್

ಕಿನ್ನರ—ಅಪ್ಪಣೆ! [ಹೋಗುತ್ತಾನೆ]

ಭೈರವ—ಪಿಶಾಚ! ಹುಟ್ಟು ಪಿಶಾಚ! ಏಗೈದರೇನಂತೆ
ಡೊಂಕು ತಿದ್ದುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನೆನಿತು ಯತ್ನಿಸಿದೆ
ಸನ್ಮಾರ್ಗಕವನನ್ ಎಳೆತರಲೆಂದು. ನೀರಿನೊಳು
ಹೋಮಗೈದಂತಾಯ್ತು ನನ್ನಾ ಪ್ರಯತ್ನಂ.
ಕಾಲ ಹೋದಂತೆಲ್ಲ ಕುರೂಪಿಯಾಗುತ್ತಿಹನ್.
ದೇಹದಂತೆಯೆ ಮನಂ ವಿಕಾರಗೊಳ್ಳುತ್ತಿಹುದು!
ದುರುಳರ್ಗೈತರ್ಕೆ! ಒರಲಿಸುವೆನವರನ್!
[ಕಿನ್ನರನು ಮಿರುಗುವ ಪೀತಾಂಬರಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ತರುತ್ತಾನೆ.]
ಈ ಎಡೆಯೆ ಜೋಲಾಡುವಂತೆ ಸಾಲಾಗಿ
ಅವುಗಳನ್ ತೂಗಲಿಡು. [ಹಾಗೆಯೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ]
[ಭೈರವನಾಯಕನೂ ಕಿನ್ನರನೂ ಅಡಗುತ್ತಾರೆ. ಶನಿಶಕ್ತಿ, ಬೀಮಣ್ಣ, ತ್ರಿಶಂಕು ಕೆಸರಾದ ಒದ್ದೆಬಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಾರೆ.]

ಶನಿಶಕ್ತಿ—ಮೆಲ್ಲಗೆ, ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಡಿ! ಆ ಮುದಿಗೂಬೆಗೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಸಪ್ಪುಳ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಕೇಳಿಸೀತು! ನಾವೀಗ ಅವನ ಗುಹೆಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಹೆವು.

ಬೀಮಣ್ಣ—ರಾಕ್ಷಸಾ, ನಿನ್ನ ಕಿನ್ನರ ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸ ನೋಡಿದೆಯಾ! 'ಅವನು ಬಹು ಸಾಧು ಪ್ರಾಣಿ, ಅವನಿಂದ ತೊಂದರೆ ಏನೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ' ಎಂದೊದರಿದೆಯಲ್ಲಾ! ಈಗ ನಮ್ಮ ಗತಿ ಏನಾಗಿದೆ ನೋಡು!

ನೋಡೋ, ಮೂರ್ಖ! ನನಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದುದೆ ಆದರೆ ನಿನ್ನ--
(ಹಲ್ಲು ಕಡಿದು ಶನಿಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾನೆ.)

ತ್ರಿಶಂಕು—ಗತಿ ಪೂರೈಸಿತೆಂದೆ ತಿಳಿದುಕೊ!

ಶನಿಶಕ್ತಿ—ದಮ್ಮಯ್ಯ, ನನ್ನಲ್ಲಿ ಕೃಪೆದೋರಿ ಸುಮ್ಮನಿರು.
ಮುಂದೆ ನಿನಗೊದಗಿಬಹ ಸೊಗದಿದುರು ಈ ಎಡರು
ಹುಲ್ಲಿಗೆಣೆ! ಮೆಲ್ಲಗೆ ಮಾತಾಡಿ! ಸದ್ದಿಲ್ಲ,
ನಟ್ಟಿರುಳಿನಂತಿಹುದು! ಮೆಲ್ಲಗೆ! ಮೆಲ್ಲಗೆ!

ತ್ರಿಶಂಕು—[ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ] ಅಲ್ಲವೋ! ಎಲೋ ಹೈಲು ರಾಕ್ಷಸ, ನಮ್ಮ ಹೆಂಡದ ಬುರುಡೆಗಳೆಲ್ಲ ಹೋದುವಲ್ಲೋ ಆ ಉಸುಬಿನಲಿ! ಅದಕ್ಕೇನು ಹೇಳುವೆಯೋ ಈಗ?

ಬೀಮಣ—ನೀನೆಂಥ ರಾಕ್ಷಸವೋ! ನಿನ್ನಿಂದ ಮಾನಹಾನಿ, ಧನಹಾನಿ, ಹೆಂಡದ ಹಾನಿ, ಕಡೆಗೆ ಪ್ರಾಣಹಾನಿ—ಅಂತೂ ಕಡೆಗೂ ನಿನ್ನಿಂದ ನಮಗೆ ಸುಖವಿಲ್ಲವೆಂದೇ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ತ್ರಿಶಂಕು—ಮೈತುಂಬಾ ಕೆಸರಾದರೂ 'ಏನೋ ಹೋಗಲಿ!' ಎನ್ನಬಹುದು. ಹೆಂಡದ ಬುರುಡೆಗಳು ಹೋಗಿದ್ದು?

ಬೀಮಣ—ಆದದ್ದಾಗಲಿ, ಹೋಗಿ ಆ ಹೆಂಡದ ಬುರುಡೆಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿಯೇ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ!—ಕೆಸರಿನಲಿ ಕಿವಿಯಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತಲೆ ಬೇಕಾದರೂ ಮುಚ್ಚಿ ಹೋಗಲಿ! ನೋಡಿಯೇ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ! [ಹೋಗಲುದ್ಯುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ.]

ಶನಿಶಕ್ತಿ—ದೇವತೆಯೆ, ದಯಮಾಡಿ ಸುಮ್ಮನಿರು! ನೋಡಲ್ಲಿ,
ಅದೆ ಗುಹೆಯ ಬಾಯಿ. ಸದ್ದು ಮಾಡದೆ ಒಳಗೆ
ಹೋಗೋಣ! ನಾನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಮಾಡಿಬಿಡು.
ಆಮೇಲೆ, ನಿನ್ನದೀ ದ್ವೀಪ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯಂ!!
ಶನಿಶಕ್ತಿ ನಿನಗೆ ಕಿಂಕರನಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವನ್.

ಬೀಮಣ—(ತತ್ತರಿಸುತ್ತ) ಎಲ್ಲಿ, ಸ್ವಲ್ಪ ಕೈಹಿಡಿದುಕೊ. ಮೈ ನಡುಗುತ್ತಿದೆ, ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ! ತಲೆ ತಿರುಗುತ್ತಿದೆ, ಕೋಪದಿಂದ!

ತ್ರಿಶಂಕು—(ದುಕೂಲಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಅಟ್ಟಹಾಸದಿಂದ) ಬೀಮಣ ಚಕ್ರವರ್ತಿ!

ಬೀಮಣ ಸಾರ್ವಭೌಮ! ಬೀಮಣ ಮಹಾಪ್ರಭೋ! ಇಲ್ಲಿ ನೋಡು! ಇಲ್ಲಿ ನೋಡು! ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದ ರಾಜ ದುಕೂಲಗಳು!

ಶನಿಶಕ್ತಿ—ಥೂ ಮೂರ್ಖ! ಕೂಗಬೇಡ! ಆ ಚಿಂದಿಗಳು ನಮಗೇಕೆ! ಅಲ್ಲಿರಲಿ ಬಿಡು!

ತ್ರಿಶಂಕು—[ನೀಳ್ದನಿಯಿಂದ] ಎಲೆ ಎಲೆ ರಾಕ್ಷಸಾ! ಮೋಸಮಾಡುವೆಯೋ? ನಮಗಿಲ್ಲವೇ ಹರಕುಬಟ್ಟೆಗಳ ಪರಿಚಯ?—ಇಲ್ಲಿ ನೋಡು!—ಇಲ್ಲಿ ನೋಡು, ಬೀಮಣ ಚಕ್ರವರ್ತಿ!

[ನಿಲುವಂಗಿಯನ್ನು ಹೊದೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.]

ಬೀಮಣ—ತ್ರಿಶಂಕು, ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೆ ಇಡು. ನನಗೆ ಸೇರಬೇಕಾದ್ದು ಅದು.

ತ್ರಿಶಂಕು—ಆಗಲಿ ತಾವೇ ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ! [ಅಲ್ಲಿ ಹಾಕುತ್ತಾನೆ. ಬೀಮಣ ಅದನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ತೊಡಲು ಎಳಸುತ್ತಾನೆ.]

ಶನಿಶಕ್ತಿ—ನಿನ್ನ ಮನೆ ಹಾಳಾಗ! ಆ ಚಿಂದಿಗಳಿಗೇಕಿಷ್ಟು ಪರಿದಾಟ!—ಹೋಗಿ, ಮೊದಲು ಕೊಲೆಮಾಡೋಣ! ಅವನೆಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಎದ್ದನೆಂದರೆ, ನೋಡು, ತಲೆಯಿಂದ ಕಾಲವರೆಗೂ ನಮ್ಮ ಚಮಡ ಸುಲಿಯುತ್ತಾನೆ!

ಬೀಮಣ—ಸುಮ್ಮನಿರೋ ರಾಕ್ಷಸಾ! ಸುಮ್ಮನಿರೋ ಸಾಕು!—ನಿನ್ನಾಣೆ ತ್ರಿಶಂಕು. ಇದು ನನ್ನ ನಿಲುವಂಗಿಯಲ್ಲವೇನೊ?—ಓಹೋ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದು ತಲೆಕೆಳಗಾಯಿತು!—ಓಹೋ ಹಿಂದುಮುಂದಾಯಿತು!—ಎಲೇ ನಿಲುವಂಗಿ, ಬಾಳಬೇಕೆಂದು ಆಸೆಯಿದ್ದರೆ ತಂಟೆಕೊಡಬೇಡ?

ತ್ರಿಶಂಕು—ಮಾಡಿದರೆ, ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕು! ಇರುವೆಗಳು ತಿಂದಂತೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ಜರಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ತಿನ್ನಬೇಕು!

ಬೀಮಣ—ಭಲಾ! ನೀನು ಬಲು ಒಳ್ಳೆಯ ವಿದೂಷಕ! ನಾನು ರಾಜನಾಗಿರುವಾಗ ವಿದೂಷಕನಿಗೆ ಕೊರತೆಯೇನು? ತೆಗೆದುಕೋ! ನಿನಗೆ ಈ ರುಮಾಲು ಇನಾಮು! 'ಇರುವೆಗಳು ತಿಂದಂತೆ' ಅದೆಂತೆಯ ಉಪಮಾಣ! ಅಬ್ಬಬ್ಬ! ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಕಬ್ಬಿಗರು ಕೂಡ ತಬ್ಬಿಬ್ಬಾಗದೆ ಇರರು! ಅದಕ್ಕಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೋ ಮತ್ತೊಂದು ಇನಾಮು!

ತ್ರಿಶಂಕು—ರಾಕ್ಷಸಾ, ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತರಾಗದು! ಕೈಚುರುಕುಮಾಡಿ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮೂಟೆಕಟ್ಟು!

ಶಸಿಶಕ್ತಿ—ದಮ್ಮಯ್ಯಾ ಮಾರಾಯ! ನಾವು ಹೀಗೆ ತಡಮಾಡಿದರಾಗದು. ಅವನೆಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಎದ್ದನೆಂದರೆ ನಾವೆಲ್ಲ ಮಂಗಗಳೋ, ನರಿಗಳೋ, ಆಗಿಹೋಗುತ್ತೇವೆ.

ಬೀಮಣ—ಹುಂ, ರಾಕ್ಷಸಾ, ಕೈಹಾಕು! ಮತ್ತೇನು ನೋಡುವುದು! ಇವುಗಳನೆಲ್ಲ ನಾನು ಹೆಂಡವನ್ನಿಟ್ಟಿರುವ ಜಾಗಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು! ಹೋಗದೇ ಇದ್ದರೇ, ನನ್ನ ರಾಜ್ಯದಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಒದ್ದು ಓಡಿಸಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ! ಹುಂ! ಎಚ್ಚರಿಕೆ!—ಹೊರಡು, ಕತ್ತೆ ಇದನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊ! [ಒಂದು ಬಟ್ಟೆ ಹೇರುತ್ತಾನೆ.]

ತ್ರಿಶಂಕು—[ಮತ್ತೊಂದನ್ನು ತೆಗೆದು ತೋರಿಸಿ] ಇದು! ಇದು!

ಬೀಮಣ—ಹುಂ, ಇದೂ ಒಂದಿರಲಿ! ನಿಚ್ಚ ಉಡುವುದಕ್ಕೆ!

[ವಿಕಾರಾಕೃತಿಗಳು ಅಬ್ಬರಿಸುತ್ತಾ ನುಗ್ಗಿಬಂದು ಅವರನ್ನು ಅಟ್ಟುತ್ತವೆ. ಕಿನ್ನರನೂ ಭೈರವನೂ ಅವುಗಳನ್ನು 'ಛೂ' ಬಿಡುತ್ತ ಹಿಂದೆಯೇ ಓಡುತ್ತಾರೆ.]

ಭೈರವ—ಹಿಡಿ! ಹಿಡಿ!! ಮೊದಲು ಹಿಡಿ! ಆ ಡೊಳ್ಳುಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು.

ಕಿನ್ನರ—ಹಿಡಿ! ಹಿಡಿ!! ಆ ದಾಂಡಿಗನನ್ನು!

ಭೈರವ—ಹಿಡಿಯಿರಿ! ಹಿಡಿಯಿರಿ! ಆ ಗೂನುಬೆನ್ನಿನ ಗೊಗ್ಗನನ್ನು!

ಕಿನ್ನರ—ಚುಚ್ಚು! ತಿವಿ! ಕಡಿ, ಹಿಡಿ! ಕುಡಿ! [ಓಡುತ್ತಾರೆ.]

[ಒಳಗೆ ಗದ್ದಲ, ಒರಲುವಿಕೆ.]

ದೃಶ್ಯ ೯

[ಭೈರವನಾಯಕನ ಗುಹೆಯ ಮುಂಭಾಗ. ಮಂತ್ರಕವಚಧಾರಿಯಾದ ಭೈರವನಾಯಕನೂ ಕಿನ್ನರನೂ ಬರುತ್ತಾರೆ]

ಭೈರವ—ಈಗಳೆನ್ನಿಚ್ಛೆ ಮಾಗಿ ಹಣ್ಣಾಗುತಿದೆ:

ಒಂದಿನಿತು ಕುಂದದಿದೆ ನನ್ನ ಮಂತ್ರದ ಬಲಂ.
ನನ್ನ ಮಾಯೆಯು ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲ ತಪ್ಪದೆಯೆ
ಪೇಳ್ದಾಣತಿಯ ಪಾಲಿಸುತ್ತಿಹರ್. ಇಂದೆನಗೆ
ಬಿದಿಯೆ ಶರಣುಹೊಕ್ಕಂತಿದೆ. ಪೊಳ್ತೆನಿತು ?
ಕಿನ್ನರ—ನೇಸರಾಗಳೆ ತನ್ನ ಹೊಂದೇರನಸ್ತಗಿರಿ
ಮಸ್ತಕದೊಳಿಳಿಸುತಿರ್ಪನ್, ಜೀಯ. ತಾವರೆ
ತನ್ನ ಪೂವೆಲೆವನೆಯ ಬಾಗಿಲನ್ ಮುಚ್ಚುತಿದೆ
ದುಮ್ಮನದಿ. ಕತ್ತಲೆಯ ಮೊತ್ತಗಳ ಕರಿನೆರಳ್
ಮೂಡುದೆಸೆಯಿಂ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ತಿರೆಗಿಳಿದು
ಹಬ್ಬುತಿದೆ. ಇನಿತರೊಳ್ ನಮ್ಮ ಕಜ್ಜಂ ಕೊನೆಯ
ಕಾಣವೇಳ್ಕುಂ ಎಂದು ಪೊಳ್ತುಡೆಯೊಳಾಡಿರ್ದೆ.
ಭೈರವ—ಅಹುದಹುದು, ಕಿನ್ನರಾ, ಉಸುರಿರ್ದೆನ್. ಆಗಳ್
ಬಿರುಗಾಳಿಯನ್ನೆಬ್ಬಿಸಿದ ಬೆಳಗುವೊಳ್ತಿನೊಳ್
ಅಂತುಟಾಲೋಚಿಸಿರ್ದೆ. ಅದಂತಿರ್ಕೆ, ಕಿನ್ನರಾ ;
ಅರಸನೂ, ಅನುಯಾಯಿಗಳೂ ಎಲ್ಲಿರುವರೀಗಳ್ ?
ಕಿನ್ನರ—ನೀನವರನ್ ಅಗಲಿದಾಗಳ್ ಎಂತೆನಗೆ ಬೆಸಸಿದೆಯೊ
ಅಂತೆ ಅವರನಿಬರನ್ ತರುಬಿ ಕೂಡಿರ್ಪೆನ್.
ಈ ಗುಹೆಗೆ ಬಳಿಯಿರ್ಪ ಮಾಮರದ ತೋಪಿನಲಿ
ಅವರೆಲ್ಲ ಸೆರೆಯಾಗಿ ಬಿದ್ದಿಹರ್. ಅಲ್ಲಿಂದ
ನಿನ್ನಪ್ಪಣೆಯ ಹೊರತು ಕದಲುವಂತಿಲ್ಲವರ್.
ಅರಸನುಂ, ಮೇಣವನ ತಮ್ಮನುಂ, ಮೇಣ್ ನಿನ್ನ
ತಮ್ಮನುಂ ಪುರ್ಚೇರ್ದು ಕುಳಿತಿಹರ್. ಸಜ್ಜನನ್
ಜಯದೇವನ್ ಅವರಿಗಾಗಳುತಿಹನು : ನನ್ನೊಡೆಯ,
ಮಾಗಿಯಲಿ ಮರದೆಲೆಗಳಿಂ ಪನಿಗಳುದುರ್ವಂತೆ,
ಬಿಳಲು ಬಿಳ್ದವನ ನರೆಗಡ್ಡದಿಂ ಕಂಬನಿಗಳ್
ಎಡೆಬಿಡದೆ ಸೋರ್ದಪವು !—ನಿನ್ನ ಮಾಯೆಗೆ ಸಿಲ್ಕಿ
ಅವರೆಲ್ಲರುಂ ನೋವಿನಲಿ ನರಳುತಿರ್ಪರ್.

ನೀನು ನೋಡಿದಯಾಪರೆದೆಗರಗಿ ಪೋಗುವಯ್ !
ಭೈರವ—ಎದೆಗರಗುವಂತಿರ್ಪರೇಂ ?
ಕಿನ್ನರ— ನಾನು ಮಾನವನಲ್ಲ ;
ಆದೊಡಂ ಕರಗಿದುದು ನನ್ನೆದೆ !
ಭೈರವ— ಕಿನ್ನರಾ ,
ಕರಗಿದಪುದೆನ್ನೆದೆಯುಂ. ಗಾಳಿಯಾಗಿಹ ನೀನೆ
ಮರುಗಿದೊಡೆ ಮನುಜನಾಗಿಹ ನಾನು, ನನ್ನಂತೆ
ಇರ್ಪ ಮನುಜರಿಗಾಗಿ ಮರುಗದಿರ್ಪೆನೆ, ಹೇಳು ?
ಅವರೆನಗೆ ನಿರ್ನೆರಂ ಪೆರ್ಬೇನೆಗೈದರ್.
ಆದೊಡಂ ನಾನವರ ದಂಡಿಸೆನ್ ! ಪೀಡಿಸೆನ್ !
ಮುಯ್ಗೆ ಮುಯ್ಯಂ ತೀರ್ಚಿಕೊಳ್ವುದದು ಜಸವಲ್ತು !
ದಂಡನೆ ದೊಡ್ಡವರ ಕಾರ್ಯಮಾಗದು ; ಕ್ಷಮೆಯೆ
ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರಿಗೆ ಪಿರಿಯ ಪೊಂದೊಡಿಗೆ. ಬಳಲಿಹರ್ ;
ಅವರೆಲ್ಲ ನೊಂದಿಹರ್, ಬಗೆಯುಲ್ಲಿ ಬೆಂದಿಹರ್.
ಪೋಗವರ ಸೆರೆ ಬಿಡಿಸು ! ಮುಸುಗಿರ್ಪ ಮಾಯೆಯನ್
ಬೇಗನೋಸರಿಸಿ ಇಲ್ಲಿಗವರನ್ ಕರೆದುತಾ.
ಕಿನ್ನರ—ಅಪ್ಪಣೆ ! ಬೇಗನೆಯೆ ಕರೆತರ್ಪೆ. (ಹೋಗುತ್ತಾನೆ)
ಭೈರವ— ಮಲೆಗಳಿರ,
ಮರಗಳಿರ, ತೊರೆಗಳಿರ, ಕೆರೆಗಳಿರ, ಓ ಬನದ
ಅಭಿಮಾನದೇವತೆಗಳಿರ, ಬುವಿಯೊಳ್ ಆಗಸದೊಳ್
ಆವಗಂ ಮಳೆಬಿಲ್ಲೆರೆಂಕೆಗಳ ಮೇಲಲೆವ
ಯಕ್ಷ ಕಿನ್ನರ ಕಿಂಪುರುಷರಿರಾ, ನಿಮ್ಮಗಳ
ಬಲ್ಮೆಯಿಂ, ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರೊಲ್ಮೆಯಿಂ ನಾನೆನಿತೊ
ಗೆಯ್ಮೆಗಳನೆಸಗಿದೆನ್. ನೇಸರಿಂದುಗಳ
ಗಮನವನ್ ತಡೆದಿಹೆನ್. ಪಗಲೊಳ್ ಇರುಳಂ ಕವಿಸಿ
ಕಾಲವನೆ ತಲೆಕೆಳಗು ಮಾಡಿದೆನ್. ಅಚಲಗಳ
ಕಂಪಿಸುವ ಬಿರುಗಾಳಿಗಳನೆಬ್ಬಿಸಿದೆ. ಗುಡುಗು

ಮಿಂಚುಗಳನ್ ಎನ್ನಿಚ್ಛೆಯಂದದೊಳ್ ಕುಣಿಸಿದೆನ್.
ನನ್ನ ಮಂತ್ರದ ಬಲದೊಳ್, ಅಳಿದವರ್ ಸೂಡಿನಿಂ-
ದೆಚ್ಚತ್ತು ಬದುಕಿ ಹಿಂದಿರುಗಿದರ್. ಆದೊಡೆ—
ಆದೊಡಿಂದಿಂಗೆ ಸಾಲ್ಗುಂ! ಇಂದು ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್
ನಮಿಸಿ ಬೀಳ್ಕೊಳ್ಳುವೆನ್! ನನ್ನ ಮಂತ್ರವನಿಂದು
ತೊರೆಯುವೆನ್! ಮಂತ್ರದಂಗಿಯ ಹರಿದು ಬಿಸುಡುವೆನ್.
ನನ್ನ ಬಯಕೆಯ ಕಜ್ಜಮಿಂದು ಕೊನೆಗಂಡಿಹುದು,
ಮಂತ್ರದೀ ಕೋಲನ್ ಒಡೆದು ಪುಡಿಪುಡಿ ಮಾಡಿ
ಮಣ್ಣಿನೊಳ್ ಮಣ್ಣಾಗಿ ಮಾಡುವೆನ್! ಆ ನನ್ನ
ತಂತ್ರಶಾಸ್ತ್ರವನೆಲ್ಲ ಕಡಲಿನಲಿ ಮುಳುಗಿಪೆನ್,
'ಕಡಲಿನ ಕಾಣದ ಪಾತಾಳದಲಿ' ಮುಳುಗಿಪೆನ್!

[ಗಾನ ಕೇಳಿಸುತ್ತದೆ. ಕಿನ್ನರ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಆವನ ಹಿಂದೆ ಮಂತ್ರಮುಗ್ಧರಾಗಿ ರಣನಾಯಕ, ಜಯದೇವ, ರಂಗನಾಯಕ, ರುದ್ರನಾಯಕ, ಎಲ್ಲ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಭೈರವನಾಯಕನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಎಳೆದ ಗೆರೆಯ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ]

ಮಂತ್ರ ಮುಗ್ಧರ್ ಇವರ್ ಯಂತ್ರಂಗಳಂತಿಹರ್!
ನಿಮ್ಮ ಮೆದುಳನ್ ಮಾಯೆ ಮುಸುಗಿಹುದು ಮರ್ಬಿನಿಂ!
ತಣ್ಣೆಲರ ತೀಟದಿಂದೈತರ್ಪ ಶಾಂತಿಯಲಿ
ನಿಮ್ಮಾ ಮರುಳ್ತನಂ ತವಿದು ಪೋಗುಗೆ!—
ಪುಣ್ಯಾತ್ಮ ಜಯದೇವ, ಧನ್ಯಾತ್ಮ ಜಯದೇವ,
ನಿನ್ನ ಬೇನೆಯ ಬೇಗೆಗೆನ್ನ ಕಣ್ಗಳ್ ಪನಿಗಳಂ
ಕರೆಯುತಿವೆ!—ಮಾಯೆ ತುಂಬಿ ಮಬ್ಬು ತೊಲಗುತಿದೆ.
ಮೂಡುವೆಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ಮುನ್ನೇಸರೇರುತಿರೆ,
ಮಿಸುನಿವೆಳಗಂ ಪೆರುವ ಮುಂಬೆಳಕಿಗಾ ಕವಿದ
ಕಳ್ತಲೆಯ ಮೊತ್ತಂ ಕೆಲಸಾರುವಂದದಲಿ
ಮಾಯೆಯೊಯ್ಯನೆ ನಿಮ್ಮ ಬಗೆಯಿಂದ ಜಾರುತಿದೆ!
ಮೂಡುತಿದೆ ಹೊಳಹು. ಕದಡು ಬಗೆ ತಿಳಿಯಾಗುತಿದೆ!
ಬಿಗಿದ ಮಂತ್ರದ ಕಟ್ಟು ಸಡಿಲುತಿದೆ.—ಜಯದೇವ,

ನೀನೆನ್ನ ಪೊರೆದವನ್ ; ನೀನೆನ್ನ ರಕ್ಷಕನ್ !
ನಿನಗಿದೋ ನಮಿಸುವೆನ್ ; ನಡೆಯಲ್ಲಿ, ನುಡಿಯಲ್ಲಿ
ನಿನಗಿದೊ ವಂದನೆಯನರ್ಪಿಪೆನ್.—

ರಾಜೇಂದ್ರ,

ನನ್ನನೂ, ನನ್ನ ಮಗಳನೂ ನೀನು ಬಹುವಾಗಿ
ಪೀಡಿಸಿದೆ. ನಿನ್ನ ಸೋದರ ರಂಗನಾಯಕನು
ನಿನಗೆ ನೆರವಾದನು.— ಈಗಳಾದರು ನಿನ್ನ
ಎದೆ ಬೇಯುವುದೆ, ರಂಗನಾಯಕನೆ.—ಸೋದರನೆ,
ಒಂದೆ ಬಸಿರಿಂ ಬಂದ ನನ್ನ ಒಡಹುಟ್ಟಿದನೆ,
ತಮ್ಮ, ರುದ್ರನಾಯಕನೆ, ರಾಜ್ಯಾಭಿಲಾಷೆಯಿಂ
ಸೋದರತೆಯನೆ ಮರೆತು, ಧರ್ಮವನೆ ತೊರೆದು,
ಅನ್ಯಾಯವೆಂಬುದನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ನೀನೆನಗೆ
ಅಪರಾಧವನ್ನೆಸಗಿ ಸಂತಸದಿ ಬಾಳುತಿಹೆ !—
ರಂಗನಾಯಕನೊಡನೆ ಒಳಸಂಚು ಮಾಡಿ
ದೊರೆಯ ಕೊಲೆಗಾರನಾಗುತಲಿದ್ದೆ ; ನಾನದನ್
ತಪ್ಪಿಸಿದೆ. ನಿನ್ನ ಅಪರಾಧಗಳನೆಲ್ಲವನು
ಮನ್ನಿಸಿಹೆ !—ನಿಮಗೀಗ ಕದಡುಬಗೆ ತಿಳಿಯಾಗಿ
ಬರುತಿಹುದು. ಮುನ್ನಿನೊಲೆ ಚಿತ್ತದೊಳ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ
ಮೊಳೆಯುತಿದೆ. ನಾನಾರು ಎಂಬ ನನ್ನಿಯು ನಿಮ್ಮ
ಅರಿವಿಗಿನ್ನುಂ ಮಿಂಚದಿದೆ. ನನ್ನನೀ ರೂಪಿನಲಿ
ನೀವರಿಯಲಾರಿರಿ—ಕಿನ್ನರಾ, ಹೋಗು, ನಡೆ,
ನನ್ನಾ ಮುಕುಟ ಖಡ್ಗಂಗಳಂ ಬೇಗ ತಾ. [ಕಿನ್ನರನ ನಿಷ್ಕ್ರಮಣ]
ಕೆಳದಿಯೊಳು ಅಂದು ನಾನಿರ್ದಂತೆ ವೇಷಮಂ
ಧರಿಸುವೆನ್. ಆಗ ನಿಮಗರಿವಾಗುವುದು.— ಕಿನ್ನರಾ.
ಬೇಗ ಬಾ : ನಿನ್ನ ಬಿಡುಗಡೆ ಬಳಿಯನೆಯ್ದುತಿದೆ.
[ಕಿನ್ನರನು ಉಡುಪನ್ನು ತಂದು ಭೈರವನಾಯಕನಿಗೆ ತೊಡಿಸುತ್ತಾ]

ಕಿನ್ನರ— (ಹಾಡು) ದುಂಬಿಯು ಬಂಡನು ಹೀರುವ ಎಡೆಯೊಳು

ನಾ ಮಧುಪಾನವ ಮಾಡುವೆನು ;
ತೇಲುವ ತಾವರೆ ಹೂವಿನ ಹೊಡೆಯೊಳು
ಪವಡಿಸೆ ಸೆಜ್ಜೆಯ ಹೂಡುವೆನು.
ನೇಸರು ಮುಳುಗಲು ಮಲಗುವೆನಲ್ಲಿ ;
ಗೂಬೆಯು ಕೂಗಲು ಹುದುಗುವೆನಲ್ಲಿ ;
ಕತ್ತಲೆ ಮುತ್ತಲು ಪವಡಿಪೆನಲ್ಲಿ ;
ಕೌಮುದಿ ರಂಜಿಪೆ ನಲಿಯುವೆನಲ್ಲಿ !
ಮಳೆ ಬಿಲ್ಗರಿಗಳ ರೆಕ್ಕೆಯ ತಳೆದಿಹ
ಮೇಘವಿಮಾನವನೇರಿ,
ಗಾಳಿಯ ಬಟ್ಟೆಯೊಳಲೆಯುವೆ, ನಲಿಯುವೆ,
ಮುಕ್ತಿಯ ಸೊದೆಯನು ಹೀರಿ !

ಭೈರವ—ನೀನೆನ್ನ ನಚ್ಚಿನ ಡಿಂಗರಿಗನ್, ಕಿನ್ನರಾ !
ನಿನ್ನನಗಲಲ್ ಮನಂ ಬಾರದಿದೆ--ಬಿಡು, ಅಂತಿರ್ಕೆ—
ಹೋಗು, ನಡೆ ; ಶನಿಶಕ್ತಿ, ಬೀಮಣ, ತ್ರಿಶಂಕುಗಳನ್
ಈ ಯೆಡೆಗೆ ಕರೆದು ತಾ !

ಕಿನ್ನರ—　　ಏನೆಯಿಕ್ಕುವುದರೊಳೇ
ಅವರನಿಲ್ಲಿಗೆ ತರುಬುತೆಳ್ಬುವೆನ್ !　　[ಹೊರಡುತ್ತಾನೆ]

ಜಯದೇವ—　　ಮಾಯೆಗಿದು
ತವರುಮನೆಯಾದಂತೆ ತೋರುತಿದೆ. ಶಿವಶಿವಾ !
ಪಾರುಮಾಡೆಮ್ಮನೀ ಮಾಯಾದ್ವೀಪದಿಂ !

ಭೈರವ—ನಗರದೊಡೆಯನೆ ನೋಡು ; ಕೆಳದಿಯ ನಾಯಕನ್,
ಭೈರವನಾಯಕನ್ ನಿನ್ನೆದುರ್ ಜೀವಸಹಿತಂ
ನಿಂತು ಮಾತಾಡುತಿರ್ಪಂ, ರಾಜೇಂದ್ರ, ನಿನಗುಂ
ಮೇಣ್ ನಿನ್ನ ಪರಿವಾರದವರಿಗುಂ ಸ್ವಾಗತಂ
ಪೇಳ್ದಪೆನ್ !

ರಣ—　　ನೀನು ಭೈರವನಾಯಕನೆ ಅಹುದೊ
ಅಲ್ಲವೋ ನಾನರಿಯೆ. ನನ್ನನ್ನು ಮರುಳ್ಗೆಯ್ಯೆ

ಭೈರವನ ವೇಷವುಂ ತಳೆದ ಆವ ಕೈತವದ
ಬೆಂತರವೊ ನಾನರಿಯೆ! ಬಾಡು ನೆತ್ತರ್ಗಳಿಂ
ಸವೆದಿರ್ಪ ದೇಹದೊಲ್ ತೋರುತಿಹೆ ನೀನು!
ಅಲ್ಲದೆಯೆ, ನಿನ್ನ ನೋಡಿದವೋಲೆ, ಕದಡಿರ್ದ
ನನ್ನ ಬಗೆ ತಿಳಿಯಾಗುತಿದೆ. ನನ್ನನ್ ಅಚ್ಚರಿ
ಆವರಿಸುತಿಹುದು! ಭೈರವನಾಯಕನೆ, ಇದೆಕೊ
ನಿನ್ನ ನಾಡನು ನಿನಗೆ ಹಿಂದಕೊಪ್ಪಿಸಿದೆ;
ನನ್ನ ಮೇಲೆರಕವುಂ ತೋರಿ ಸ್ವೀಕರಿಸದನ್!
ಮರೆತುಬಿಡು ಮುನ್ನ ನಾಂ ಗೈದ ಅಪರಾಧವುಂ!
ಮನ್ನಿಸಯ್ ಕೈಮುಗಿದು ಬೇಡುವೆನ್.—ಆದೊಡಂ
ಭೈರವನಾಯಕನ್ ಬದುಕಿರ್ಪನೆಂತು?
ಎಂತಿಲ್ಲಿಗೈತಂದನ್ ಅರಿಯಲಾಸಿಪೆನ್.

ಭೈರವ—ಮೊತ್ತಮೊದಲ್, ಪುಣ್ಯಾತ್ಮ ಜಯದೇವ, ಅಳವಿಯನೆ
ಅರಿಯದಿಹ ನಿನ್ನ ಮುದಿತನದ ನನ್ನಿಯನಪ್ಪಿ
ಪೂಜಿಪೆನ್.

ಜಯದೇವ— ನೀನು ಭೈರವನಹುದೊ? ಅಲ್ಲವೋ?
ದೇವ, ನಾನೆಂತುಟರಿವೆನ್.

ಭೈರವ— ನಿಮಗಿನ್ನುಂ ಈ ನೆಲದ
ಅದ್ಭುತಂ ತೊಲಗಿಲ್ಲ, ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡರೂ
ನಂಬುಗೆಯೆ ನಡುಗುತಿದೆ.—ಮಿತ್ರರಿರ, ನಿಮಗೆಲ್ಲ
ಸ್ವಾಗತಂ! ಇನ್ನೆವರಮೀಕ್ಷಿಸಿದ ಮಾಯೆಯುಂ
ಮರೆತುಬಿಡಿ. ಶಾಂತಿಯುಂ ಪೊರ್ದಿ. ನೀವೆನಗೆ
ಬಿರ್ದಿನವರ್. [ರುದ್ರ ರಂಗನಾಯಕರಿಗೆ]
ನಾಯಕರೆ, ನನಗೆ ಮನಬಂದಿರ್ದೊಡೆ
ರಾಜದ್ರೋಹಿಗಳಪ್ಪ ನಿಮ್ಮಿರ್ವರಂ ದೊರೆಯು
ಸಿಗ್ಗಿನಗ್ಗಿಗೆ ಬೇಳ್ಪವೋಲೆಸಗುತಿರ್ದೆನ್.
ಆದೊಡೀ ಸಮಯದೊಳ್ ತರಮಲ್ತು ಕೇಳ್ಪಿಸುಣ್.

ರಂಗ—[ಸ್ವಗತ] ಶನಿ ನುಡಿಯುತಿಹುದವನ ಬಾಯುಲ್ಲಿ.
ಭೈರವ— [ರಂಗನಾಯಕಗೆ] ಶನಿಯಲ್ಲ—
[ರುದ್ರಗೆ] ರುದ್ರನಾಯಕನೆ ನೀನೆಸಗಿದಪರಾಧ-
ಕೋಟಿಯುಂ ಮನ್ನಿಸಿಹೆ. ನನ್ನ ನಾಡಂ ನನಗೆ
ಮರಳಿ ನೀಡವೇಳ್ಕುಂ.
ರಣ— ನೀನು, ಕೆಳದಿಯ ಒಡೆಯ
ಭೈರವನಾಯಕನ್ ಅಹುದಾದೊಡೆ, ಸಂಶಯಂ
ಕೆಡುವಂತೆ ನಮಗೆಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಕತೆಯುಂ ತಿಳುಹು.
ಬಿರುಗಾಳಿಯೊಳ್ ಸಿಲ್ಕಿ, ಓಡೊಡೆದು, ಹೊಳೆಗಿಳಿದು,
ಎಂತೊ ದಡವನ್ ಸೇರ್ದ ನಮ್ಮನ್ ನೀನೆಂತರಿತೆ? (ದುಃಖದಿಂ)
ನನ್ನ ಮಗ! ನನ್ನ ಮಗ!—ಅಯ್ಯೊ ಶಿವನಾಯಕಾ!—
ನನ್ನ ಮಗನೆಂತು ಎಲ್ಲಿ ಹೋದನು ಹೇಳು!
ಭೈರವ—ರಾಜೇಂದ್ರ, ನಿನ್ನೊಡನೆ ಬೇಯುತಿದೆ ನನ್ನಾತ್ಮಮುಂ.
ರಣ—ಪೋದುದಿನ್ ಬಂದಪುದೆ? ನನಗಿನ್ನು ಬದುಕಿನಲಿ
ತಾಳ್ಮೆ ಎಂಬುವುದಿಲ್ಲ; ಶಾಂತಿ ಎಂಬುವುದಿಲ್ಲ.
ಭೈರವ— ಶಾಂತಿದೇವಿಯ ನೆರವ ನೀನಿನ್ನುಂ ಬಯಸಿಲ್ಲ
ಎಂದೆನ್ನ ಭಾವನೆ; ಬಯಸಿದರೆ ಬಳಿ ಬಹಳ್.
ಆ ದಿವ್ಯ ದೇವಿಯ ಕೃಪೆ ನನಗೆ ದೊರೆತಿಹುದು;
ತೃಪ್ತನಾಗಿರ್ಪೆನ್ ಅದರಿಂ!
ರಣ— ಏನು? ಮಗನಳಿವು
ತೃಪ್ತಿದಾಯಕವೆ?
ಭೈರವ— ನಿನ್ನದಕ್ಕಿರ್ಮಡಿ ನನ್ನಳಲ್!
ಮತ್ತಮಿನಿತಧಿಕತರಮೆಂದೊಡಂ ಎನಬಹುದು:
ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರ್ಪೆನಾನಿಂದೆನ್ನ ನಚ್ಚು ಮಗಳಂ!
ನನಗಿರ್ದ ಒರ್ವಳೇ ಮುದ್ದು ಮಗಳಂ!
ರಣ—ಏನು? ನಚ್ಚಿನ ಮಗಳೆ?—ಅವರಿರ್ವರುಂ ನನ್ನ
ನಗರ ಸಂಸ್ಥಾನದೊಳ್ ರಾಜರಾಣಿಯರಾಗಿ—

ಶಿವಶಿವಾ, ನನ್ನ ಕುವರನ ಗತಿಯೆ ನನಗೇಕೆ
ಬಾರದಿದೆ? ನಿನ್ನ ಮಗಳೆಂದು ನಿನ್ನನು ಬಿಟ್ಟು
ಅಗಲಿದಳ್?

ಭೈರವ— ಇಂದಿನಾ ಬಿರುಗಾಳಿಯಲಿ ಸಿಲ್ಕಿ
ಮಾಯವಾದಳು, ದೊರೆಯೆ!—ಇಂತೇಕೆ ಇವರೆಲ್ಲ
ಬೆರಗಾಗಿ ನನ್ನನೇ ದುರುದುರನೆ ನೋಡುತಿಹರು?
ನನ್ನ ನುಡಿಗಳನಿವರು ನಂಬಲಾರದೆ, ಬರಿದೆ
ಸಂದೆಯದೊಳ್, ಅಚ್ಚರಿಯೊಳ್, ಓಲಾಡುತಿರ್ಪರ್.
ತಮ್ಮ ಕಣ್‌ಗಳ ತಾವೆ ನಂಬಲಾರರ್. ತಮ್ಮ
ನುಡಿಗಳಲಿ ತಮಗೆ ನಂಬುಗೆ ಸಡಿಲವಾಗುತಿದೆ.—
ಗೆಳೆಯರಿರ, ನೀವೆಂತು ಬಗೆದೊಡಂ ನಾನು ಆ
ಕೆಳದಿಯೊಡೆಯನೆ ಸಾಜಂ! ನೀವು ಹೊಳೆಯಲಿ ತೇಲಿ
ಬಿಟ್ಟು, ಬೀಳ್ಕೊಂಡ ಭೈರವನಾಯಕನೆ ನಾನು.
ಬಿದಿಯ ಮೈಮೆಯೊಳಾನು ಈ ದ್ವೀಪಕ್ಕೈತಂದೆ;
ಮೇಣ್ ಇದರ ದೊರೆತನವ ಕೈಕೊಂಡೆ. ಸಾಕಿನ್ನು—
ಮೊತ್ತಮೊದಲೇಕೆ ನಿಮಗೆನ್ನ ಚರಿತೆಯನರುಹಿ
ಸಂತಸವನಾರಿಪುದು? ಎಲ್ಲರೂ ಇತ್ತ ಬನ್ನಿ:
ಈ ಗುಹೆಯೆ ನನ್ನ ರಾಜಾಲಯಂ! ಈ ಯೆಡೆಯೊಳ್
ನನ್ನ ನಚ್ಚಿನ ಪ್ರಜೆಗಳಿನಿತೊಳರ್. ನೀಮೆನಗೆ
ನನ್ನ ನೆಲಮಂ ಮರಳಿ ದಾನಗೈದಿರ್ಪಿರಿ.
ಬದಲಾಗಿ ನಿಮಗೊಂದು ಅಚ್ಚರಿಯ ತೋರುವೆನ್.
ನೀಮಿತ್ತ ನೆಲಕಿಂತಲುಂ ಬೆಲೆಯೊಳಧಿಕತರ
ವಸ್ತುಗಳ ತೋರ್ದಪೆನ್: ಅತ್ತ ನೋಡಿಂ!

[ಗುಹಾದ್ವಾರ ತೆರೆಯುತ್ತದೆ. ಶಿವನಾಯಕನೂ ಗೌರಾಂಬೆಯೂ ಪಗಡೆ
ಯಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.]

ಗೌರಾಂಬೆ—ಸಟೆಯನಾಡದಿರು, ನನ್ನೆರೆಯ!

ಶಿವ— ಮನದನ್ನೆ,

ನೂರಾರು ನಾಡುಗಳಿಗಾದೊಡಂ ನಾನೊಂದು
ಪುಸಿಯನಾದರು ಆಡೆ.

ಗೌರಾಂಚ— ನಾಡುಗಳಿಗಾಗಿ
ನೀನೆನಿತು ಸುಳ್ಳಾಡಿದರು ನಾನು ಮನ್ನಿಸುವೆ!
ನೆತ್ತದಲಿ ಕೈತವವ ತೋರ್ದೊಡೆ ಸೈರಿಸೆನು!

ರಣ—ಇದೇನು? ಮಾಯೆಯೊ? ನಿಜವೊ? ನಿಜವಾದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ
ಕುವರನೊರ್ವನನ್ ಇರ್ಮೆ ಪೆತ್ತವೋಲಾದಪುದು!

ರಂಗ—ಇಂದ್ರಜಾಲವ ಮೀರ್ದ ಗುರುತರ ಪವಾಡಮಿದು!

ಶಿವ—(ತೆಕ್ಕನೆದ್ದು) ಹೊಳೆ ಅಗುರ್ವಾದೊಡಂ ದಯೆಯಿಂದ ತುಂಬಿಹುದು!
ಬರಿದೆ ನಾನದನ್ ಬೈದು ಶಪಿಸಿದೆನ್! [ತಂದೆಗೆ ನಮಿಸುತ್ತಾನೆ]

ರಣ—ನನ್ನೊಲ್ಮೆ ಒದಗಿಸುವ ಹರಕೆಗಳ ಸುರಿಮಳೆಯೆ
ನಿನ್ನ ಮೇಲಿಳಿಯಲಿ! ಮೇಲೇಳು, ಕಂದಾ,
ನೀನೆಂತು ಬದುಕಿ ಬಂದಯ್ ಹೇಳು! ಸಂತಸದಿ
ನನ್ನೆರ್ದೆ ವಿಕಂಪಿಸಿದೆ, ಬಡಿದ ಮದ್ದಳೆಯಂತೆ.

ಗೌರಾಂಚ—ಆಶ್ಚರ್ಯಮಾಶ್ಚರ್ಯಂ! ಏನಿದೀ ಸೌಂದರ್ಯಂ!
ಎನಿತು ಸ್ವರ್ಗೀಯಮಾದುದು ಭೂಮಿಯರ ಚೆಲ್ವು!
ಸೌಂದರ್ಯಮೂರ್ತಿಗಳ ಪಡೆದಿರ್ಪ ಈ ಪೊಸತು
ಜಗಮೆನಿತು ಸುಖಕರಂ!

ಭೈರವ— ಗೌರಾ, ನಿನಗೆಲ್ಲ ಪೊಸತು!

ರಣ—ನಿನ್ನೊಡನೆ ಆಡುತಿರ್ದಾ ಸುಂದರಿ ಅದಾರು?
ಒರ್ದಿನದ ತಪದಲ್ಲಿ, ಒರ್ತಗಲ ಜೋಗದಲಿ
ನಿನಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಳಾದಾ ದೇವತೆ ಅದಾರು?
ನಮ್ಮನಗಲಿಸಿ, ಮರಳಿ ಸೇರಿಸಿದ ಆ ಪುಣ್ಯ
ಸ್ತ್ರೀಮೂರ್ತಿ ಯಾರು?

ಶಿವ— ಅವಳು ದೇವತೆಯಲ್ಲ,
ತಂದೆ, ಮಾನವಳೆ. ಪರಶಿವನ ದಯೆಯಿಂದ
ಅವಳೀಗಳೆನ್ನವಳ್. ನೀವೆಲ್ಲ ಪೆರ್ದೊರೆಯ

ಪಾಲಾದಿರೆಂದರಿತು ನೆಚ್ಚುಳಿದ ನಾನು
ನಿಮ್ಮಾಜ್ಞೆಯಂ ಪಡೆಯಲಾರೆನೆಂದೇ ಬಗೆದು
ಈ ಚೆಲ್ವೆಯಂ ಕಂಡು ಒಪ್ಪಿದೆನ್, ವರಿಸಿದೆನ್.
ಗೌರಾಂಬೆ ಎಂಬ ಪೆಸರೀಕೆಯಿಂ ಮೆರೆಯುತಿದೆ.
ಕೆಳದಿಗಧಿಪತಿಯಾದ ಭೈರವನಾಯಕಂಗೆ
ತನುಜೆಯಾಗಿಹಳೀಕೆ. ಮುನ್ನಾತನಾ ಜಸಂ
ಕಿವಿಗಿತ್ತು. ಇಂದು ಕಣ್ಗಾಪ್ತನಾಗಿರ್ಪುದು!
ಗೌರಾಂಬೆಯಿಂದಾತನ್ ಎನಗೆ ಮಾವನ್ ಇಂದು!

ರಣ—ನನ್ನ ಸೊಸೆಯಂ ನಾನೆ ಸೆರಗೊಡ್ಡಿ ಬೇಡುವೆನ್:
ಗೌರಾಂಬೆ, ನಿನಗೆ ನಾನಪರಾಧವೆಸಗಿದೆನ್;
ಮನ್ನಿಸೌ, ಮಾದೇವಿ.—ನೀನೆನ್ನ ಸೊಗದ ಸಿರಿ!

ಭೈರವ—ರಾಜೇಂದ್ರ, ಸಾಕು! ನೀನಿಂತೆಸಗುವುದು ತರವೆ?
ಹಳೆಯ ನೆನೆಹನು ಮರಳಿ ಕೆಣಕುತಿಹೆಯೇಕೆ?
ತೊರೆದ ಭಾರವನೇಕೆ ಮತ್ತೆ ಹೊರಲೆಳಸುತಿಹೆ?

ಜಯದೇವ—ಕಂಗಳಿಂ ರಸಧಾರೆ ಸೋರುತಿದೆ. ಬಾಯಿಂದೆ
ನುಡಿ ಹೊಮ್ಮಲರಿಯದಿದೆ.—ಓವೋ ಸಗ್ಗಿಗರಿರಾ,
ಈ ನವತರುಣ ದಂಪತಿಗಳುತ್ತಮಾಂಗದಲಿ
ನಿಮ್ಮ ಸಿರಿ ಹರಕೆಗಳ ಸುರಿಮಳೆಯ ಸೂಸಿಂ!
ರಾಜರಾಣಿಯರಾಗಿ ಬಾಳಲಿವರುಗಳೆಂದು
ಹರಸುತ್ತ, ಮುಡಿಯಲ್ಲಿ ವಯಿರಗಳ ಕೆತ್ತನೆಯ
ಮಕುಟಗಳನಳವಡಿಸಿ! ನಿಮ್ಮ ಕೃಪೆಯಿಂದಾವು
ಅಗಲಿದೆವು. ಮೇಣ್ ನಿಮ್ಮ ಒಲ್ಮೆಯಿಂದಲೆ ಮರಳಿ
ನಾವಿಂತು ಸೇರಿಹೆವು.

ರಣ— ತಥಾಸ್ತು! ತಥಾಸ್ತು!!

ಜಯದೇವ—ಕೆಳದಿಯರಸನು ನೆಲವನುಳಿದುದು, ಸಂತತಿಗೆ
ನಗರದರಸಿಯತನಂ ದೊರೆಯಲೋಸುಗವೆಂದೆ
ತೋರುತಿದೆ!—ಹರುಸದಿಂದೆಲ್ಲರುಂ ನಲಿಯುವಂ!

ಹೋದ ಮಗ ಬಂದಿಹನ್ ; ಹೊಸ ಸೊಸೆಯು ತಂದಿಹನ್ !
ಬಿರುಗಾಳಿಯೊಳ್ ಸಿಲ್ಕಿ ಹೊಳೆಯು ಪಾಲಾದವರ್
ನಾವೆಲ್ಲ ಬದುಕಿಹೆವು. ಭೈರವನಾಯಕಂಗೆ
ಮರಳಿ ಕೆಳದಿಯು ನೆಲಂ ಕೈಸೇರಿದತ್ತು.
ಎಲ್ಲಕುಂ ಮಿಗಿಲು ಮರುಳಾಗಿರ್ದ ನಾವೆಲ್ಲ
ಮರಳಿ ತಿಳಿವನು ಹೊಂದಿ ಮನುಜರಾಗಿಹೆವು !
ಅದರಿಂದೆ ಸಂತಸದೊಳನಿಬರುಂ ನಲಿಯಿರೈ !

ರಣ—ನನ್ನ ಮುದ್ದಿನ ಮಕ್ಕಳಿರ ಬನ್ನಿ, ಬಳಿಗೆ ಬನ್ನಿ—
(ಆಶೀರ್ವದಿಸುತ)
ನಿಮಗಿಂದು ಮಂಗಳಮಂ ಕೋರದವನೆದೆಯಲ್ಲಿ
ಕೋಟಿ ನರಕಗಳುದಿಸಿ ಪೀಡಿಸಲಿ !

ಜಯದೇವ— ತಥಾಸ್ತು !

[ಕಿನ್ನರನು ಶನಿಶಕ್ತಿ, ಬೀಮಣ, ತ್ರಿಶಂಕು ಇವರನ್ನು ಅವರ ಕದ್ದೊಯ್ದ ಬಟ್ಟೆಗಳೊಡನೆ ತರುಬಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾನೆ.]

ಬೀಮಣ—ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಅವರವರ ಪಾಡು ಅವರವರಿಗೆ; ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಭಾರವಿಲ್ಲ. ಅವರವರ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಂತಾಗಲಿ ! ಗೊತ್ತಾಯಿತೇ, ರಾಕ್ಷಸಾ ? ಹುಂ !—(ಶನಿಶಕ್ತಿ ಹೆದರೆ) ಹೆದರಬೇಡ ! ಹೆದರಬೇಡ ! ಧೈರ್ಯವಾಗಿರು !

ತ್ರಿಶಂಕು—ಇದೇನು ? ನನ್ನ ಕಣ್ಗಳು ತಲೆಯಲ್ಲಿವೆಯೊ ? ತಲೆಯೇ ಕಣ್ಗಳಲ್ಲಿದೆಯೊ ? ನನ್ನೆದುರು ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವ ಇವರಾರು ?

ಶನಿಶಕ್ತಿ—ಶನಿಯಾಣೆ ! ಇವರೆಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳೇ ಹೌದು !
ನನ್ನೊಡೆಯನೆಂತು ಚೆಲ್ವಾಗಿ ತೋರುತಿಹನಿಂದು !
ನನ್ನ ಗತಿ ಏನಾಗುವುದೊ ಅರಿಯೆ.

ರಂಗ— ರುದ್ರನಾಯಕರೆ,
ಇವುಗಳಾವ ವಿಚಿತ್ರ ಜಂತುಗಳು ?

ರುದ್ರ— ಒಂದೇನೊ
ನರಪಿಶಾಚನೆ ನಿಜ !

ಭೈರವ— ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ
ನಿಮಗೆ ಗುರುತಾಗುವುದು.—ಈ ಕುರೂಪಿಯು, ದೊರೆಯೆ,
'ಶನಿ' ಎಂಬ ಕಡುಕೆಟ್ಟ ಮಂತ್ರಗಾರ್ತಿಯ ಕರುವು.
ಅವರೀರ್ವರೊಡನಿವನು ನನ್ನನಿರಿಯಲು ಸಂಚು
ಮಾಡಿಹನು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ನಿಮ್ಮ ಕಿಂಕರರೆ,
ಈ ಕರಿಕನೆನ್ನವನ್!

ಶನಿಶಕ್ತಿ— ಅಂತೂ ಇಂದೆನಗೆ ಸಾವೆ ಗತಿ!

ರಣ—ಇವನೆಮ್ಮ ಬಾಣಸಿಗ ಬೀಮಣನಲ್ಲವೆ?

ರಂಗ—ಕುಡಿದು ಕೆಂಪೇರಿಹನು; ಹೆಂಡವೆಲ್ಲಿತ್ತಿವರಿಗೆ?

ರಣ—ಇವನೆಮ್ಮ ತ್ರಿಶಂಕು; ಹಣ್ಣುಹಣ್ಣಾಗಿಹನು.
ಮತ್ತೇರಿ ತತ್ತರಿಸುತಿಹನು. ಕಳ್ಳೆಲ್ಲಿ
ದೊರಕಿತಿವರಿಗೆ ಈ ದ್ವೀಪದಲಿ? ತ್ರಿಶಂಕೂ,
ಕಳ್ಳೆಲ್ಲಿ ದೊರಕಿತೋ? ಕಣ್ಣೆಲ್ಲ ಕೆಂಪೇರಿ,
ಕುಡಿಕುಡಿದು ಹಣ್ಣಾಗಿ ತತ್ತರಿಸುತಿಹೆಯಲ್ಲಾ?

ತ್ರಿಶಂಕು—ಈ ನೆಲಕೆ ಕಾಲಿಟ್ಟಾಗಳಿಂದ ನನ್ನ ಬುರುಡೆಯಲ್ಲಿ ಟಗರುಗಾಳಿಗ ವಾಗುತಿದೆ. ಬೆಟ್ಟಗಳು ಸುತ್ತುತ್ತಿವೆ. ಮರಗಿಡಗಳೆಲ್ಲ ಕೋಲಾಟ ವಾಡುತಿವೆ.

ರಂಗ—(ಬೀಮಣನನ್ನು ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿ) ಇದೇನಿದು, ಬೀಮಣಾ?

ಬೀಮಣ—ಅಯ್ಯೋ ನನ್ನನ್ನು ಮುಟ್ಟದಿರಿ—ನಾನು ಬೀಮಣನಲ್ಲ.
ನಾನು ಜೇನೆಯ ಮುದ್ದೆ.

ಭೈರವ—ನೀನು ಈ ದ್ವೀಪದ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಲ್ಲವೇನೋ?

ಬೀಮಣ—ಹೌದೆಂದೇ ತೋರುತಿದೆ—ನನ್ನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ದ್ವೀಪವ
ಚಕ್ರದಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದೆ.

ರಣ—ಇಂತಹ ವಿಲಕ್ಷಣ ಪ್ರಾಣಿಯನು ನಾನೆಂದೂ
ನೋಡಿಲ್ಲ.

ಭೈರವ— ಅಹುದಹುದು; ದೇಹವಿರುವಂತುಟೇ
ಬಗೆಯಿರ್ಪುದೀತಂಗೆ.—ಹೊಗು, ನಡೆ, ಗುಹೆಯೊಳಗೆ

ನಿನ್ನ ಗೆಳೆಯರ ಕೂಡಿ—ಹೆದರದಿರು, ನಾನಿಂದು
ನಿಮ್ಮನಿಬರಂ ಮನ್ನಿಸಿಹೆ—ಗುಹೆಯನೋರಣಿಸು,
ಬೇಗ ನಡೆ !

ಶನಿಶಕ್ತಿ— ಅಪ್ಪಣೆ! ನಿನ್ನಾಣತಿಯನೆಸಗಿ
ಕೃಪೆಯನಾರ್ಜಿಸಿ ಮುಂದೆ ಮತಿವಂತನಾಗುವೆನ್.
ಕತ್ತೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ನಾನೇ ಹಿರಿಯ ಹೆಗ್ಗತ್ತೆ:
ಕುಡುಕನಾಗಿರ್ಪ ಈ ಮೂಳನನು ಸಗ್ಗದ
ಹಿರಿಯ ದೇವತೆಯೆಂದು ಪೂಜಿಸಿದೆನಲ್ಲಾ !

ಭೈರವ—ಹೋಗು ಬೇಗ. ಜವದಿಂ ಪಸದನಂಗೊಳಿಸು.

ರಣ—ನೀವೂ ನಡೆಯಿರಿ. ಈ ವಸನಗಳನು ಅವುಗಳಿದ್ದೆಡೆಯೊಳೇ ಇರಿಸಿ.

ರಂಗ—ಹುಂ, ಬೇಗ! ಹೋಗಿ; ಕದ್ದೆಡೆಯೊಳೇ ಇರಿಸಿ!

[ಶನಿಶಕ್ತಿ, ತ್ರಿಶಂಕು, ಬೀಮಣ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.]

ಭೈರವ—ಮಿತ್ರರಿರ, ನೀವೆಲ್ಲರುಂ ನನ್ನ ಬಡ ಗುಹೆಗೆ
ಬಿಜಯಮಾಡಿ, ನನ್ನ ಬಡ ಬಿರ್ದನ್ ಅಂಗೀಕರಿಸಿ!
ಈ ಇರುಳ್ ನಮಗೆಲ್ಲ ಒಸಗೆಯಿರುಳಾಗಿಹುದು.
ನನ್ನ ಅಜ್ಞಾತವಾಸದ ಕತೆಯ ನಿಮಗರುಹಿ
ಇಂದಿನಿರುಳನು ಬಿನದದೊಳೆ ಕಳೆದು, ನಾಳೆ
ಮುನ್ನೇಸರ್ ಅಂಬರದಿ ಮೂಡಿಬಹ ಮುನ್ನಮೇ
ನಿಮ್ಮ ನೌಕೆಯನೇರಿ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ತೆರಳಿ
ನೂತನ ವಧೂವರರ ಮದುವೆ ದಿಬ್ಬಣಗಳಂ
ಬಿಯದಿಂದ ಮೆರೆಯುವಂ,—ತರುವಾಯ ಕೆಳದಿಯಲಿ
ಇನ್ನುಳಿದ ನನ್ನ ಬಾಳ್ಕೆಯನೆಲ್ಲಮುಂ ಶಿವನ
ಜಾನದೊಳೆ ನೀಗುವೆನ್.

ರಣ— ನನ್ನೆದೆ ತುಡಿಯುತಿದೆ
ನಿನ್ನ ಕತೆಯನ್ ಕೇಳೆ.

ಭೈರವ— ನಿಮ್ಮ ಮೇಲುಕ್ಕೆವದ
ಬರಿಸವನೆ ಕರೆಯುವೆನ್. ಪಯಣ ಸೊಗವಾಗುವೊಲ್

ಅನುಕೂಲ ಮಾರುತನ ಬೆಂಬಲವನಿತ್ತಪೆನ್. [ಕಿನ್ನರಗೆ]
ನನ್ನ ನಚ್ಚಿನ ಡಿಂಗರಿಗ, ಮುದ್ದು ಕಿನ್ನರಾ,
ನೀನೆಮಗೆ ಪಯಣದಲಿ ನೆರವಾಗು. ನೀನಿನ್ನು
ನನ್ನ ಗೆಳೆಯನ್, ಡಿಂಗರಿಗನಲ್ತು. ಬಾ ಇಲ್ಲಿ—[ಮೈದಡವಿ]
ನೀನಿನ್ನು ಸಂತಸದಿ ನಲಿದಾಡು! ನಿನ್ನ ಮನ
ಬಂದವೊಲ್ ಮಿಾನ್ವಟ್ಟೆಯೊಳ್ ಹಾಡಿ ಅಲೆದಾಡು!
ನಿನಗೆ ಮಂಗಳಮಕ್ಕೆ! ಸೊಗಮಕ್ಕೆ! ಶುಭಮಕ್ಕೆ!
[ಕಿನ್ನರನ ಹೊರತು ಎಲ್ಲರೂ ತೆರಳುತ್ತಾರೆ]

ಕಿನ್ನರ—(ಹಾಡು)

ದುಂಬಿಯು ಬಂಡನು ಹೀರುವ ಎಡೆಯೊಳು
ನಾ ಮಧುಪಾನವ ಮಾಡುವೆನು.
ತೇಲುವ ತಾವರೆ ಹೂವಿನ ಹೊಡೆಯೊಳು
ಪವಡಿಸೆ ಸೆಜ್ಜೆಯ ಹೂಡುವೆನು.
ನೇಸರು ಮುಳುಗಲು ಮಲಗುವೆನಲ್ಲಿ;
ಗೂಬೆಯು ಕೂಗಲು ಹುದುಗುವೆನಲ್ಲಿ!
ಕತ್ತಲೆ ಮುತ್ತಲು ಪವಡಿಪೆನಲ್ಲಿ;
ಕೌಮುದಿ ರಂಜಿಸೆ ನಲಿಯುವೆನಲ್ಲಿ!
ಮಳೆಬಿಲ್ಗರಿಗಳ ರೆಕ್ಕೆಯ ತಳೆದಿಹ
ಮೇಘ ವಿಮಾನವನೇರಿ,
ಗಾಳಿಯ ಬಟ್ಟೆಯೊಳಲೆಯುವೆ, ನಲಿಯುವೆ,
ಮುಕ್ತಿಯ ಸೊದೆಯನು ಹೀರಿ!
[ಹಾಡುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.]

ಮೈಸೂರು ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಪಬ್ಲಿಷಿಂಗ್ ಹೌಸ್, ಮೈಸೂರು.

ಪ್ರಕಟನೆಗಳು

ಕೊಳಲು, ಪಾಂಚಜನ್ಯ, ಚಿತ್ರಾಂಗದಾ
ಕೋಗಿಲೆ ಮತ್ತು ಸೋವಿಯೆಟ್ ರಷ್ಯಾ
ಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿಯ ಕಿಂದರಿಜೋಗಿ
ಹಾಳೂರು, ಅಗ್ನಿಹಂಸ, ಪಕ್ಷಿಕಾಶಿ
ಪ್ರೇಮಕಾಶ್ಮೀರ, ಸಂನ್ಯಾಸಿ, ನನ್ನ ದೇವರು
ಮಲೆನಾಡಿನ ಚಿತ್ರಗಳು,
ಕಾನೂರು ಸುಬ್ಬಮ್ಮ ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ
ಯಮನ ಸೋಲು, ರಕ್ತಾಕ್ಷಿ, ಬಿರುಗಾಳಿ
ಮೂರು ನಾಟಕಗಳು, ಶೂದ್ರತಪಸ್ವಿ
ಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಚಾರ, ನಿರಂಕುಶಮತಿಗಳಾಗಿ
ಅಹಲ್ಯೆ, ಶಾರದಯಾಮಿನಿ, ಗೋಕುಲನಿರ್ಗಮನ
ದೋಣಿಯ ಬಿನದ ಮತ್ತು ಕವಿ, ರಥಸಪ್ತಮಿ
ರಾಮಾಚಾರಿಯ ನೆನಪು
ರಾಕ್ಷಸನ ಮುದ್ರಿಕೆ, ಹಳ್ಳಿಯ ಬಾಳು
ಶೈಲಿ, ಸ್ವಪ್ನಜೀವಿ, ಮಾಟಗಾತಿ
ದಹನಚಿತ್ರ, ಆಷಾಢಭೂತಿ,
ಹಗಲುಗನಸುಗಳು, ನನ್ನ ಅಪ್ಸರೆ
ಮುಗುದೆಯರ ಪತ್ರಗಳು

ಕಾವ್ಯಾಲಯ ⁂ ಪ್ರಕಾಶಕರು ⁂ ಮೈಸೂರು